

GST

अक्षरकिमया

२०१७-२०१८

रयत शिक्षण संस्थेचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय

शिंदे सरकार वाडा, औंध, पुणे - ६७

नेक विज्ञान टीमकदून अहवाल सिकारताना प्राचार्य डॉ. मंजुश्री बोबडे, डॉ. शुभाश्रिणी शेखर

नेक नेक विज्ञान टीम एग्जिट मिटिंग दरम्यान वार्तादशन करताना मा. सचिव प्राचार्य डॉ. भाऊसाहेब कणारे

नेक वार्तादशन कार्यशाळे दरम्यान सातकार सिकारताना कुलसचिव डॉ. आर. एफ. बाळी, प्राचार्य डॉ. खरात

नेक पूर्वतयारी वार्तादशन करताना मा. सचिव डॉ. अनिल पाटील

विज्ञान डेव्हलपमेंट कोर्सेस वेबसी दरम्यान वार्तादशन करताना मा. प्राचार्य डॉ. असोकराव मोट्टे

AAA कमिटीची वृत्तिगतचलवाम भेट

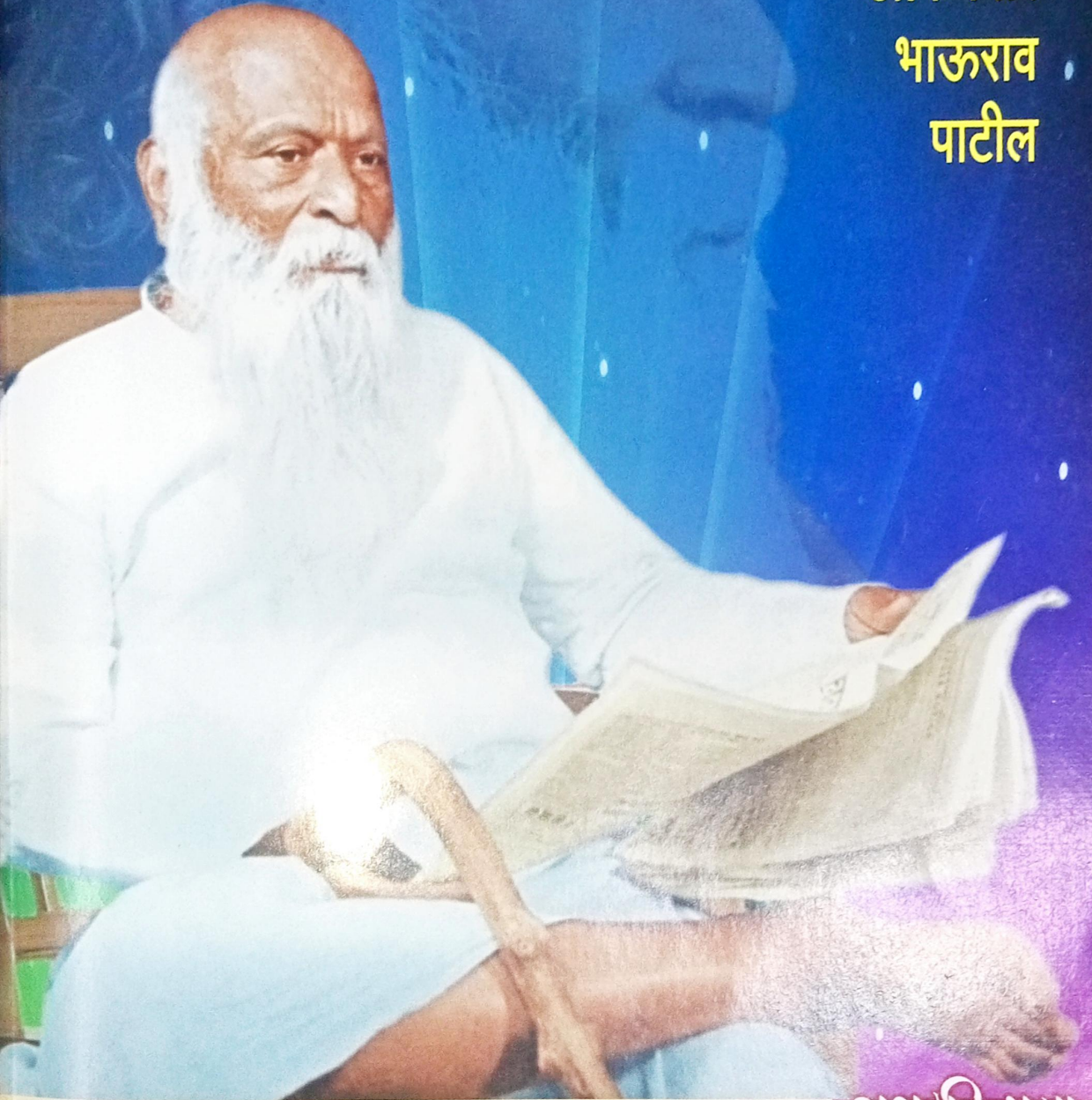

संस्थापक

रयत शिक्षण संस्था, सातारा

पद्मभूषण
डॉ. कर्मवीर

भाऊराव
पाटील

रयत शिक्षण संस्थेचे
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय औंध (पुणे)

अक्षरकिमया

२०१७

२०१८

॥ त्यागमूर्ती रयतमाऊली ॥
कै.सौ.लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील

पती रयतेचा वाली सती रयत माऊली
सरस्वतीच्या भेटिला लक्ष्मी धावुनी आली.

अक्षरीकर्मणा
२०१६
२०१८

रयत शिक्षण संस्थेचे
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय औंध (पुणे)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

राज्य शिक्षण संस्थेचे
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय अ‍ॅण्ड (पुणे)

अक्षरीकिर्तन

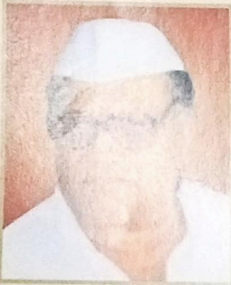
२०१७
२०१७

ज्यांची हृदये झाडांची त्यांनाच फक्त फुले येतात तेच वाढतात,
प्रकाश पितात तेच ऋतू झेलून घेतात व तेच वाट दाखवतात.

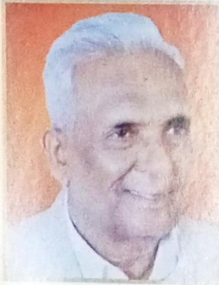

मा. नामदार शरदचंद्र पवार

अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा
माजी कृषिमंत्री, भारत सरकार

मा. शंकरराव कोल्हे
उपाध्यक्ष

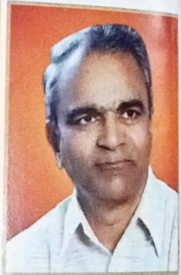
मा. आ. गणपतराव देशमुख
उपाध्यक्ष

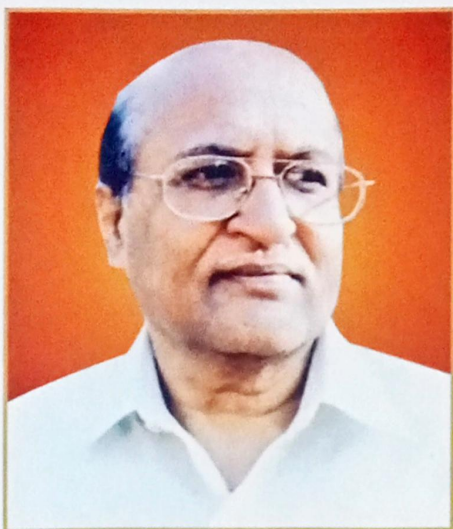
मा. सौ. जयश्री चौगुले
उपाध्यक्ष

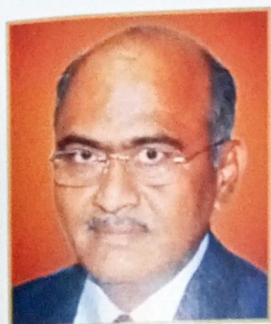
मा. गोपीकृष्ण पाटील
उपाध्यक्ष

मा. अरुण कडू-पाटील
उपाध्यक्ष

मा.डॉ.अनिल पाटील
चेअरमन

मा.प्राचार्य डॉ.भाऊसाहेब कराळे
सचिव

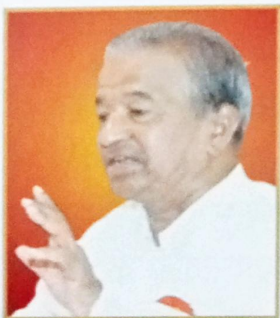
मा.प्राचार्य डॉ.विजयसिंह सावंत
सहसचिव उ.शि.

मा.श्री.विलास महाडीक
सहसचिव मा.शिक्षण

मा.प्राचार्य डॉ.अरुण आंधळे
ऑडीटर

मा.डॉ.राम कांडगे
विभागीय अध्यक्ष, पश्चिम विभाग

मा.चंद्रकांत बघाटकर
विभागीय अधिकारी

भावपूर्ण श्रद्धांजली

मा.आ.डॉ.पतंगरावजी कदम

सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल,
रयत शिक्षण संस्थेचे आधारस्तंभ, मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य,
भारती विद्यापीठाचे कुलपती, महाराष्ट्र राज्याचे माजी वन, महसूल व पुनर्वसन मंत्री,
मा.पतंगरावजी कदम यांना
महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थी, शिक्षक व शिक्षकेतर
सेवकांतर्फे भावपूर्ण श्रद्धांजली!...

राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद
विश्वविद्यालय अनुदान आयोग का स्वायत्त संस्थान
NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL
An Autonomous Institution of the University Grants Commission

Certificate of Accreditation

*The Executive Committee of the
National Assessment and Accreditation Council
on the recommendation of the duly appointed
Peer Team is pleased to declare the
Rajal Shikshan Sanstha's
Dr. Babasaheb Ambedkar College
Aundh, Dist. Pune, affiliated to Savitribai Phule Pune University,
Maharashtra as
Accredited
with CGPA of 2.76 on seven point scale
at B⁺⁺ grade
valid up to September 11, 2022*

Date : September 12, 2017

D. Singh
Director

EC(SC)/Z7/A&A/10.3

यशवंत गुणवंत

डॉ.सुहास निंबाळकर वाणिज्य विभाग
अभ्यास मंडळावर निवड

प्रा.प्रदीप भिसे
एम.फिल.पदवी प्राप्त

प्रा.किरण कुंभार
नेट परीक्षा उत्तीर्ण

प्रज्ञा म्हस्के
बी.ए. १ वर्गप्रतिनिधी

पुजा राजत
बी.ए. २ वर्गप्रतिनिधी

विद्या चव्हाण
बी.ए. ३ वर्गप्रतिनिधी

अमोल हजारे
बी.कॉम. १ वर्गप्रतिनिधी

मंजुळा ढोके
बी.कॉम. २ वर्गप्रतिनिधी

आश्विनी जावीर
बी.कॉम. ३ वर्गप्रतिनिधी

पुजा शिरसा
बी.बी.ए. १ वर्गप्रतिनिधी

राहुल थोरत
बी.बी.ए. २ वर्गप्रतिनिधी

चैत्राली धडवे
बी.बी.ए. ३ वर्गप्रतिनिधी

अंबादास अभंगे
एम.ए. १ वर्गप्रतिनिधी

पल्लवी शेळके
एम.ए. २ वर्गप्रतिनिधी

मिनल पाटील
एम.कॉम १ वर्गप्रतिनिधी
कर्मवीर पारितोषिक

हर्षदा पाटील
एम.कॉम. २ वर्गप्रतिनिधी

सागर आढाव
बी.ए. १
एन.एस.एस.
प्रतिनिधी

प्रियंका कांबळे
बी.कॉम. ३
प्राचार्य नियुक्त
प्रतिनिधी

शेजल कांबळे
बी.ए. ३
प्राचार्य नियुक्त
प्रतिनिधी

शुभम चव्हाण
अॅथलेटीक्स विशेष
प्राविण्य

शुभम वायकर
क्रीडा विशेष
प्राविण्य

वज्या पडवी
अॅथलेटीक्स विशेष
प्राविण्य

आरती शिंदे
अॅथलेटीक्स विशेष
प्राविण्य

निकीता राठोड
११ वी कला
वर्गप्रतिनिधी

अनुजा गणगे
१२ वी कला
वर्गप्रतिनिधी

वर्षा साळुंखे
११ वी वाणिज्य
वर्गप्रतिनिधी

अमृता शेवटकर
१२ वी वाणिज्य
वर्गप्रतिनिधी

अरुरी परिणिता
११ वी विज्ञान
वर्गप्रतिनिधी

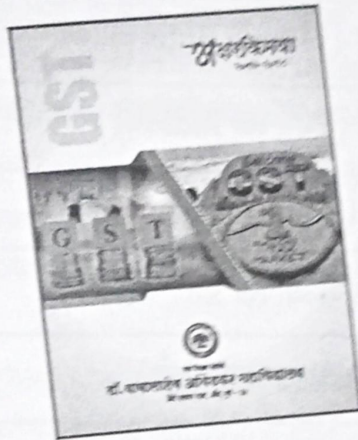
गणेश बडीगेर
कै.युमनाबाई मुरलीधर
काकडे पारितोषिक

मिनल राखे
एम.कॉम २
वि.सी.टाट ५ वी

अक्षरकिमया २०१७-२०१८

संपादन समिती

अध्यक्षा	:	प्राचार्या डॉ. मंजुश्री बोबडे
संपादक	:	प्रा. डॉ. पांडुरंग भोसले
सदस्य	:	प्रा. मृणालिनी शेखर प्रा. डॉ. शशी कराळे प्रा. एकनाथ झावरे प्रा. किरण कुंभार प्रा. सुप्रिया सालुंखे

आजच्या या स्पर्धेच्या युगात विविध स्पर्धा परीक्षांच्या माध्यमातून एम.पी.एस.सी., बँकिंग स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्रे चालविली जातात. विविध कला-क्रीडा यामध्येही विद्यार्थ्यांनी भरघोस असे यश संपादन केले आहे. विविध चोरगे व शुभम चव्हाण या दोन्ही विद्यार्थ्यांनी क्रीडा स्पर्धांमध्ये राष्ट्रीय पातळीवर यश संपादन केले आहे.

विद्यार्थ्यांमधील सुप्त गुणांना वाव मिळावा यासाठी महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना, सांस्कृतिक मंडळ, वाणिज्य मंडळ, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, कमवा व शिका योजना, रेमेडिअल कोचिंग, कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी, प्लेसमेंट सेल असे विविध विभाग कार्यरत आहेत. लेखनकौशल्ये विकसित व्हावीत यासाठी 'अक्षररंग', 'अर्थविश्व', 'वाणिज्यविश्व' अशी भिक्तीपत्रके काढण्यात येतात.

महाविद्यालयातील विकासाचा हा चढता आलेख लक्षात घेऊन जुलै २०१८ मध्ये 'नॅक' कडून झालेल्या मूल्यांकनात B++ ही श्रेणी मिळाली. त्यात संस्थेचे पदाधिकारी, प्राध्यापक प्रशासकीय सेवक, औंध परिसरातील कार्यकर्ते, आजी-माजी विद्यार्थी यांचे योगदान महत्त्वपूर्ण ठरले, त्यांचे आभार.

महाविद्यालयाच्या वाटचालीत रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन डॉ.अनिल पाटील, मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य प्रा.डॉ.एन.डी.पाटील, संस्थेचे सचिव प्राचार्य डॉ.भाऊसाहेब कराळे, सहसचिव प्राचार्य डॉ.विजयसिंह सावंत यांचे मार्गदर्शन दिशादर्शक ठरले. त्यांना मनापासून धन्यवाद.

महाविद्यालयाच्या एकूणच वाटचालीत संस्थेवर आणि शाखेवर निष्ठा असणारे औंध परिसरातील सर्व ग्रामस्थ, कार्यकर्ते, प्राध्यापक, शिक्षकेतर सेवक, आजी-माजी विद्यार्थी, पालक या सर्वांच्या शुभेच्छा व सहकार्य यांच्या जोरावर महाविद्यालयाचा प्रगतीचा आलेख उंचावत आहे त्यांचे मनापासून आभार.

या शैक्षणिक वर्षात रयत परिवारातील, समाजातील, देशाच्या रक्षणासाठी बलिदान देणारे सैनिक व अशा अनेक ज्ञात-अज्ञात व्यक्ती काळाच्या पडद्याआड गेल्या त्यांच्या स्मृतीस विनम्र अभिवादन करते आणि 'अक्षरकिमया' चा हा अंक अवलोकनार्थ आपणासमोर ठेवते.

प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोबडे

वृत्तपाठकीर्ष

भारतीय आणि जागतिक पातळीवर आर्थिक, सामाजिक, राजकीय, शैक्षणिक, माहिती-तंत्रज्ञान या क्षेत्रात सातत्याने उलथापालथी होत आहेत. खाजगीकरण, उदारीकरण आणि जागतिकीकरणाच्या (खाऊजा) रेट्यात या बदलांना सामोरे जाण्याला पर्याय नाही. भारतीय पातळीवर झालेला नोटाबंदीचा निर्णय त्याचाच एक भाग आहे.

भारतात विविध राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशात वेगवेगळे कर लागू होते. त्याच्यावर विचार होऊन देश पातळीवर वस्तू व सेवा कर (GST) एकच करण्यात आला. त्यामुळे सर्व देशभर समान करप्रणाली लागू करण्यात आली. त्या कराचे स्वरूप जाणून घेण्याच्या उद्देशाने GST डोळ्यासमोर ठेवून हा अंक आपणासमोर ठेवत आहोत. त्याबरोबरच व्यक्तिचित्रणपर लेख, कविता, वैचारिक लेख, कलादालन यांच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या सुप्त कलागुणांना वाव देण्यात आला आहे.

विद्यार्थी हा केवळ पुस्तकी न बनता तो स्वतःच्या पायावर उभा राहण्यासाठी विविध शॉर्ट टर्म कोर्सेसची संधी विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून दिली जात आहे. सामाजिक बांधिलकी आणि सामाजिक सामिलकी डोळ्यासमोर ठेवून रयत शिक्षण संस्थेने विविध कंपन्या व संस्थांशी MOU करून विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयात स्किल बेस्ड कोर्सेस सुरू करून १००% नोकरीची हमी देण्यात आली आहे. त्याचा लाभ विद्यार्थ्यांना होत आहे.

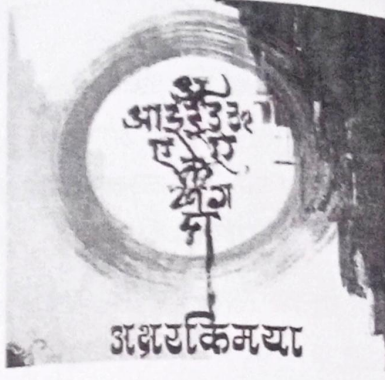
विद्यार्थ्यांनी कला, क्रीडा, शैक्षणिक गुणवत्ता, प्राध्यापकांनी मिळवलेले यश, विद्यार्थ्यांना केंद्रवर्ती ठेवून महाविद्यालयात आयोजित केलेले विविध उपक्रम यांचा लेखाजोखा आपणासमोर ठेवताना विशेष आनंद होत आहे.

महाविद्यालयाच्या अंतर्बाह्य बदलात आणि सर्वांगीण विकासात मा.प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोबडे यांचा सिंहाचा वाटा आहे. त्यांच्या एकूणच कार्याचे आणि दूरदृष्टीचे फलित म्हणून सन २०१७ मध्ये महाविद्यालयास NAAC कमिटीकडून B++ हे मानांकन मिळाले त्यांना मनापासून धन्यवाद.

२०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षातील 'अक्षरकिमया' या वार्षिक अंकास मूर्त रूप देण्यात संपादक मंडळातील सर्वच सहकारी प्राध्यापकांनी बहुमोल असे सहकार्य केले त्यांचे अंतःकरणपूर्वक आभार.

हा अंक जिज्ञासू वाचकांपुढे सुबक आणि आकर्षक स्वरूपात पोहोचविण्यात प्रिंट ओम ऑफसेट, सातारा येथील श्री.संदेश शहा, श्री.जतीन शहा व टाईप इनोव्हेटर्सचे श्री.प्रशांत गुजर यांचे मनापासून आभार.

डॉ.पांडुरंग भोसले
संपादक

दि प्रेस अँड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक अँक्ट नियम फॉर्म ०४ प्रमाणे निवेदन

प्रकाशन स्थळ
डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध
प्रकाशक
प्राचार्या डॉ.मंजुश्री बोवडे
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : शिंदे सरकार वाडा, औंधगाव, पुणे-०७

मुद्रक
श्री.सदेश शहा
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : २६९ ब/२, दौलतनगर, सातारा
फोन : (०२९६२) २३४०४९

प्रकाशन काल
वार्षिक
संपादक
प्रा.डॉ.पांडुरंग भोसले
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : शिंदे सरकार वाडा, औंधगाव, पुणे

संगणक
श्री.प्रशांत गुजर
राष्ट्रीयत्व : भारतीय
पत्ता : १९५, सदाशिव पेठ, सातारा
फोन : (०२९६२) २३४३७२

● स्वामित्व : प्राचार्या, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पुणे

मी प्राचार्या डॉ.मंजुश्री बोवडे जाहीर करते की, वर दिलेली माहिती/तपशील माझ्या माहिती व समजूतीप्रमाणे
या अंकातील मतांशी प्रकाशक व संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

(खाजगी वितरणाकरिता)

डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंतीनिमित्त मार्गदर्शन करताना मा.कुलगुरु डॉ.पंडित विद्यासागर

लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील पुण्यतिथीनिमित्त मार्गदर्शन करताना मा.प्राचार्य डॉ.पांडुरंग गायकवाड

विठ्ठल रामजी शिंदे पुण्यतिथी

राजर्षी शाहू महाराज पुण्यतिथी

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जयंती

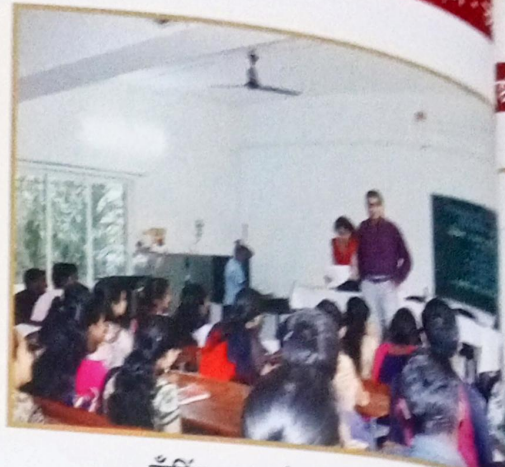

क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले व यशवंतराव चव्हाण जयंती

उद्योजकता विकास शिबीर

बँकींग व स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन

स्किल डेव्हलपमेंट कोर्सेस उद्घाटन समारंभामध्ये मार्गदर्शन करताना मा.प्राचार्य डॉ.अशोक चासकर

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन

स्किल डेव्हलपमेंट कोर्स

समारंभ व्यवस्थापन कोर्स उद्घाटन

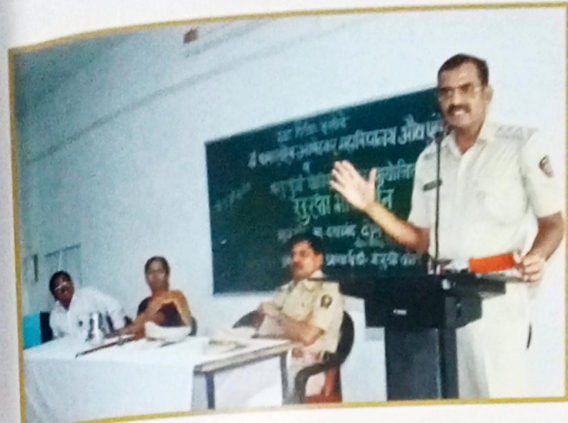
राष्ट्रीय सेवा योजना

रक्तदान शिवीर

इंधन बचत उपक्रम सायकल रॅली

सुरक्षा सप्ताहात मार्गदर्शन करताना वरिष्ठ पोलिस निरीक्षक मा.दयानंद ढोमे

राष्ट्रीय सेवा योजना शिवीर प्रस्थान

स्वच्छता अभियान

हस्त स्वच्छता उपक्रम

१५ ऑगस्ट स्वातंत्र्यदिन समारंभ

शिक्षक दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना मा.प्रा.तेज निवृत्त

वाचन दिनानिमित्त भितीपत्रक प्रकाशन

कचरा वर्गीकरण कार्यशाळा

भारतीय संविधान दिन कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना डॉ.वैशाली सुपेकर

मतदान शपथ उपक्रम

अक्षरक्रीमया

“आनंदाचे डोही आनंद तरंग।
आनंदचि अंग आनंदाचे।
काय सांगो जाले काहीचिया बाही।
पुढे चाली नाही आवडीने॥
गर्भाचे आवडी मातेचा डोहळा।
तेथीचा जिव्हाळा तेथे बिंबे।
तुका म्हणे तैसा ओतलासे ठसा।
अनुभव सरिसा मुखी आला ॥”

- संत तुकाराम

विभागीय संपादक

प्रा.डॉ.पांडुरंग भोसले

अंतरंग

गद्यविभाग :

१) माझ्या क्रांतिकारी सावित्रीबाई फुले	जास्मिन तांबोळी	
२) संत नामदेव : जीवनवेध	मानसी वनसोडे	११वी विज्ञान
३) संत चोखामेळा	चंद्रकांत सोनावणे	११वी वाणिज्य
४) बालकवी	मानसी साळवी	द्वितीय वर्ष कला
५) आधुनिक कवितेचे जनक : केशवसुत	वर्षा साळुंखे	१२वी वाणिज्य
६) विष्णू वामन शिरवाडकर	संगीता बट्टडे	११वी वाणिज्य
७) डॉ. अब्दुल कलाम	शरद जोगदंडे	१२वी वाणिज्य
८) इंदिरा संत	राहूल जगधने	१२वी वाणिज्य
९) नामदेव ढसाळ	सनी जयस्वाल	१२वी वाणिज्य
१०) स्मार्ट सिटी पुणे	गिरीश पवार	१२वी वाणिज्य
११) संत जनाबाई	अंजण्या साकरी	१२वी वाणिज्य
		११वी वाणिज्य

पद्यविभाग :

१) निसर्ग राजा	स्नेहल काकडे	११वी वाणिज्य
२) आईचे ममत्व	राम रूपनूर	११वी वाणिज्य
३) आईचे प्रेम	भाग्यश्री गजरमल	११वी वाणिज्य
४) आई	रणजित निरवणे	११वी वाणिज्य
५) जीवन आणि Computer	जय काकडे	द्वितीय वर्ष विज्ञान
६) जीवनाचे सत्य	अजय भोसले	११वी वाणिज्य
७) जीवन	सीमा निकम	तृतीय वर्ष विज्ञान
८) बाबा मीही लेक तुमचीच !	पूजा राऊत	द्वितीय वर्ष कला

माइया क्रांतिकारी सावित्रीबाई फुले

जास्मिन तांबोळी
११वी विज्ञान

महाराष्ट्रातील महान समाजसुधारक व दलितांचे उद्धारकर्ते महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या संघर्षमय समाजसुधारणांच्या कार्यात त्यांना खांद्याला खांदा लावून स्त्री-शिक्षण व दलितोद्धारक कार्य करणाऱ्या त्यांच्या सौभाग्यवती सावित्रीबाई फुले या सातारा जिल्ह्यातील शिरवळपासून जवळच असलेल्या नारायणगावच्या खंडोजी नेवसे पाटील यांच्या घरी ३ जानेवारी १८३१ रोजी सावित्री ही कन्या जन्मली. त्यांची ही एकुलती एक लाडकी मुलगी होती. त्या काळात बालविवाहाची प्रथा होती. त्यामुळे सावित्री ही सात वर्षाची होताच तिच्यासाठी नवरा मुलगा शोधण्याची मोहिम सुरू झाली. नेवसे पाटील आणि धनकवडीचे पाटील यांचा घोरोबा होता. त्यातून ज्योतिबा बारा वर्षांचे आणि सावित्रीबाई नऊ वर्षांच्या होत्या.

सावित्रीबाई आणि ज्योतिबा यांना अपत्य नव्हते. त्यांनी यशवंत नावाचा मुलगा आणि त्याच्या विधवा आईला आपल्या घरी सांभाळले. पुढे सावित्रीबाईंनी ज्योतिबाशी विचारनिर्णय करून यशवंतालाच दत्तक घेतले. यशवंताच्या खऱ्या आईला सावित्रीबाईंनी अत्यंत प्रेमाने वागवले ही त्यांच्या मोठेपणाची साक्ष आहे. सावित्रीबाईंना बालपणी घरच्यांकडून शिक्षणासाठी प्रोत्साहन मिळणे त्या काळात शक्यच नव्हते. सावित्रीबाईंना मात्र बालवयापासून शिकावे असे मनातून वाटत होते.

ज्योतिबांबरोबर सावित्रीबाईंचा विवाह झाल्यावर त्यांना त्यांच्याच मनातली इच्छा पूर्ण करण्याची संधी चालून आली. ज्योतिबांच्याच मनाने स्त्रियांनी शिकावे असा विचार केलेला असल्यामुळे त्यांनी आपल्या पत्नीपासूनच स्त्री-शिक्षणाला आरंभ केला. ज्योतिबांच्या वडिलांनी आपल्या मुलाच्या शिक्षणाबद्दलचा विरोध प्रकट केला. तिथे सुनेच्या शिक्षणाला ते नकार देतील यात काय आश्चर्य. पण ज्योतिबांच्या मुलींसाठी शाळा काढण्याचा विचार मात्र निश्चित झाला. त्यामुळे त्याचा आरंभ त्यांनी आपल्या पत्नीपासून म्हणजे सावित्रीबाई पासूनच केला. शेतात काम करतानाच, झाडाखाली बसून काळ्या मातीत अक्षरे गिरवत सावित्रीबाई शिकू लागल्या. यामध्ये प्रगती झाल्यावर त्यांनी एका सरकारी शाळेत प्रवेश घेऊन पुढचे शिक्षण चालू ठेवले.

१४ जानेवारी १८४८ साली ज्योतिबांनी पुण्यास मुलींची पहिली शाळा काढली. पण मुलींना शिकवायचे धाडस करायला कुणी शिक्षक पुढे येईना. तेव्हा सावित्रीबाई शाळेत जाऊन मुलींना शिकवू लागल्या. बायकांनी शिकणे हे महापाप आणि त्यांना शिकवणे हे तर महाभयंकर पाप असे त्याकाळी सर्वच समाज समजत असल्याने सावित्रीबाई शाळेत मुलींना शिकवायला जाऊ लागल्या की, पुण्यातले अतिकर्मठ लोक त्यांच्यावर दगड, शेंण, चिखल वगैरे फेकीत. पण सावित्रीबाईंना या सर्व छळाला शांतपणे तोंड देऊन मुलींना शिक्षण देण्याचे कार्य सुरू ठेवले. सावित्रीबाई आणि ज्योतिबा फुले यांनी

नंतर दोन शाळा काढल्या. त्या व्यवस्थित चालल्या. पुणे येथील हे शिक्षण कार्य पाहून १८५२ मध्ये इंग्रज सरकारने फुले पतीपत्नीचा मेजर कॅन्डी यांच्या हस्ते जाहीर सत्कार केला. भारतातल्या मुर्लींना पहिल्या शाळेतिल या पहिल्या शिक्षकेने आपले शिक्षण देण्याचे व्रत चालूच ठेवले.

पण हे सर्व त्या पतीच्या पावलावर पाऊल टाकून अंधपणे करित नव्हत्या, तर त्या कार्यावर त्यांची निष्ठा होती, म्हणून पतीनिधनानंतरही त्यांनी सत्यशोधक समाजाचे 'समता आंदोलन' पुढे चालू ठेवले. सावित्रीबाई शिकल्या तेव्हा त्यांच्या ठायी असणाऱ्या कविमनाला जे काही आठवलेले ते त्यांनी कविता आणि अभंगांच्या रूपात शब्दबद्धही केले. १८५४ साली त्यांचा 'काव्यफुले' हा काव्यसंग्रह प्रसिद्ध झाला. 'मातोश्री सावित्रीबाईची भाषणे व गाणी' या नावाने पुस्तकही १८९१ मध्ये प्रसिद्ध करण्यात आले. कित्येक कवितात निसर्गाची मनोरम वर्णनेही आलेली आहेत. काव्यलेखनाप्रमाणेच त्यांनी 'गृहिणी' या मासिकात लेखही लिहिले. त्यांच्या लेखनाला स्वानुभवाचा भक्कम आधार असल्याने ते लेखन परिणामकारक झाले आहेत.

सावित्रीबाईंनी ज्योतिबांच्या सर्व कार्यात हिरीरीने भाग घेतला, सित्रयांनी शिकावे हे त्यांचे ब्रीदवाक्य होते. अनार्यांना आश्रय मिळावा ही त्यांची कार्यक्षेत्र त्यांच्या श्रद्धेने प्रभावी झाली. सामाजिक कार्यात पुढाकार घेणे हे त्यांचे ध्येय होते. त्यामुळेच १८७६-७७ मधल्या दुष्काळात त्यांनी खूप कष्ट केले. पुढे १८९७ मध्ये प्लेगची भयंकर साथ आली असताना त्यांनी आपल्या स्वतःच्या प्रकृतीची पर्वा न करता, प्लेगची लागण झालेल्यांसाठी काम केले. दुर्दैवाने त्या स्वतःच प्लेगच्या भीषण रोगाने बळी ठरल्या आणि १० मार्च १८९७ मध्ये त्यांना मृत्यू आला. समाजातल्या दिन-दलितांना मायेने जवळ करणाऱ्या, स्त्रियांना शिक्षण मिळावे म्हणून धडपडणाऱ्या सावित्रीबाई खऱ्या अर्थाने ज्योतिबांच्या

सहचरणी म्हणून शोभल्या. त्यांच्या थोर सामाजिक कार्याविषयाची कृतज्ञता म्हणून १९९५ पासून जानेवारी हा सावित्रीबाईंचा जन्मदिन हा 'वालिका दिन' म्हणून साजरा केला जातो.

त्यांनी कित्येक समाजसुधारणेची कामे केली आहेत. ज्या काळात स्त्रीला समाजात मानाचे स्थान मिळत नव्हते व त्या काळात स्त्रियांना कमी लेखले जात होते. शिक्षणापासून व स्वातंत्र्यापासून वंचित होते त्यांनी १ मे इ.स. १८४७ रोजी सावित्रीबाईंनी सगुणाऊळ मागासांच्या वस्तीत एक शाळा काढून दिली. ही त्यांची पहिली शाळा. सगुणाऊळ तेथे आनंदाने व उत्साहाने शिकवू लागल्या. पुढे ही पहिली शाळा मध्येच बंद पडली. १ जानेवारी १८४८ रोजी भिडेवाड्यात ज्योतिराव आणि सावित्रीबाईंनी मुर्लींची शाळा काढली. सगुणाऊळना त्या शाळेत बोलविण्यात आले. तत्कालीन ब्रिटीश भारतातील एतद्देशीय व्यक्तीने काढलेली ही पहिलीच मुर्लींची शाळा ठरली. (यापूर्वी मिशनऱ्यांनी आणि अन्य लोकांनी काढलेल्या १४-१५ शाळा उत्तर भारतात होतात) या शाळेत सावित्रीबाई मुख्याध्यापिका म्हणून काम पाहू लागल्या. त्या काळात पुण्यातील अन्य भागातही २-३ मुर्लींच्या शाळा त्यांनी सुरु केल्या व त्या काही काळ चालविल्या. मुंबईतल्या गिरगावातही त्याच सुमारास स्टुडंट्स लिटरी अँड सायंटिफिक सोसायटीने 'कमलाबाई हायस्कूल' नावाची मुर्लींसाठी शाळा सुरु केली. ती शाळा २०१६ सालीही चालू आहे. (मिशनरी नसलेली पिअरी चरण सरकार यांनी मुर्लींसाठी पहिली शाळा बारासात टाउन येथे १८४७ मध्ये काढली. मुंबईत पारशी लोकांनी १८४९ मध्ये पहिली Co-ed शाळा काढली. पण काही दिवसातच या शाळेच्या मुलांसाठी आणि मुर्लींसाठी अशा दोन शाळा काढल्या.)

सावित्रीबाईंच्या शाळेत सुरुवातीला सहा मुली होत्या, पण १८४८ साल संपेपर्यंत ही संख्या ४०-

४५ पर्यंत जाऊन पोहोचली. या यशस्वी शाळेचे स्वागत संतांनी उच्च वर्गीयांनी “धर्म बुडाला...जग बुडणार...कली आला...” असे सांगून केले. सनातन्यांनी विरोध केला. अंगावर शेण फेकले. काही उन्मत्तांनी तर अंगावर हात टाकण्याची भाषा केली. अनेक संघर्ष करत हा शिक्षण उपक्रम चालूच राहिला. घर सोडावे लागले, सगुणाऊ सोडून गेली, अनेक आघात होऊनही सावित्रीबाई डगमगल्या नाहीत.

शिक्षणाच्या प्रसारासाठी अन्य सामाजिक क्षेत्रांतही काम करणे गरजे आहे, स्त्रियांचा आत्मविश्वास वाढवणे गरजेचे आहे हे सावित्रीबाईंनी ओळखले. काही क्रूर रूढींनाही त्यांनी आळा घातला. बाला-जरठ विवाहप्रथेमुळे अनेक मुली वयाच्या बारा-तेराव्या वर्षी विधवा व्हायच्या. ब्राह्मण समाजात विधवा पुनर्विवाह अजिबात मान्य नव्हता. पतीच्या निधनानंतर अशा विधवांना सती जावे लागे किंवा मग त्यांचे केशवपन केले जाई. विरोधाचा अधिकार नसलेल्या या विधवा मग कुणातरी नराधमाच्या शिकार बनत. गरोदर विधवा म्हणून समाज छळ करणार, जन्माला येणाऱ्या मुलाला यातनांशिवाय काही मिळणार नाही अशा विचारांनी या विधवा आत्महत्या करत किंवा भ्रूण हत्या करित असत.

ज्योतिरावांनी या समस्येवर उपाय म्हणून बालहत्या प्रतिबंधक गृह सुरू केले. सावित्रीबाईंनी ते समर्थपणे चालवले. फसलेल्या वा बलात्काराने गरोदर राहिलेल्या विधवांचे त्या बाळंतपण करत. सदर गृहातील सर्व अनाथ बालकांना सावित्रीबाई आपलीच मुले मानत. याच ठिकाणी जन्मलेल्या काशीबाई या ब्राह्मण विधवेचे मूल त्यांनी दत्त घेतले. त्याचे नाव यशवंत ठेवले.

केशवपन बंद करण्यासाठी नाभिक समाजातील लोकांचे प्रबोधन करणे व त्यांचा संप घडवून आणणे, पुनर्विवाहाचा कायदा व्हावा यासाठी प्रयत्न करणे अशी

अनेक कामे सावित्रीबाईंनी कल्पकतेने पार पाडली. सत्यशोधक समाजाच्या कार्यातही सावित्रीबाईंचा मोठा सहभाग असे. महात्मा फुले यांच्या निधनानंतर (इ.स. १८९०) सावित्रीबाईंनी सत्यशोधक समाजाच्या कार्याची धुरा वाहिली. आपल्या विचारांचा प्रसार त्यांनी आपल्या साहित्याच्या माध्यमातून केला. ‘काव्यफुले’ व ‘बावनकशी सुबोध रत्नाकर’ हे काव्यसंग्रह त्यांनी लिहिले. पुढील काळात त्यांची भाषणेही प्रकाशित करण्यात आली.

इ.स. १८९६ सालातल्या दुष्काळात सावित्रीबाईंनी समाजाला सत्कार्याचा आदर्श घालून दिला. पोटासाठी शरीरविक्रय करणाऱ्या बाया-बापड्यांना दुष्टांच्या तावडीतून सोडवून त्यांनी त्यांना सत्यशोधक कुटुंबात आश्रय दिला. त्यांच्या कार्याला हातभार म्हणून पंडिता रमाबाई, गायकवाड सरकार अशा लोकांनी मदतीचा हात पुढे केला.

इ.स. १८९६-९७ सालांदरम्यान पुण्यात प्लेगच्या साथीने धूमाकूळ घातला व त्यातच सावित्रीबाईंचे निधन झाले. त्यातच त्यांनी प्लेगपीडितांसाठी पुण्याजवळ वसलेल्या ससाणे यांच्या माळावर दवाखाना सुरू केला. त्या रोग्यांना व त्यांच्या कुटुंबियांना आधार देऊ लागल्या. प्लेग रोग्यांची सेवा करतानाच सावित्रीबाईंनाही प्लेग झाला. त्यातूनच त्यांने निधन झाले.

अशा तऱ्हेने ज्योतिरावांच्या साहाय्याने सावित्रीबाई आपल्यासाठी लढल्या. तेही अखेरपर्यंत लढल्या. आज स्त्रिया जे काही पण आहेत, स्त्रियांना जो उच्च मान या जगात मिळतो ते फक्त सावित्रीबाईंमुळेच. सावित्रीबाई त्या काळात लढल्या नसत्या तर आपण जो समाजात बदल घडतो तो काही घडला नसता. आज स्त्रिया खूप मोठ-मोठ्या स्थानावर आहेत ते फक्त सावित्रीबाई फुले यांच्यामुळे. सावित्रीबाईंना माझा कोटी कोटी प्रणाम...!

संत नामदेव : जीवनवेध

मानसी बनसीडे
११वीं सांगित्य

हे महाराष्ट्रातले वारकरी संतकवी होते. त्यांनी पंजाबी व मराठी भाषांमध्ये काव्ये रचली. शिखांच्या गुरू ग्रंथसाहिबात त्यांच्या वारसष्ट काव्यरचना समाविष्ट आहेत.

नामदेव हे 'मराठी'तील पहिले चरित्रकार व आत्मचरित्रकार आणि 'कीर्तना'च्या माध्यमातून भागवत धर्म पंजाबपर्यंत नेणारे आद्य प्रचारक होते.

भक्तशिरोमणी संत नामदेव हे संत ज्ञानेश्वरांच्या कालखंडात होऊन गेले. नामदेवांचे व नामदेवांचे आद्य प्रणेते असलेले महाराष्ट्रातील हे एक शौर संत होते. आपल्या कीर्तनकलेमुळे प्रत्यक्ष पांडुरंगाला डोलायला लावणारा अशी त्यांची किर्ती होती. संत नामदेव प्रत्यक्ष श्री विठ्ठलाच्या निकटवर्ती असलेला सखा होता, असे मानले जाते. संत नामदेव हे वारकरी संप्रदायाचे महान प्रचारक असून भारतभर त्यांनी त्या बाबतीत भावनिक एकात्मता साधली. भागवत धर्माची पताका पंजाबपर्यंत घेऊन जाण्याचे कार्य त्यांनी स्वकर्तृत्वाने केले.

संत नामदेवांची अर्धगप्ताथा (सुमारे २५०० अर्धग) प्रसिद्ध आहेत. त्यांनी हिंदी भाषेत काही अर्धग रचना (सुमारे १२५ पुढे) केली. त्यातील सुमारे वारसष्ट अर्धग (नामदेवजी की मूखवानी) शीख पंथाच्या गुरूग्रंथ साहेबमध्ये आहेत. संत नामदेवांना मराठी भाषेतील पहिले आत्मचरित्रकार व चरित्रकार मानले जाते. संत नामदेवांनी आवि, रामाधी व तीर्थावळी किंवा तीर्थावळी

या भाषेतील तीन जन्मापातून संत ज्ञानेश्वरांचे सांगितले आहे.

संत ज्ञानेश्वरांच्या भेटीनंतर (इ.स. १४५१) हे नामदेवांचे आधुष्य पालवले. अनेक संतोवरील प्रतिकार भारतभर तीर्थयात्रा केल्या. ते बहुशून्य व जगण्या असल्याचे लक्षात येते. 'नामदेव कीर्तन करी, फुले नाचे पांडुरंग' अशी त्यांची योग्यता होती. 'नाचे कीर्तना संगी, ज्ञानदीप लावू जगी' हे आधुष्याचे श्लोक होते.

भागवत धर्माचे आद्य प्रचारक म्हणून संत नामदेवांनी संत ज्ञानेश्वरांच्या संवीवन समायोनेनंतर सुमारे ५० वर्षे भागवत धर्माचा प्रचार केला. प्रतिकूल परिस्थितीमध्ये महाराष्ट्राची भावनिक एकात्मता जगण्याचे अवघड काम त्यांनी केले. पंजाबमधील शीख बांधवांना ते आपले वाटलात. शीख बांधव 'नामदेव बाबा' म्हणून त्यांचे गूणगान गातात. पंजाबातील 'शब्दकीर्तन' व महाराष्ट्रातील 'वारकरी कीर्तन' या विलक्षण साम्य आहे. घुमान (पंजाब) येथे शीख बांधवांनी त्यांचे मंदिर उभारले आहे. बहोरवास, लहौ, विष्णुस्वामी, केशव कलाधारी हे त्यांचे पंजाबी शिष्य होते. राजस्थानातील शीख बांधवांनीही नामदेवांची मूर्ति उभारलेली आहेत. 'संत शिरोमणी' असे यथार्थ संबोधन त्यांच्याबद्दल वापरले जाते.

साधू-संतांच्या चरण धुळीचा स्पर्श व्हावा म्हणून पंढरपूर येथील विठ्ठल मंदिराच्या महाद्वारी 'पायरीचा वग'

होण्यात त्यांनी धन्यता मानली. संत नामदेव हे आपाढ वद्य त्रयोदशी शके १२७२ मध्ये (शनिवार, दि. ३ जुलै, १३५०) रोजी पंढरपूर येथे पांडुरंगचरणी विलीन झाले. नक्की दिनांकाविषयी एकवाक्यता दिसून येत नाही. कालनिर्णय या दिनदर्शिकेत पुण्यतिथी दिनांक २४ जुलै असा दिला आढळतो.

वामाशेट हे संत नामदेवांचे वडील व गोणाई त्यांची माता होती. वामाशेटांचा व्यवसाय कपडे शिवणे होता. यांच्या अगोदरच्या सातव्या पिढीतल पुरुष यदुशेट हे सात्त्विक प्रवृत्तीचे भगवद्भक्त होते. सध्याच्या हिंगोली जिल्ह्यातील नस्सी-वामणी हे संत नामदेवांचे जन्मगाव होय. नामदेवांचा जन्म प्रभव नाम संतत्सरात शके ११९२ (इ.स. १२७०) मध्ये कार्तिकशुद्ध एकादशीस, रोहिणी नक्षत्रास रविवारी झाला. नामदेवांना ८० वर्षांचे आयुष्य लाभले. यांचे बालपण हे पंढरपुरात गेले. त्यांनी लहानपणा- पासूनच श्रीविठ्ठलाची अनन्यसाधारण भक्ती केली.

संत गोंरा कुंभार यांच्याकडे तेरछोकी येथे निवृत्तीनाथ, ज्ञानेश्वर महाराज, सोपानदेव, मुक्तावाई, संत नामदेव, चौखामेळा, विसोबा खेचर आदी संतांचा मेळा जमला होता. याच प्रसंगी संत ज्ञानेश्वरांच्या विनंतीवरून गोगोबाकाकांनी उपस्थितांच्या आध्यात्मिक तयारीविषयी आपले मतप्रदर्शन केले होते. या प्रसंगानंतरच संत नामदेवांना विसोबा खेचर हे आध्यात्मिक गुरु म्हणून लाभले.

पत्नी राजाई, मोठी बहीण आऊबाई; नारा, विठा, गोंदा, महादा हे त्यांचे चार पुत्र व एक मुलगी लिंबाई असा संत नामदेवांचा परिवार होता. त्यांच्या कुटुंबात एकूण पंधरा माणसे होती. स्वतःला नामयाची दासी असे म्हणणाऱ्या संत जनावाई याही त्यांच्या परिवारातील एक सदस्या होत्या.

संत नामदेवांची अभंग गाथा :

पंढरीचा विठुराया संत नामदेवांच्या कालखंडात म्हणजे १३ व्या शतकातील (नामदेवांचा जन्म शके ११९२ म्हणजे सन १२७० मधला) उभ्या मन्हाठी प्रांतातील बहुजन समाजाचे आराध्य दैवत होतेच. त्यांची भक्ती आणि स्तुती करणाऱ्या संतांची परंपरा नामदेवांच्या आधी व नंतरही होतीच. पण तरीही नामदेव विठुरायावर आपल्या शब्दशस्त्रांनी प्रहार करत होते. ते वृत्तीने व कृतीनेही बंडखोर होते हे खरेच, पण त्याहून महत्त्वाचे हे की ईश्वरावर टीकेचे आसूड ओढल्याने आपण स्वजनांत व हरिभक्तांच्या मेळ्यात अप्रिय होऊ याची भीती त्यांना नव्हती. नामदेवांचे समकालीन संत ज्ञानेश्वर हे सुद्धा बंडखोरच. पण त्यांचे बंड तत्त्वज्ञानाशी हुज्रत घालणारे त्यामुळेच साक्षात भगवान श्रीकृष्णाच्या मुखातून निर्माण झालेल्या व महर्षी व्यासांनी शब्दबद्ध केलेल्या गीतेतील तत्त्वज्ञान केवळ संस्कृत जाणणाऱ्या मूठभर समाजापुरते मर्यादित राहू नये म्हणून त्यांनी गीतेचे निरूपण प्राकृत मराठीत केले व ज्ञानेश्वरीला जन्म दिला. ही बंडखोरीच. पण नामदेवांची बंडखोरी वेगळी होती. त्यांनी विठ्ठलाच्या महतीलाच आव्हान दिले.

“लवाड तूं देवा लवाड तूं देवा । लवाड तूं देवा टाव आम्हां ॥ काय थोरपण मिरविसी व्यर्थ । खोटेपणा स्वार्थ कळों आलों । हिता अनाहिता केले आपस्वार्थी वचन । यथार्थ बोल आतां ॥” “देवा तूज आम्हीं दिधलें थोरपणा पाहें हे वचन शोधूनियां ॥ नसतां पतित कोण पुसे तुलें । सांदिस पडते नाम तुजें ॥”

साक्षात विठ्ठलाला असे खडसावणाऱ्या नामदेवांचे व्यक्तिमत्त्व, त्यांची विचारसारणी आणि त्यांच्या रचना यांचा विचार करता रूढ अर्थाने ‘संत’ म्हणजे हा दांभिकपणा वाटेल, परंतु नामदेवांना ‘संतशिरोमणी’ म्हटले गेले व त्यांना ज्ञानेश्वर, एकनाथ व तुकारामांच्या पंगतीत वसवण्यात आले. कारण त्यांची ईश्वरभक्ती

केवळ भावनेपोटी वा भीतीपोटी नव्हे, तर तर्काच्या कसोटीवर तपासून घेतलेली होती. नामदेवांनी विठ्ठलभक्ती शिकविली. त्यांचा विठ्ठल या गावातील दैवी शक्तीवर विश्वासही असावा, पण ज्या भक्तीने अन्य संत व वारकरी यांनी विठ्ठल या देवाची पूजा बांधली आणि त्यांच्यासमोर शरणागती पत्करली तसे करणे नामदेवांना मान्य नसावे. त्यामुळेच “पतित पावन नाम ऐकूनी आलो मी द्वारां । पतितपावन नव्हेसी म्हणून जातो माघारा ॥” या प्रसिद्ध अभंगाच्या अखेरच्या चरणात ते “नामा म्हणजे देवा तुझें न लगे मज काही” हे सुद्धा स्पष्ट करतात. नामदेवांचे बंड केवळ त्यांच्या रचनांमध्येही नाही, तर त्यांच्या वर्तणुकीतूनही वारंवारता दिसत राहते. संत ज्ञानेश्वरांच्या ते समकालीन त्यांनी एकत्र प्रवासही केला. ज्ञानदेवांनी समाधी घेतल्यानंतर नामदेव पुढे ५४ वर्षे जगले.

या काळात त्यांनी खचून न जाता पंजाबपर्यंतचा प्रवास केला व तिथे पंजाबी भाषा शिकून रचना केल्या. नामदेव उत्तरेचा प्रवास करत होते, तेव्हा यवनांच्या आक्रमणांचा दररोज धोका होता. त्यांच्यासाठी हा नवखा प्रांत होता. मात्र तरीही न डगमगता त्यांनी मार्गक्रमणा केली व आपले ईप्सित कार्य संपल्यावर ते पुन्हा महाराष्ट्रातही आले हा पराक्रम करणे एखाद्या बंडखोरालाच शक्य होते.

देवाचे देवपण हे मनुष्याच्या दुबळेपणात, त्यांच्या व्यधीं मध्ये व त्याच्यावर कोसळणाऱ्या संकटांमुळे भयग्रस्त होणाऱ्या त्यांच्या मनात आहे, असा सिद्धांत नामदेवांनी मांडला.

“रोग व्याधि पीडा जनांसी नसली । तरी कोण पुसती वैद्यालागी ॥..... नामा म्हणे विठो दैवे आलो

धरा ॥ नकों लावूं दारा आम्हालागी ॥” या अभंगाने नामदेवांनी हाच सिद्धांत मांडला आहे. माणसे माणसाच चिडतात; त्यांच्याशी भांडणे उकरून काढतात. त्यांनी बोल लावतात, पण देवाच्या बाबतीत असे कोणी करत नाही. आपल्या बाबतीत काही वाईट घडले तरी त्यांना कारण आपणच. मात्र चांगले झाले तर ते देवाचे उपकार असे मानण्याची प्रवृत्ती असते. नामदेव मात्र त्याचाले वेळप्रसंगी ते देवालाही शेलक्या भाषेत दुषणे देण्याला मागे-पुढे पहात नाहीत. प्रसंगी रस्त्यावरच्या भांडणांप्रमाणे हमरी-तुमरीवरही येतात. एका अभंगातून ते विडून देवाला म्हणतात, “मुळी मी जाणे तुझां टेंगेपणा । काय नारायण बोलशील ॥ पुरे पुरे तुमचे आचार । मजसी व्येहार घालू नकों ॥ लालुचाईसाठी मागे भाजीपाला । लाज नारायणा तूज नाही ॥ नामा म्हणे काय सांगी तुझी कीर्ती । वा जी फजिती करू तूज ॥”

नामदेवांसंबंधी आख्यायिका

नामदेव महाराज खूप लहान असताना त्यांना वडिलांची सांगितले, आज देवाला प्रसाद तू दाखव. त्या दिवशी नामदेवांनी नुसता नैवेद्य दाखविला नाही तर देवापुढे वाट बघत बसले की केव्हा खाईल. त्या अत्यंत निरागस अपेक्षेला मान देऊन प्रत्यक्ष विठ्ठल त्यांच्यासमोर प्रगट झाले व नामदेवांनी दिलेला प्रसाद त्यांनी भक्षण केला.

कुत्र्यांनी चपाती पळवली, त्यांना ती कोरडी खाऊ लागू नये म्हणून संत नामदेव महाराज त्यांच्या मागे तुपाची वाटी घेऊन मागे लागले. अशी आख्यायिका आढळते.

संत चोखामेळा

चंद्रकांत सोलाबणे
द्वितीय वर्ष कला

येत्या मातशी सर्वात महाराष्ट्रात अनेक लहान थोर संत होऊन येते. ह्या सर्व संतांना ईश्वरी साक्षात्कार झाला होता. त्यांचे जीवन, कार्य वा वाङ्मय महाराष्ट्रीय समाजाला स्फूर्तिदायक झालेले होते. समाजातील अक्षयितांमधून बऱ्याच लोकांच्या जिभेवर त्यांचे वाङ्मय व वचने आजही बोकल आहेत. ते संत वाङ्मय अत्यंत लोकप्रिय झाले. त्या वाङ्मय ईश्वरी प्रसाद होता आणि म्हणूनच त्या वाङ्मयाचा प्रसार घरोघरी झाला.

श्री संत चोखामेळा हे अस्पृश्य समाजात जन्मास आले व त्याकाळी त्यांनी फार मोठी कामगिरी केली होती.

नको सब मान जायवा अपमान ।

बौद्धिके कारण मज नाही ॥

सुख अथवा दुःख लोचित ठेव ।

संकात्पाचा ठेवा जैसा तैसा ॥

बन्ध मरण हे तों बंधिते परती ।

बाया हाव भरे येणे संगे ॥

बोव्हा म्हणे ऐना नेनिचेला नेम ।

तेच हे धर्म भोगू जाता ॥

भागवत धर्म, पंढरी व विठ्ठल... :

पंढरपूर क्षेत्रात दक्षीण द्वाराचा असे समजण्यात येते. वात्कन्याचे उपास्यदेवत श्री विठ्ठल हे भगवान

श्रीकृष्णाचे बाळरूप असे समजण्यात येते. तसेच नामस्मरण, हरिकीर्तन, पंढरी व आळंदीच्या वाऱ्या इत्यादी वास्करी लोक या गोष्टीकडे फार आदराने पाहतात. वेदशास्त्र प्रमाण मानणाऱ्या सनातन धर्माचाच भागवत धर्म हा नवा व लोकप्रिय अवतार होय. हा धर्म अचांडाल सर्व जीवास प्रेमभक्ती भाग्य देण्यात येणारा आहे. आमच्या आजकालच्या सामाजिक प्रश्नांना व चळवळींनाही या भागवत धर्माने चोख उत्तर देऊन ठेवले आहे. यात गोंधळ नाही, वाद नाही, मी तू नाही, पक्षभेद नाही.

तीरे संस्कृतीची गहने ।

तोडोनि महाठिया शब्द सोपानें ।

रचिली धर्म निधाने । निवृत्ति देवे ॥ ज्ञाने.....

ज्ञानेश्वरांच्या वेळी महाराष्ट्रातील वरिष्ठ वर्ग सुखासीनतेमुळे कर्तव्यच्युत झाला होता. या विषमतेमुळे व जन्मजात ज्येष्ठ कनिष्ठांच्या कल्पनांमुळे होणारा सामाजिक छळ आणि अपमान त्यांनी स्वतःच अनुभवला होता. धर्म व धर्मशास्त्र न जाणताही धार्मिकतेचे ढोंग करणाऱ्या ब्राह्मणांनी, त्यांच्या माता पित्यास देहांत प्रायश्चित्त सांगून घेण्यात बळीही ते विसरले नाहीत. धर्म, भक्ती, यज्ञ, संन्यास इत्यादी सर्व तत्त्वांचे लोकांनी विकृत करून टाकले होते व ते बहुजन समाजाला अध्यात्मज्ञानाचे दरवाजे बंद झाले होते.

चोखोबांचा जीवनवृत्तांत... :

चोखोबांच्या मातापित्याची, जन्म स्थळे व जन्मकाळ यांची फारशी विश्वसनीय अशी काही माहिती उपलब्ध नाही. लोककथा बऱ्याच रूढ आहेत. चोखोबांच्या जीवनाची माहिती लोकात रूढ आहे ती अशी :

कोरेगावात चोखोबांच्या जन्मकाळी एक पाटील होता. तो फार भाविक असून एकनिष्ठ विठ्ठलभक्त होता. कोणतीही नवीन वस्तू घेतली तर ती पांडुरंगाला दाखविल्याशिवाय तो वापरत नसे व खाण्याची वस्तू असेल तर खात नसे.

लोककवण

कोरेगांवी एक पाटील तो भला ।

निजध्यास त्याला विठोवाचा ॥

देई अंधी फळे देवाधि देवा ।

मग घाली बरवा आपुली मुखी ॥

लागली नूतन आवीयासी फळे ।

त्यातूनि निडल गोड गोड ॥

भरोन दोन डाला मोजूनी सवाशें ।

बोलावी येसकरास महारा लागी ॥

श्री चोखोबांचे आत्मनिवेदन

शुद्ध चोखामेळा । करी नामाचा सोहळा ॥

यातीहीन मी महार । पूर्णी मिळचा अवतार ॥

कृष्णनिदा घडली होती । म्हणोनि महार जन्मप्राप्ती ॥

चोखा म्हणे विटाळ । आम्हा पूर्वीचे हे फळ ॥

‘श्रीसंत चोखामेळा महाराज’ यांचे चरित्र व अभंगगाथा सोयराबाई, कर्ममेळा, वंका, निर्मळा यांच्या अभंगांसह हा ग्रंथ चोखामेळ्याचा अभ्यास करणाऱ्या कोणासही अनिवार्य ठरला आहे. चोखामेळा व त्यांचे कुटुंबीय ह्या सर्वांचे उपलब्ध अभंग स्वतंत्र पुस्तकात येणे अनेक कारणाने अभ्यासाला उपयुक्त ठरले.

परंतु कित्येक वर्षे हा ग्रंथ दुर्मिळ झाल्याने सकलसंतगाथाच्या भरताड आवृत्त्यांमुळे माहिती, अर्थ टीपा वगैरे गरज कशाची मागू नये अशा प्रश्ना भोळसट लोकांना सर्व संत एकत्र मिळतात आणि अभ्यासाला योग्य त्या प्रतीत संहिता मिळत नाही आणि नेहमीप्रमाणे ह्याही संतमंडळांची हस्तलिखित कोठे उपलब्ध नाहीत. ह्याची मुळ शुद्ध महाराज कोठे उपलब्ध संहितेत व्यक्त होत नाही व ह्या भाषांमधील नको ते पुस्तकी भाषांचे संस्कार झालेले दिसतात. छापलेल्या अभंगांशिवाय बरेच अभंग असं ग्रंथित व लिखित स्वरूपात आढळतात. ते एकत्र जमवून व कुटुंबीयांबद्द आणखी माहिती मिळवून विकित्पत्र आवृत्त्या काढायला भावी संशोधकांना भरपूर वाव आहे.

तसेच एखाद्या ऐतिहासिक व्यक्तीसारख्या त्यांचा शोध घेऊनच ते सापडेल.

केवळ स्वतःच्या अविष्कारसामर्थ्यावर सातशे वर्षे जिवंत राहिलेला चोखा हा एकमेव मराठी कवी ठरतो. चोखामेळा आणि त्यांचे कुटुंबीय हे केवळ वास्तवीय विठ्ठलभक्त म्हणून किती महत्त्वाचे असतील. ते असतात मराठी वाङ्मयीन संस्कृतीची तिच्या उगमापासूनची एक मोठी मर्यादा स्पष्टपणे दाखवत राहण्याचे ऐतिहासिक कार्य ह्या मंडळांनी निश्चित पार पाडले आहे. चोखामेळा ह्या मराठी समाजाच्या प्रारंभीच्या जाती-जमातींच्या कडवोळ्यातला भक्कम एकजिन्नसपणाचा आधार देणाऱ्या सुरुवातीच्या काही थोर प्रतिभावंतांपैकी एक प्रमुख नायक आहे. त्यांच्यावद्दलचा क्रांतिकारक गुरुमित्र नामदेव यांच्यापासून तर महादेव गोविंद रानडे यांच्यापर्यंतच्या सर्वच प्रतिभावांनी मुक्तपणे प्रशंसोद्गार काढलेले आहेत. ज्यांच्यावद्दल असे अत्याचाराचे उद्गार सातशे वर्षे निघत असूनही त्यातली अपराधी भावना

लपवता येत नाही, असा हे एकमेव मराठी धर्माचा संस्थापक आहे. अगदी स्वातंत्र्य मिळेपर्यंत म्हणजे साने गुरुजींनी उपोषण करेपर्यंत चोखामेळा अत्यंत शांत चित्ताने मराठी समाजाच्या सात शतकांच्या कोतेपणाची सरळ उभी रेषा दाखवीत एकटा उभा आहे.

वस्तुस्मारक आणि दस्तऐवज ह्या दोन्ही पुराव्यांनी चोखामेळा आपल्या संस्कृतीच्या पायात वाढत गेलेल्या तडा नेहमीच दाखवत राहिले. त्यामुळे चोखामेळ्यांचा अभ्यास मराठीत नेहमीच एक धडा म्हणूनच महत्त्वाचा राहिल.

निसर्ग राजा

निसर्गा निसर्गा, असा कसा रे तू
सगळ्यांना समाविष्ट करून घेणारा
मातीचा एक एक कण तू
थंडीत कुडकुडणाऱ्या धुंद वाऱ्याचा वेग तू
तूच आहेस मन मोहून घेणाऱ्या श्रावणधारा
चिंब चिंब झाला तो मोरपिसारा
शंख-शिंपल्यांना खजिना आहे समुद्राच्या गाभाऱ्यात
सप्तर्गी इंद्रधनुची कमान मात्र आभाळात
सांग मला सांग तू इतका सुंदर का तू
दगांच्या कुशीत लपलेला सूर्य, चंद्र आहेस तू
सूर्य देतो सोनेरी पहाट, तर चंद्र देतो शीतल लाट
दोघांच्या लख्ख प्रकाशाने उजळून निघतो सारा समाज
झाडे-झुडपे वेली साऱ्या अन् डोंगर-दऱ्या सोबतीला
जीवन जगताना साथ मात्र देतात खऱ्या
निसर्गा निसर्गा, असा क्रोध करून घेऊ नकोस
आमच्यावर असा रागावू नकोस
पावसाळ्यात दुष्काळ मात्र पाडू नकोस
दोन वेळा खायला चांगले अन्न दे
कोरडा झालेला घास ओला करायला पाणी दे !
आम्ही सारी तुझीच लेकरे आहोत
आम्हाला तुझ्या कुशीत घे !

स्नेहल काकडे
११वी वाणिज्य

आईचे ममत्व

आई तुझ्या मूर्तीवानी,
या जगात मूर्ती नाही ।
अनमोल धन मातीला गं आई,
तुझे उपकार फिटणार नाही ।
बालपणी मी खेळत खेळत,
होतो गं तान्हा ।
अमृताहून गोड पाजलंस पाणी,
तुझ्या या उपकारांची कधी जाणीव झाली नाही ।
अनमोल धन मानीला गं आई,
तुझे उपकार फिटणार नाही ।
शाळेतून घरी येताना
आई मजला उशीर होई,
गल्लोगल्ली पाही,
ती आणि हाक मारी ।
आई तुझ्या प्रेमाची,
कधी जाणीव झाली नाही ।
आई तुझ्या मूर्तीवानी
या जगात मूर्ती नाही ।

राम रूपनूर
११वी वाणिज्य

बालकवी

मानसी साळवी
१९वी वाणिज्य

बालकवी उर्फ च्यंबक बापूजी ठोंबरे. (इ.स. १८९० - इ.स. १९१८) यांचा मराठीतील सर्वश्रेष्ठ निसर्गकवी म्हणून ग्रथार्थ गौरव केला जातो. इ.स. १९०७ मध्ये जळगावात पहिले महाराष्ट्र कविसंमेलन झाले. या संमेलनाचे अध्यक्ष डॉ. कान्होबा रणछोडदास कीर्तिकर यांनी ठोंबऱ्यांना बालकवी ही पदवी दिली.

काव्यपरिचय :

बालकवींच्या बहुतेक कवितात निसर्ग मध्यवर्ती असला तरी रूढ अर्थाने निसर्गवर्णन हा त्यांचा कवितांचा हेतू नाही. निसर्गाशी तादात्म्य पावलेल्या कविमनाचे ते सहजोद्गार आहेत. निर्गातील विविध दृश्यांत त्यांना मानवी भावना दिसतात. फुलराणीतील एक कलिका आणि सूर्यकिरण यांची नाजूक प्रीतिकथा ह्या दृष्टीने लक्षणीय आहे. ती जेवढी अतिमानवी तेवढीच मानवी आहे. इतकेच नव्हे तर कवितेच्या किमयेने रसिकही त्यांच्याशी एकरूप होतात. त्याभागील दिव्य आणि मंगल यांच्या कवितेत अलौकिकाचा स्पर्श होतो.

रोमांचवादी संप्रदायाची तत्त्वे :

विषयांचे बंधन नको, निसर्गाचे वर्णन, अज्ञेयवाद आणि गूढगुंजन, ओसाड जागेचे व रात्रीच्या भयाणपणाचे तन्मयतेने वर्णन, अतिमानुष व्यक्तींचे वर्णन, मरणाची उत्कंठा, स्वप्नाळू वृत्ती, दर्पयुक्त आशावाद, आत्मकेंद्रितता, समाजाविरुद्ध बंडखोरी,

वस्तुजातीचे वर्णन करित असताना वास्तववादात विलंब न करता कल्पनावादाचा (आयडिऑलिझम) अवलंब करणे.

उदासिनता :

बालकवींच्या एकूण कवितेमध्ये उदासिनता व्यक्त करणाऱ्या बारा-तेरा तरी कविता आहेत. कवितांचे पाखरास, दुबळे तारू, यमाचे दूत, निराशा, पारवा, शून्य मनाचा घुमट, काळाचे लेख, खेड्यातील रात्र, संप्राय, हृदयाची गुंतागुंत, जिज्ञासू, बालविहग ह्या कविता त्यांपैकीच होत.

जोपर्यंत बालकवींची तंद्री आनंदी होती तोपर्यंत त्यांची कविता म्हणजे 'अलवार कोवळे अंग, जशी काय फुलांची मूस होती, पण जेव्हा ही तंद्री कोळपल्यासारखी झाली तेव्हा त्यांची 'उदासिनता'च झाली. 'शून्य मनाच्या घुमटा'त 'दिव्यरूपिणी सृष्टी' भीषण रूप धारण करू लागली. काळाच्या भोवऱ्यात पडून जीवित केवळ करुणासंकुल झाले. मनाचा पारवा खिन्न नीरस एकांतगीत गाऊ लागला. यमाचे दूत बोलावू लागले.

कविता :

एल तटावर पैल तटावर हिरवाळी घेऊन
निळासावळा झरा वाहतो बेटाबेटांतून
चार घरांचे गाव चिमुकले पैल टेकडीकडे
शेतमळ्यांची दाट लागली हिरवी गर्दी पुढे

पायवाट पांढरी त्यातून अडवी तिडवी पडे
 हिखा कुरणांमधून चालणी काळ्या डोहाकडे
 झाकळूनी जल गोड काळिमा पसरी लाटांवर
 पाय टाकूनी जळात बसला असला औंबुंबर
बालकवी आणि निसर्ग :

“हे अमर विहंगम गगनाचा रहिवासी ।
 त्या नीलसागरावरचा चतुर खलाशी ।
 प्रियसखा फुलांचा ओढ्यांचा सांगाती ।
 त्यांच्यास्तव धुंडून तारावून अधाशी ।
 आणखी धरेवर अक्षर घनराशी ॥”

असे वर्णन कवी कुसुमाग्रजांनी बालकवींचे केले आहे. त्यांचे पूर्ण नाव त्र्यंबक बापूजी ठोंबरे असे होते. १३ ऑगस्ट सन. १८९० मध्ये खानदेशच्या काळ्या मातीत साहित्यातील अद्भुत अलौकिक रत्नाचा जन्म झाला. बालपणीच काव्याची देणगी लाभलेले बालकवी

हे स्वतंत्र व्यक्तिमत्त्वाचे निसर्गकवी होते. त्यांच्या कवितेत निसर्ग पहावा की निसर्गात त्यांच्या कवितेची अनुभूती घ्यावी असा प्रश्न पडावा इतका निसर्गाशी तादात्म्य पावलेला निसर्गसखा म्हणजे बालकवी. “औंबुंबर” कवितेतला हिखाकी घेऊन वाहणारा झरा, कुरणांमधून चालणारी पायवाट आणि जळात पाय टाकून बसलेला औंबुंबर, तसेच “पाऊस” कवितेत वर्षादिवीने भरून टेवलेला माल हाताने उडवून देणारा भरत; आनंदाने भराच्या मारणारा आनंदी पक्षी; सदैव सखित डोलणारे तृणपुष्प, फुलपाखराला ‘या आता अंत किती पाहता नाथा’ असे म्हणणारे फूल. मोठ्या प्रेमाने ताच्याला अंगाईगीत गाणारी रजनीदेवी, या का अशा अनेक टिकाणी बालकवींच्या निसर्गातील चैतन्य अनुभवता येईल. त्यांच्या “फुलगाणी” कवितेमध्ये तर मानवी आविष्कारांची परिणामाच गाठली आहे.

आईचे प्रेम

आईला भेटण्याची वाट ही कळावी ॥१॥
 तिथे मायेची फुले ही गळावी
 थूळ त्या मातीची मस्तकी लावावी ॥२॥
 जिथे माऊलीची चिंता ही जळावी
 लाविली माया तिने दिली मायेची सावली
 मायेची ही छाया माझ्या आईलाच कळावी ॥३॥
 पाहते मी सदा मुख माऊलीचे
 तिथे थोडी जागा मला ही मिळावी ॥४॥
 आई मला भेटशील तेव्हा
 समाधानी फक्त माऊलीच असावी ॥५॥
 आई मला सांग तुला माया दिली कोणी
 आई देती सर्वाना प्रेमाची पालवी ॥६॥

भाग्यश्री गजरमल

११वी वाणिज्य

आधुनिक कवितेचे जनक : केशवसुत

वर्षा साळुंखे
११वी वाणिज्य

आधुनिक मराठी काव्याचे जनक :

वर्षानुवर्षे एकाच विशिष्ट पद्धतीने रचल्या जाणाऱ्या कवितेला स्वच्छंद आणि मुक्त रूपात केशवसुतांनी प्रथम सर्वासमोर आणले. त्यामुळे त्यांना आधुनिक मराठी काव्याचे जनक संबोधले जाते.

उदाहरण :

आम्ही कोण?, नवा शिपाई, तुतारी, सतारीचे बोल, झपुर्झा, हरपले श्रेय, मूर्तिभंजन, गोफण या काही त्यांच्या उल्लेखनिय कविता आहेत.

मराठी काव्यातील योगदान :

इंग्रजी काव्यपरंपरेतील रोमँटिक समजला जाणारा सौंदर्यवादी दृष्टिकोन प्रथम मराठी साहित्यात आणि काव्यात आणण्याचा मान मान केशवसुतांकडे जातो. कविप्रतिभा स्वतंत्र असावी, कवीच्या अंतःस्फूर्तीखेरीज ती अन्य बाह्य प्रभावात ती असू नये, असे त्यांचे म्हणणे होते. काव्य हुकूमानुसार नसते, नसावे, हा वास्तववाद मराठीत त्यांनीच आधुनिक परिभाषेत मांडला. त्यांच्या काव्य विचारांवर वर्डस्वर्थ, शेली, किट्स यांसारख्या इंग्रजी कवींचा मोठा प्रभाव होता, पण त्यांची आविष्कारशैली भारतीय होती.

इंग्रजी काव्यातील चौदा ओळींचा 'सॉनेट' हा काव्यप्रकार 'सुनीत' या नावाने त्यांनी मराठीत लोकप्रिय केला. त्यांनी लिहिलेल्या कवितांपैकी फक्त १३५ कविताच आज उपलब्ध आहेत. पण त्यांच्या या

अल्पसंख्य कवितांमध्ये अनेक विषय दिसून येतात. अन्याय, विषमता, अंधश्रद्धा, परस्पर स्नेहभाव, स्त्री-पुरुषां मधील प्रेम, राष्ट्रीयत्व, गूढ अनुभवांचे प्रकटीकरण आणि निसर्ग असे अनेक विषय त्यांनी सहजी हाताळले आहेत.

गोविंदाग्रज (राम गणेश गडकरी), बालकवी, रेंदाळकर यांसारखे सुप्रसिद्ध कवीसुद्धा स्वतःला केशवसुतांचे शिष्य म्हणवून घेत असतात.

मालगुंड येथे केशवसुत स्मारक :

मालगुंड येथे केशवसुत स्मारक उभे करण्यात आले असून कवी कुसुमाग्रज यांच्या हस्ते स्मारकाचे उद्घाटन झाले.

कवितेचे उदाहरण :

आपल्या पतीचे कुशल विचारणाऱ्या पत्नीला ते म्हणतात,

करा आपुल्या तू पहा चाचपून,
उरा आपुलिया पहा तपासून
प्रकृति माझीही तिथे तूज कळेल,
विकृती माझी तूज तिथे आढळेल.

आपल्या घराची, पत्नीची आठवण काढताना ते म्हणतात,

श्वासांनी लिहिली विराम दिसती
ज्यांमाजि बाष्पिय ते,
प्रीतीचे बरवे समर्थन असे संस्पृत्य ज्यांमाजि ते,

कांतेची बसली मला पवन हापत्रे आता देतसे,
डोळे झाकूनी वाचिता त्वरित ते सम्मुढ मी होतसे.

अशाप्रकारे प्रेमाचे विशिष्ट तत्त्वज्ञानही त्यांनी
फार सुक्ष्म रीतीने व मराठीत तर प्रथमच आपल्या
कवितेतून मांडले. काव्यविषयक दृष्टिकोन, कवितेचा
आशय, तिचा आविष्कार या सान्याच बाबतीत क्रांती
घडवणाऱ्या, कवितेलाच आपले जीवनसर्वस्व
मानणाऱ्या या कलावंताला अवघ्या ३९व्या वर्षी मृत्यूने

२०

२०

आई

जिनं दाखवलं जग मला लहानाचं केलं मोठं मला
आधार आहे जिचा मला
कधीच विसरू शकणार नाही हे आई मी तुला.

माझ्या डोळ्यात माझ्या शब्दात
माझ्या श्वासात माझ्या रक्तात
अंश आहे जिचा भरलेला
कधीच विसरू शकणार नाही हे आई मी तुला.

तू जवळ असताना एक वेगळंच सुख मिळतं
आणि तू दूर गेलीस की मनावर दडपण येतं
एवढीच प्रार्थना करतो,
जीव असेपर्यंत साथ लाभू दे तुझी मला
कधीच विसरू शकणार नाही हे आई मी तुला.

सभोवताली आहे जणू
तू मायेची सावली
हात तूझा शिरी होता
म्हणून मी मोठा झालो
कधीच विसरू शकणार नाही
हे आई मी तुला.

रणजित निरवणे
११वी वाणिज्य

गाठले हे मराठी साहित्याचे आणि महाराष्ट्राचे दुर्दैवच
म्हणावे लागेल.

त्या काळात राजकीय क्षेत्रात लोकमान्य टिळक,
सामाजिक क्षेत्रात आगरकर ज्या तऱ्हेने भूमिका पार
पाडत होते, तशी भूमिका मराठी कवितेच्या कार्यक्षेत्रात
केशवसुत यांनी यशस्वीपणे पार पाडली, असे निश्चितपणे
म्हणता येईल.

२०

२०

जीवन आणि Computer

Out dated झालंय आयुष्य
स्वप्नही Download होत नाही
संवेदनांचा 'Viruas' लागलाय
दुःख Send करता येत नाही

जुने पावसाळे उडून गेलेत
Delete झालेल्यासारखे
अन् घर आता शांत असतं
Hang झालंय P.C. सारखं

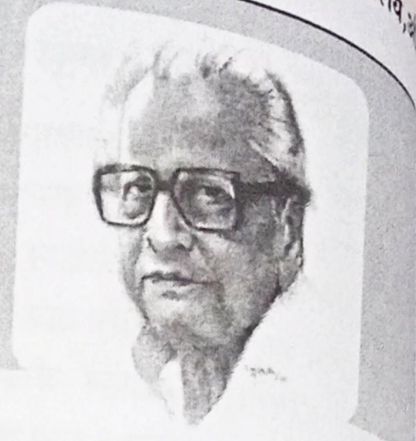
मातीची स्थिती वाईट
नाती माती जोडणारी कुठेच नाही Website
एकविसाव्या शतकातली पिढी भलतीच 'Cute'
Contact List वाढत गेली संवाद झाले Mute

Hard Disk मध्ये आता सरकारनाच जागा
अन् दुसऱ्याचे मन जाणणारा
Internet वर चांगलं नाहीतर
वाईट बघतात मुलं सर्वकाही
विज्ञानाच्या गुलामगिरीत
केवढी मोठी चूक
रक्ताच्या नात्यांनाही आता
लागते Face Book.....!

जय काकडे
द्वितीय वर्ष विज्ञान

विष्णू वामन शिरवाडकर

संगीता बट्टड
१२वी वाणिज्य

विष्णू वामन शिरवाडकर (२७ फेब्रुवारी १९१२-१० मार्च १९९९) हे मराठी भाषेतील अग्रगण्य कवी, लेखक, नाटककार व समीक्षक होते. त्यांनी कुसुमाग्रज या टोपणनावाने कवितालेखन केले. ते आत्मनिष्ठ व समाजनिष्ठ जाणिव असणारे मराठीतले महत्त्वाचे लेखक मानले जातात.

शिरवाडकरांचे वर्णन सरस्वतीच्या मंदिरातील दैदिप्यमान रत्न असे करतात. वि.स.खांडेकर यांच्यानंतर मराठी साहित्यात ज्ञानपीठ पुरस्कार मिळवणारे ते दुसरे साहित्यिक होते. त्यांना जन्म दिवस (२७ फेब्रुवारी) हा 'मराठी भाषा गौरव दिवस' म्हणून साजरा केला जातो.

जन्म नाव	: गजानन रंगनाथ शिरवाडकर
टोपण नाव	: कुसुमाग्रज
जन्म	: २७ फेब्रुवारी, १९१२, पुणे.
मृत्यू	: १० मार्च १९९९, नाशिक.
राष्ट्रीयत्व	: भारतीय
कार्यक्षेत्र	: साहित्य, कवी, नाटककार
साहित्य प्रकार	: कादंबरी, कविता, नाटककार
प्रसिद्ध साहित्यकृती	: नटसम्राट, विशाखा
वडील	: रंगनाथ नागेश शिरवाडकर
पुरस्कार	: ज्ञानपीठ पुरस्कार

मराठी अभिरूचीवर चार दशकांपेक्षा अधिक काळ प्रभाव गाजविणारे श्रेष्ठ प्रतिभावंत कवी, नाटककार,

कथाकार, कादंबरीकार, लघुनिबंधकार व अस्वाभाविक समीक्षक, प्रामाणिक सामाजिक आस्था, क्रांतिकारक वृत्ती आणि शब्दकलेवरचे प्रभुत्व ही त्यांच्या कार्याचे वैशिष्ट्ये आहेत. त्यांच्यातल्या सखोल सहानुभूतीने त्यांना सर्व थरातील वास्तवाला भिडण्यासाठी आणि पौराणिक ऐतिहासिक व्यक्तिमत्त्वांमधील मानवी वृत्तीचा शोध घेण्यासाठी प्रवृत्त केले. त्यांच्यातल्या शोधक आणि चिकित्सक स्वभावाने त्यांना प्रत्यक्ष ईश्वरासंबंधी प्रसन्न उपस्थित करायला प्रवृत्त केले. त्यांचे समृद्ध व्यक्तिमत्त्व वैविध्यपूर्ण आणि प्रसन्न रूपात त्यांच्या साहित्यात प्रतिबिंबित झाले आहे.

जीवन :

कुसुमाग्रजांचा जन्म पुणे येथे झाला. त्यांचे मूळ नाव गजानन रंगनाथ शिरवाडकर असे होते. त्यांचे काका वामन शिरवाडकर यांनी त्यांना दत्तक घेतल्याने त्यांचे नाव विष्णू वामन शिरवाडकर असे बदलले गेले. कुसुमाग्रजांचे वडील वककील होते, वकिलाच्या व्यवसायासाठी ते पिंपळगाव बसवंत या तालुक्याच्या गावी आले. कुसुमाग्रजांचे बालपण येथेच गेले.

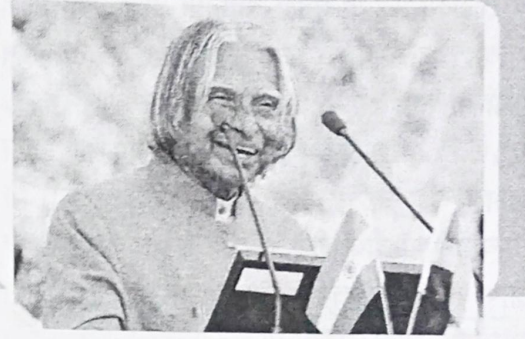
कुसुमाग्रजांना सहा भाऊ आणि कुसुम नावाची लहान बहीण होती. एकुलती एक बहीण सर्वांची लाडकी म्हणून कुसुमचे अग्रज म्हणून 'कुसुमाग्रज' असे नाव धारण केले. तेव्हापासून शिरवाडकर कवी 'कुसुमाग्रज' या टोपण नावाने ओळखले जाऊ लागले. नाशिक येथे

त्यांनी आपले शिक्षण पूर्ण केले. बी.ए.ची पदवी मिळाल्यानंतर काही काळ त्यांनी चित्रपट व्यवसायात पटकथा लिहिणे, चित्रपटात छोट्या भूमिका करणे अशी कामे केली. यानंतर स्वराज्य, प्रभात, नवयुग, धनुर्धारी अशा विविध नियतकालिकांचे, वृत्तपत्रांचे संपादक म्हणून त्यांनी काम केले. १९३२ साली झालेल्या काळाराम

मंदिर प्रवेश सत्याग्रहात त्यांचा सहभाग होता. १९३३ साली त्यांनी 'ध्रुव' मंडळाची स्थापना केली. अनेक सामाजिक चळवळीत, सत्याग्रहांमध्ये सहभाग घेतला. पुढील काळातही त्यांनी नाशिक जिल्ह्यातील आदिवासी विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी मदत केली.

डॉ. अब्दुल कलाम

शरद जोगदंडे
१२वी वाणिज्य

डॉ.अब्दुल कलाम यांचे वडील रामेश्वरमला येणाऱ्या यात्रेकरूंना होडीतून धनुष्कोडीला नेण्या आणण्याचा व्यवसाय करीत. त्यांचे वडील व हे लक्ष्मणशास्त्री नावाचे पुजारी घनिष्ठ मित्र होते. त्यांच्यातील आध्यात्मिक चर्चा कलाम ऐकत असत. डॉ.कलाम यांनी आपले शालेय शिक्षण रामनाथपुरमला पूर्ण केले. लहान वयातच वडिलांचे छत्र गमावल्याने डॉ.कलाम गावात वर्तमानपत्रे विकून तसेच अन्य लहान मोठी कामे करून पैसे कमवित व घरी मदत करीत. त्यांचे बालपण खूप कष्टात गेले.

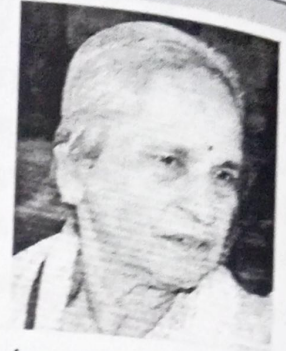
शाळेत असताना गणित या विषयाची त्यांना आवड लागली. नंतर ते तिरुचिरापल्ली येथे सेंट जोसेफ कॉलेजमध्ये दाखल झाले. तेथे बी.एस्सी. झाल्यानंतर त्यांनी मद्रास इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजीत प्रवेश घेतला. प्रवेशासाठी लागणारे पैसेही त्यांच्याकडे नव्हते. बहिणीने स्वतःचे दागिने गहाण ठेवून त्यांना पैसे दिले. या संस्थेतून एरॉनॉटिक्सचा डिप्लोमा पूर्ण केल्यानंतर, त्यांनी

अमेरिकेतील "नासा" या प्रसिद्ध संशोधन संस्थेत चार महिने एरोस्पेस टेक्नॉलॉजीचे प्रशिक्षण घेतले.

त्यानंतर अब्दुल कलाम यांचा १९५८ ते ६३ या काळात संरक्षण संशोधन व विकास संस्थेशी (DRDO) संबंध आला. वैयक्तिक कामापेक्षा सांघिक कामगिरीवर त्यांचा भर असे व सहकाऱ्यांमधील उत्तम गुणांचा देशाच्या वैज्ञानिक प्रगतीसाठी उपयोग करून घेण्याची कला त्यांच्यामध्ये होती. क्षेपणास्त्र विकास कार्यामधील "अग्नी" क्षेपणास्त्राच्या यशस्वी चाचणीमुळे डॉ.कलाम यांचे जगभरातून कौतुक झाले. पंतप्रधानांचे वैज्ञानिक सल्लागार म्हणून काम करताना देशाच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टिने त्यांनी प्रभावी धोरणे आखली गेली. त्यांनी अर्जुन हा एम.बी.टी. (मेन बॅटल टँक) रणगाडा व लाईट कॉबिट एअरक्राफ्ट यांच्या निर्मितीत महत्त्वाची भूमिका पार पाडली.

इंदिरा संत

राहूल जगधने
१२वी वाणिज्य

इंदिरा संत या मराठी कवयित्री आणि कथालेखक होत्या. शिक्षकी पेशा स्वीकारलेल्या इंदिरा संतांनी लहान मुलांच्या कथा लिहून आपल्या लिखाणाला प्रारंभ केला. १९५० च्या दशकात त्यांनी स्त्रीवादी कविता लिहिण्यावर आपले लक्ष केंद्रित केले. आई, पत्नी, मुलगी या नात्यातून भारतीय स्त्रीचे दिसणारे खडतर जीवन त्यांनी आपल्या कवितांमधून हळूवारपणे मांडले आहे. इंदिरा संत आणि त्यांचे पती ना.मा.संत या दोघांच्या कवितांचा एकत्रित असा संग्रह 'सहवास' या नावाने १९४० ला प्रसिद्ध झाला. दुर्दैवाने ना.मा.संत यांचे १९४६ साली निधन झाले. वेळीच सावरून या घटनेचा इंदिरा संत यांनी आपल्या कवितेवर परिणाम होऊ दिला नाही. विशुद्ध रूपातील इंदिरा संत यांची कविता टिकाकार तसेच काव्यरसिकांनी उचलून धरली. आजमितीस इंदिरा संत यांची सुमारे पंचवीस पुस्तके प्रसिद्ध झाली आहेत. रमेश तेंडूलकर यांनी इंदिरा संत यांच्या निवडक कविता 'मृण्मयी' नावाने १९८२ साली संपादित करून प्रसिद्ध केल्या आहेत.

'कविता हा माझ्या लेखनाचा आणि जगण्याचा गाभा आहे' असे त्या स्वतःबद्दल म्हणत. त्यांच्या अनेक कवितासंग्रहांना राज्य शासनाचे पुरस्कार तर 'गभरेशीम'ला साहित्य अकादमीचे पारितोषिक मिळाले. १९९५ साली तिसरा जनस्थान पुरस्कार लाभला. तसेच महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळाची गौरववृत्तीही

लाभली. त्यांच्या गद्यलेखनाचे स्वरूपही कवितेसांगले नितळ, सहजसुंदर व काव्यात्मक आहे, त्यामुळे साहित्यिक कवी म्हणून इंदिरावाईंचा उसा साहित्यक्षेत्रात अधिक उमटला.

'स्वत्वाचे सुंदर ठरलेली विशुद्ध भावकविता' असे इंदिरावाईंच्या कवितेचे वर्णन केले जाते. आत्मनिष्ठ भावभुवनांची अत्यंत प्रत्ययकारी चित्रणे त्यांच्या कवितेत सहजपणे रेखाटली आहे. 'सहवास' या पहिल्या संग्रहातल्या कविता रविकिरण मंडळाने संस्कार घेऊन आलेल्या अनुकरणातून लिहिलेल्या, प्रेमात पडलेल्या तरुण स्त्रीचे व साहित्यिक नवख्या अपरिपक्वतेच्या आहेत. त्यानंतरच्या पुढच्या काळातील दहा वर्षात त्यांच्या जीवनात प्रचंड उलथा-पालथ झाली. उण्यापुऱ्या आठ वर्षांच्या सोबतीनंतर ना.मा.संतांचे अकाली निधन झाले. ऐन तारुण्यात तीन लहान मुले पदरी असताना आकस्मिक झालेला हा घाव इतका तीव्र होता की त्यांच्या जखमा पुढच्या दीर्घ आयुष्यात कधीही भरून आल्या नाहीत. प्रियकराचा चिरविरह हाच त्यांच्या कवितेचा केंद्रबिंदू बनला. निसर्ग, प्रेम, एकटेपणा आणि स्त्रीत्व या त्यांच्या कवितेतल्या चार अनुभवसूत्रांना या विशिष्ट प्रकाराच्या दुःखाने व्यापून टाकल्याने त्यांची कविता विरहाच्या अधिकच गडद छटा घेऊन व्यक्त झाली. दुःखाच्या ताजेपणातील प्रतिक्रियात्मक उत्कटता सर्वाधिक जाणवते ती 'शेला'मध्ये.

अजून ही जागा आहे
स्पर्श तुझा कायेवरी
आणि अंगास सुगंध
खेळतसे श्वासावरी अजूनही

भूतकाळाच्या जळत्या आठवणीत व्हावे हे एक
संवेदनशील कवीमन मानूच शकत नाही. शेला नंतर
चार वर्षांनी प्रसिद्ध झालेल्या मेंदीतील कविता अधिक
तरल होते.

मनावरची चांदण्याची झिरझिरी धुंदी अजून ओसरली
नाही, तोच चंदेरी वर्तमानाचे रूपांतर एकाएकी भीषण

२०

२०

२०

२०

जीवनाचे सत्य

काल काय झालं ते आज कधीच चिंतायचं नसतं
उद्या काय होईल ते आज कधी चिंतायचं नसतं
आज घडतंय तेच आनंदानं स्वीकारायचं असतं ॥१॥

जे घडेल ते सहन करायचं असतं
बदलत्या जगारोबर बदलायचं असतं
आयुष्य असं आनंदानं जगायचं असतं ॥२॥

हे माझं ते माझं असं म्हणायचं नसतं
तसं म्हणाला तर आपलं असं काहीच नसतं
यायचं असतं अन् जायचंही एकटंच असतं
कुटून सुरू झालं हे माहीत नसतं,
तरी कुठं थांबायचं हे ठरवायचं तसतं
आयुष्य असंच आनंदाने जगायचं असतं ॥३॥

आपल्या घरात आपलं लहानपण असतं
नोकरी व्यवसायाचं बाहेर मोठं जग असतं
पाहायचं ठरलं तर, आयुष्यही पुरत नसतं ॥४॥

कुणासाठी काहीतरी निःस्वार्थपणे करायचं असतं
स्वतःच्या सुखापेक्षा इतरांना दुखवायचं नसतं
आयुष्य असंच आनंदी जगायचं असतं ॥५॥

नातेसंबंध, घरदार यात गुंतायचं पण नियतीचं चक्र
अखंड नियमितपणे फिरत असतं
आपल्या विचारानी ते कधीच बदत नसतं ॥६॥

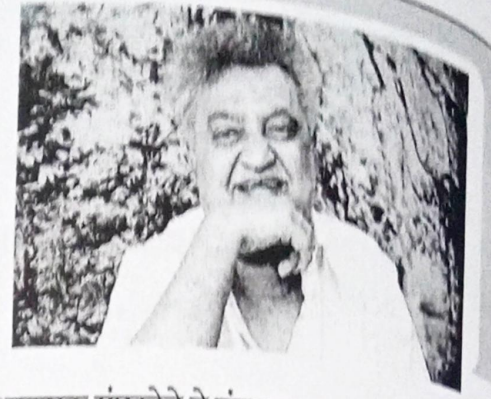
दुःख आणि अश्रूंना मनात कोडून ठेवायचं असतं
हसता नाही आले तरी हसायचं असतं
आयुष्य असंच आनंदाने जगायचं असतं ॥७॥

जिवंतपणी असं वागायचं असतं
गेल्यावरही स्मरणात राहायचं असतं
आयुष्य असंच आनंदाने जगायचं असतं ॥८॥

अजय भोसले
११वी वाणिज्य

नामदेव ढसाळ

सनी जयस्वाल
१२वी वाणिज्य

जीवन :

नामदेव ढसाळ यांचा जन्म १५ फेब्रुवारी इ.स. १९४९ रोजी पुणे जिल्ह्यातील एका खेड्यात झाला. त्यांच्या घरची परिस्थिती अत्यंत हालाखीची असल्याने लहानपणीच ते वडिलांसोबत मुंबईला आले. मुंबईतील गोलपिठा या वेश्यावस्ती असलेल्या भागातील झोपडपट्यांमध्ये त्यांचे बालपण गेले. नामदेव ढसाळांनी मुंबईमध्ये अनेक वर्षे टॅक्सी चालवली. ढसाळांवर डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचा मोठा प्रभाव होता. त्यांनी काव्य, गद्य, वृत्तपत्रांतील स्तंभलेख यातून आंबेडकरांचे क्रांतिकारी विचार मांडले. त्यांच्या क्रांतिकारी साहित्याची दखल जागतिक पातळीवर घेतली गेली.

इ.स. १९७३ मध्ये नामदेव ढसाळ यांचा पहिला कवितासंग्रह गोलपिठा प्रकाशित झाला. 'मूर्ख म्हातान्याने डोंगर हलवले', 'प्रियदर्शिनी' हा त्यांचा इंदिरा गांधी यांच्या विषयीचा कवितासंग्रह आहे. तसेच खेळ हा शृंगारिक कवितांचा संग्रह आहे.

दलित चळवळ :

नामदेव ढसाळ यांनी साहित्याच्या माध्यमातून दलितांच्या व्यथा, वेदनांना प्रसिद्धी दिली. महाराष्ट्र आणि भारताला प्रभावित करणाऱ्या 'दलित पँथर' या

आक्रमक संघटनेचे ते संस्थापक अध्यक्ष होते. या संस्थेची स्थापना त्यांनी इ.स. १९७२ मध्ये दलित चळवळीतील समवयस्क सहकार्यांच्या व साहित्यिकांसह केली. या संघटनेवर अमेरिकेतील 'ब्लॅक पँथर' चळवळीचा प्रभाव होता. या संघटनेद्वारा नामदेव ढसाळ यांनी दलितांच्या अनेक प्रश्नांवर उग्र आंदोलन केले व तत्कालीन सरकारला दलित हिताच्या भूमिका घेण्यास भाग पाडले. कालांतराने या चळवळीत फूट पडल्यावरही नामदेव ढसाळ हे दलित पँथरमध्येच राहिले.

साहित्यशैली :

नामदेव ढसाळ हे इ. १९६० नंतरच्या मराठी कवींमधील प्रमुख कवी म्हणून समजले जातात. त्यांनी विशिष्ट शैलीने मराठी कवितेत मोलाची भर घातली. त्यांनी भाषिकदृष्ट्या प्रमाण मराठी भाषेपेक्षा वेगळी भाषा वापरली. त्यांच्या लिखाणावर लघु नियतकालिकांचा, मनोहर ओक यांचा तर काही प्रमाणात दिलीप चिऱ्यांचा प्रभाव दिसतो. त्यांच्या कृतीमध्ये वेदना, विद्रोह आणि नकार हा स्थायी भाव आहे.

स्मार्ट सिटी पुणे

गिरीश पवार
१२वी वाणिज्य

**PUNE
SMART CITY**
DEVELOPMENT
CORPORATION LTD.

देशात आघाडीवर शहर असलेल्या पुण्याने प्रत्येक दशकात आपली आघाडी कायम राखली. भविष्यातील सुसंस्कृत पुणे ही ओळख कायम ठेवत शिक्षण व रोजगार देणारे देशातील पहिले शहर ठरेल यात शंका नाही.

महाराष्ट्रातीलच नव्हे तर देशातील राजधानी नसलेल्या शहरामध्ये वेगाने वाढणारे कोणते शहर असेल तर ते पुणे. येथील चांगले हवामान, मुबलक पाणी, सांस्कृतिक, शैक्षणिक, औद्योगिक, माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्राची प्रगती अशा अनेकविध कारणांमुळे पुणे शहराची भरभराट झाली. आता पुणे महानगर क्षेत्र विकास प्राधिकरण (पी.एम.आर.डी.ए.) अस्तित्वात आल्याने या वाढीला आणखी गती येण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे. आजचे हे पुणे येत्या काही वर्षात एक कोटीहून अधिक लोकसंख्येचे होईल. लोकसंख्या वाढली, तरीदेखील या शहराचा इतिहास पहिला तर या शहराची ओळख ही सुसंस्कृत पुणे अशीच राहिल असे वाटते.

गेल्या काही वर्षात पुणे शहराची भरभराट झाली. ती पाहिली तर पुण्याच्या विकासाला गती देणारी पाच प्रमुख कारणे असल्याचे लक्षात येते. पहिले म्हणजे मुंबईपासून जवळ असलेले शहर, दुसरे म्हणजे लष्करी अस्थापना आणि महत्वाचे केंद्र, तिसरे म्हणजे शहराच्या आजुबाजूला असलेली शेती आणि मुबलक पाणी, चौथे म्हणजे कुशल मनुष्यबळ आणि पाचवे म्हणजे शैक्षणिक हब. ही पाच कारणे पुण्याच्या ग्रोथचे इंजिन राहिले आहे. त्यामुळे नोकरी, शिक्षण अथवा उद्योगासाठी असो पुण्यात

आल्यानंतर एकतरी घर असावे असे प्रत्येकाला वाटते. हेच खरे या शहराचे वैशिष्ट्य म्हणावे लागेल. त्यातून पुणे या शहराची लोकसंख्या झपाट्याने वाढत गेली.

देशातील लष्करी क्षेत्रातील साठ टक्के केंद्रे पुण्यात आहेत. दारूगोळा कारखान्यात कामासाठी येणाऱ्यांपासून लष्करी शिक्षण देणाऱ्या एनडीएसआरच्या संस्थेपर्यंतच्या शैक्षणिक संस्थांमध्ये शिक्षणासाठी येणाऱ्या विद्यार्थ्यांपर्यंतचे लोक पुण्यात येतात. त्यातून येथील औद्योगिक वसाहतींना लागणारे कुशल मनुष्यबळ मिळत असल्यामुळे मध्यमवर्गीयांसाठी पूरक वातावरण असलेले हे शहर आहे. त्यामुळे मोठ्या कंपन्यांचे कार्यालय पुण्यात सुरू होऊ शकले नाही. तरी कंपन्या मात्र पुणे परिसरात येण्यास पसंत करतात, हे देखील एक कारण त्यामागचे सांगितले जाते. पुणे शहराने आपली 'सांस्कृतिक पुणे' ही ओळख अद्यापही कायम ठेवली असेच म्हणावे लागेल. नाटक असो की फिल्म फेस्टिवल, हजारोंच्या संख्येने नागरिकांची उपस्थिती हे चित्र आजही कायम आहे.

दोन्ही महापालिकांच्या वाढीत मर्यादा असल्या तरी ही वाढ रोखणेही कोणाच्या हातात राहिलेले नाही. हे ओळखूनच राज्य सरकारने पीएमआरडीएची स्थापना केली. त्यातून या दोन्ही शहरांच्या हद्दीपासून पाच किलोमीटर परिसरातून जाणारा रिंगरोड या नियोजित प्रकल्पामुळे विकासाची गती अधिक वेगवान होण्यास मदत होणार आहे. पी.एम.आर.डी.ए.ची हद्द विचारात घेतली तर या हद्दीत आणि त्याच्या लगत आणखी ७-८

औद्योगिक वसाहती आहेत. या औद्योगिक वसाहतींमध्ये मोठ्या प्रमाणावर परदेशी कंपनी येऊ घातल्या आहेत, तर जवळपास सतरा टाऊनशिप होऊ लागल्या आहेत. त्यातून रोजगार आणि रोजगारासाठी लागणारे कुशल मनुष्यबळ याची संख्या वाढतच जाणार आहे.

भविष्यातील ही वाढ लक्षात घेता नियोजन कार्यालयाने वेळीच जागे होण्याची गरज आहे. उपलब्ध पाण्याचे योग्य नियोजन, सांडपाण्याचा पूर्णवर्षापर आणि वाहतूक या तिन्ही क्षेत्रांकडे जाणिवपूर्वक लक्ष देणे आवश्यक आहे. अन्यथा वाढत्या लोकसंख्येमुळे शहराला बकालपणा येऊ शकतो. त्या दृष्टीने आत्ताच पावले टाकणे आवश्यक आहे. या शहराचा इतिहास पाहिला, तर स्वातंत्र्यपूर्व काळापासून या शहराच्या वाढीसाठी जाणिवपूर्वक प्रयत्न झाले. पेशव्यांच्या कालखंडात या शहराचे वैभव होते; परंतु त्यांच्या अस्तानंतर या शहराचे जनजीवन विस्कळीत झाले होते. १८१८ ते १८५० तो काळ. त्यानंतर पुन्हा शहराच्या विकासाला सुरुवात झाली. त्यानंतर पुन्हा शहरात १८५५ मध्ये पुण्यात पहिले पोस्ट आणि तार ऑफिस झाले आणि हे एक शहर देशातील इतर देशांना जोडले गेले. त्यानंतर एकाच वर्षात पुणे-मुंबई रेल्वे सेवा सुरु झाली. त्याच काळात डेक्कन कॉलेज सुरु झाले. सरकारवर विसंबून न राहता खाजगी फर्ग्युसन कॉलेज, न्यू इंग्लिश स्कूल अशा शैक्षणिक संस्था सुरु झाल्या. त्यातून पुणे शहराची ओळख ही शैक्षणिक केंद्र बनले. पुण्याची ओळख ही देशाची 'ऑक्सफर्ड सिटी' म्हणून होऊ लागली.

दरम्यानच्या काळात औद्योगिकदृष्ट्याही पुणे शहराने प्रगती करण्यास सुरुवात केली. १८८३ मध्ये मुंडवा येथे कागदाची गिरणी उभी राहिली. १८८९ मध्ये देशातील पहिले मोठे औद्योगिक प्रदर्शन पुण्यात भरले. त्याच वर्षी टेक्निकल स्कूलही सुरु झाले. पाठोपाठ पुणे स्टेशनजवळ राजा बहादूर मिल सुरु झाली. खऱ्या अर्थाने शहराच्या शैक्षणिक आणि औद्योगिक विकासाला

सुरुवात झाली. मात्र प्लेगची साथ सुरु झाल्याने शहराच्या विकासाला खीळ बसली. तेव्हा शहराची संख्या अजूनही एक लाख १७ हजार होती. मात्र, पहिल्या महायुद्धाच्या सुरुवातीला पुन्हा पुण्याच्या विकासाला चालना मिळाली. या काळात शहराची लोकसंख्या दुपटीने वाढली. याला मुख्य कारण म्हणजे युद्धकाळात पुण्यात रेशनिंग खाते, अॅम्प्युनिशन फॅक्टरी अशा अनेक लष्करी संस्था सुरु झाल्या. त्यामुळे हजारो लोकांना रोजगार मिळाला. १९१५ ते १९२५ या दहा वर्षांच्या काळात शहराच्या प्रगतीचा पाया रचला गेला. भूमिगत गटार, स्तंभार विजेचे खांब, वेधशाळेची स्थापना असे अनेक बदल शहरात झाले. विकासाची ही गोड सुरु असताना १९५० मध्ये महानगरालिकेची स्थापना झाली.

पुण्याच्या वाढीमुळे हे शहर आणखी जवळ आले. या वाढीसाठी आणखी एक कारण ठरले, ते म्हणजे येथील औद्योगिक वसाहत. येथील औद्योगिक वसाहतीमुळे पुण्याच्या विकासाला चालना मिळाली. एक औद्योगिक शहर म्हणूनदेखील पुणे ओळखले जाऊ लागले. पुढे माहिती तंत्रज्ञान कंपन्यांचे युग आले. त्यात पुणे शहराने आघाडी घेतली. त्यातून पुण्याची नवी ओळख निर्माण झाली. आयटी हब म्हणून हे शहर उदयास आले. तोपर्यंत पुणे शहराची सीमारेषा जवळपास पुसट झाली. ऑटोमोबाईल हब अशी निर्मा झाली. अर्थात ही शैक्षणिक व आर्थिक प्रगती हीच पुणे शहराची एकमेव ओळख नाही, तर आपली विविधतेतील ऐक्याची संस्कृती जपतानाही अनेक क्रांतिकारी सामाजिक बदलाची नांदी याच शहरात झाली आणि पुढे हे विचार सान्या देशाने स्वीकारले. आपली हीच क्रांतिकारी परंपरा यापुढील काळातही अधिक वेगाने दौडत राहिल यासाठी प्रयत्नशील राहण्याचे आव्हान प्रत्येक पुणेकरांपुढे आहे. पुणे शहर एक दर्जेदार शहर बनविण्याच्या अनेक संधी आणि वेळी सुदैवाने आपल्या हातात आहेत.

अनेक
त्यांच्यामुळे उ
अनेक संतांच
माहिती आहे
गाव आहे. ज
गेले. दामा श
सांभाळण्याचे
सोपवले. जन
पांडुरंगाच्या न
जनाही थोडेप
ती गोणाईल
करणे, घरातल
करणे अशी
मग भजन की
जनीला विष्ट
आपले सर्वस्
विष्टल विष्टल
जनी म
आपल्या घरा
झोपडी बांधू
लागली. दिव
झाली की ती
जात असे. उ
असे, आपले

संत जनाबाई

अंजप्पा साकरी
११वी वाणिज्य

अनेक संत या महाराष्ट्र भूमीवर होऊन गेले आहेत. त्यांच्यामुळे आपली ही महाराष्ट्रभूमी पावन झाली आहे. अनेक संतांच्या नामावलीत संत जनाबाई हे नाव तुम्हांला माहिती आहेच. गोदावरी नदीच्या काठावर गंगाखेड नावाचे गाव आहे. जना हीचे वडील तिला घेऊन दामाशेटीकडे गेले. दामा शेटींनी पंढरीनाथाची आज्ञा म्हणून जनास सांभाळण्याचे वचन दिले. दामाशेटींनी गोणाईकडे जनाला सोपवले. जना आता गोणाईच्या हाताखाली, वात्सल्यात, पांडुरंगाच्या नामात मोठी होऊ लागली. नामदेवाबरोबर जनाही थोडेफार लिहायला, वाचायला शिकली. घरातही ती गोणाईला नेहमी मदत करीत असे. शेण-सारवण करणे, घरातला गोठा स्वच्छ करणे, केर काढणे, धुणीभांडी करणे अशी कामे ती रोज विनातक्रार करत असे. रात्री मग भजन कीर्तन होत असे. अशा भक्तीमय वातावरणात जनीला विठ्ठलाची गोडी लागली. जनी विठ्ठलनामात आपले सर्वस्व विसरू लागली. कामधाम करता करता विठ्ठल विठ्ठल म्हणू लागली.

जनी मोठी झाली. दामाशेटींनी तिला आता आपल्या घराच्या परसात एका कोपऱ्यात एक कुडाची झोपडी बांधून दिली. त्या कुडाच्या झोपडीत जनी राहू लागली. दिवसभराच्या कामाने जनी थकत असे. रात्र झाली की ती आपल्या कुडाच्या झोपडीत विश्रांतीसाठी जात असे. अंधरूणास पाठ टेकली की तिला जाणवत असे, आपले पाय दुखताहेत, डोके दुखत आहे. मग ती

विठ्ठलाचा धावा करत असे. विठ्ठल तेथे येई. जनाचे पाय चेपून देत असे. डोके चेपून देत असे. तिला इतर संतांच्या पूर्वी घडलेल्या, रामायण, महाभारत यातील अनेक घटना तो तिला सांगत असे. रामायणात तो राम होता आणि जनी मंथरा होती. तर कृष्णावतारत विठ्ठल कृष्ण होता तर जनी कुब्जा होती आणि आता या कलियुगात तो विठ्ठल आणि ही जनी. ती नुसतेच काम करीत नसे तर संत मांदियाळीत नेहमीच सहभागी होत असे. जनीला नामदेवाने उपदेश दिला होता. गुरूमंत्र दिला होता हे पांडुरंगास माहित होते; पण पुन्हा त्याला असे वाटले की जनीला उपदेश द्यायला हवा तिची योग्यता मोठी आहे. तिची आपल्यावरील भक्तीही थोर आहे. तिची विठ्ठलभक्तीवरील निष्ठा तितकीच मोठी आहे. तिला नारदाकडून आणखी उपदेश द्यावा म्हणजे तिची भक्ती आणखी विकसित होईल म्हणून एका शुभरात्री नारदाकडून जनीला विठ्ठलाने आणखी एकदा मंत्र उपदेश दिला. त्यामुळे जनीची भक्ती व्यापक झाली. बहुश्रुत झाली. देव आपल्याबरोबर नेहमी कशी कामे करतो हे जनाबाई नेहमीच सगळ्यांना सांगत असे. तो मला ते दागिने घाल म्हणतो, कधी कधी मला तो गळ्यातला रत्नहार घालायला देतो, त्यानेच माझ्या गळ्यात त्याचा रत्नहार घातला.

रात्री जनी कामे संपवून आपल्या झोपडीत गेली, विठ्ठलाने जनीचे लक्ष नसताना आपल्या गळ्यातील पदक

तिच्या गळ्यात घातले. इकडे विठ्ठलाचे काम संपले आणि त्याने जनीचा निरोप घेऊन तो देवळात निघून गेला. देवळात तर पदक दिसत नाही विठ्ठलाचे म्हणून आरडाओरडा. काल तर पदक, इतर दागिने विठ्ठलाच्या मूर्तीच्या गळ्यात घातले. जनी चोरटी असणार म्हणून जनीला शिक्षा व्हायला पाहिजे म्हणून हटून बसले. तेवढ्या देवळात कारभारी पुजारी आले. त्यांना सर्व सांगितले. पंच जनीला काय शिक्षा द्यायची ते ठरवतील.

पुजाऱ्याने त्याचे दागिने, अंगावरचे कपडे काढायला सुरुवात केली. दागिने काढत असताना त्याला जाणवले की आज विठ्ठलाचा रत्नहार हरवलाय. जनीच्या नावाने ओरडू लागला. ती चोरटी जनी, काल पदक चोरले, आज रत्नहार चोरला, तिला शिक्षा व्हायलाच पाहिजे. काही जण जनीच्या घरी गेले. पुजाऱ्याने बाहेरूनच जनीला हाक मारली. अगदी जरबेने. जनी बाहेर आली. जनीला पंचायतीत उभे केले. तिच्या गळ्यातला रत्नहार काढून घेतला. तिच्यावर खटला चालवून तिला सुळावर देण्याची शिक्षा पंचांनी दिली. तो कठोर निर्णय मागे घ्यावा म्हणून काहींनी पंचांना विनंती केली; पण पंच आपल्या निर्णयावर ठाम राहिले. पुजाऱ्याचा आनंद गगनात मावेना. जनीला मग गावाबाहेर नेले, विस्तीर्ण मैदानात लोखंडी, टोकदार सूळ उभा केला. त्यावर जनीला चढवले. जनी विठ्ठल, विठ्ठल म्हणत अश्रूंचा अभिषेक घालत होती. ती सुळावर उभी राहिली. लोकांना तिने हात जोडले. त्यांची क्षमा मागितली. त्यांचा निरोप घेतला आणि खटका ओढणाऱ्याने खटका ओढला. आता ते धारदार टोक जनीच्या अंगात घुसणार आणि जनी मरणार. आता जनीचा चित्कार ऐकू येणार म्हणून लोकांनी डोळे मिटले तोच चमत्कार झाला. त्या सुळाचे पाणी झाले. तो सूळच मोडून पडला. त्याचे पाणी पाणी झाले. लोक आनंदाने वेडे झाले. खाली पडलेल्या जनीला त्यांनी उचलले आणि पंढरीनाथाचा जयघोष केला. पंच, पुजारी साऱ्यांची तोंडे

काळी ठिबकर पडली. जनीची क्षमा मागायलासुद्धा त्यांना लाज वाटू लागली. जनीचा भक्तीचा महिमा त्यांनी आपोआपच कळून आला. तिचा मोटेपणा मान्य करायचे धैर्य त्यांच्या अंगात नव्हतेच. पण देवानेच त्यांना त्यांची जागा दाखवून दिली. खालच्या मानेने जनीची क्षमा मागून ते सर्व तिथून निघून गेले आणि जनीला लोकांनी भिरवणूकीने गावात आणले. जीवनीचे व्यवहार सुरूकीत सुरू झाले. जनी आता सुंदर सुंदर अभंग लिहू लागली. संतांच्या मांदियाळीत गाऊन दाखवू लागली. सर्वजण जनीचे कौतुक करीत तिच्या अभंगातून अनेक प्रसंगाची वर्णने हुबेहुब शब्दबद्ध केलेली असत. विठ्ठलालासुद्धा जनीचे अभंग आवडत. खूप आवडत. तो जनीला तसे नेहमीच सांगत असे. त्यावर जनी म्हणे, 'माझी कुठली बुद्धी पांडुरंगा, तुझाच देणं आहे ते.' तूच माझ्या हातून लिहून घेतोस. माझ्या निमित्ताने तुझे कवित्व बहरते. हे सगळे श्रेय तुझाच आहे रे जगदीशा. तूच कवी आहेस.

असंच एकदा जनीचे अभंग आवडले म्हणून स्वतः विठ्ठल ते एका वहीत आपल्या सुंदर अक्षरात लिहित बसला होता. सहज दर्शनाला म्हणून ज्ञानदेव तिथे आले, तर विठ्ठल काही लिहित बसलाय. ज्ञानेश्वर म्हणाले, 'देवा काय लिहिताय?' तेव्हा विठ्ठल म्हणाला, "अरे साधका जनीचे अभंग लिहितोय, खूप छान आहेत रे, मला आवडले म्हणून लिहित बसतोय." मुक्ताईचे अभंग ज्ञानदेवा तू लिहिशील म्हणून देवाने ती वही ज्ञानेश्वरांच्या हाती दिली. यावेळी सगळे संत तिथे देवळात जमले होते. जनी गोवऱ्या वेचयला रानात गेली होती. तिला बोलावणे धाडले. ती धावतच आली. तिने देवाचे दर्शन घेतले. भजन कीर्तन होऊन रात्र झाल्याने सगळेजण घरी निघून गेले.

जनी आता वयोमानानुसार थकली होती. तिने घरातले काम हळूहळू कमी केले होते. नामदेवाची मुले, सुना, नातवंडे तिच्यावर कधी विसंबत नव्हते. तिची

सर्वतोपरी काळजी घेत होते. आताशा जनाबाईने विठ्ठलनामाचे पारायण मोठ्या प्रमाणात वाढवले होते. तिच्या वयाच्या बऱ्याच बायका तिच्याकडे नियमित येत होत्या. रोज पुराणवाचन, भजन चालू असे. आपल्या गत आयुष्यातील गोष्टी जना नेहमी त्या बायकांना सांगे. विठ्ठल आपल्याला कशी कशी मदत करत असे, काही वेळेला माझी तर काही वेळेला त्याची फजिती व्हायची मग गंमत यायची. हसत खेळत आमचे काम केव्हा संपायचे ते आम्हाला कळतदेखील नसे. अशा बऱ्याच गोष्टी जनाबाई सांगत असे. विठ्ठलाचे नामस्मरण तर अखंड चालूच होते. आईबापाविना एकटी पोर नामदेवा घरी वाढली. जवळच असं कुणीच नाही. विठ्ठल, नामदेव त्याच्या घरे एवढेच तिचे गणगोत होते. एक विठ्ठलच तिचं सारं ऐकणारा होता. ती नेहमी त्यालाच आपलं सुख दुःख सांगे. माझे जीवन असे का? म्हणून तिने कधी तक्रार केली नाही. इतर जातीची म्हणून वर्णाश्रमानुसार त्या काळच्या वर्णव्यवस्थेनुसार तिची खूप अवहेलना झाली. अपमान झाला.

चोरटी म्हणून हिणवायला समाजाने कमी केले नाही. पावलोपावली तिला अपमानाच्या ठेवा खाव्या लागल्या; पण तिने कधी त्याविषयी तक्रार केली नाही. आपलं सारं दुःख तिने विठ्ठलनामात बुडवलं होतं. त्यातंच तिने आपले आयुष्याचे सार्थक करून घेतले.

आता तिला ओढच वाटत होती ती पांडुरंग चरणी देह अर्पण करण्याची. तन मनाने आता इहलोकाची साथ नाकारली होती. पंढरीनाथाचे बोलावणे केव्हा येते याची ती आता वाट बघू लागली. भागवत धर्मात झेंड्याखाली तिला मिळालेला विसावा इथेच ठेवून जाणार होती. मागे राहणाऱ्या ते भक्तीचे धन फार मोलाचे होते. उपयोगी पडणारे होते. सगळे संत एक एक करून निघून गेले.

ज्ञानेशाने अगदी पोखऱ्यात समाधी घेतली. गोरोबाकाका गेले, नरहरी सोनार गेले, सावता गेला, चौखा गेला, आपला सखा नामदेव गेला. बरोबरीचे कुणी आता उरले नाही. जे जगायचे होते ते जगून झाला, आता काही नाही शिल्लक उरले असा विचार जनी करत असे.

विटेवरचा विठ्ठलही जनीची तगमग बघत होता. त्यालाही वाटत होते जनीचे आयुष्य बदलावे, त्याला छान आकार द्यावा; पण नियतीने लिहिलेले तिचे आयुष्य बदलण्याचा अधिकार विठ्ठलाला नव्हता. फक्त अडवणीत, संकटात तिला मदतीचा हात विठ्ठलाला देता येत होता. त्याप्रमाणे विठ्ठलाने तिला मदत केली होती. अक्षरशः राबला होता तिच्यासाठी; पण आता जनी थकली आहे, आता तिच्याकडून आपली सेवा होणार नाही, हे त्याच्या लक्षात आले. तो आता जनीला आपल्या चरणी आणून ठेवणार होता. तसे त्याने ठरवले. जनी आता आजारी झाली. अन्नपाणी काही तिला जाईना. केवळ विठ्ठलनामाचा खुराक तिने सुरु ठेवला. तिने विठ्ठलाला आळवणी केली. 'वा, विठ्ठला सोडव रे या देहातून.' तुझ्या चरणाची आज लागून राहिलीय. तिथेच माझी जागा आहे रे द्याला. दया कर. माझे सारे अपराध पोटात घाल. माझ्या चुकांवर पांघरूण घाल. तू दीन दयाघन, भक्तवत्सल आहेस. ये रे ये गरूडावर बसून ये.' शंख, चक्र, गदा, पद्मधारी चतुर्भुज वैकुण्ठेश्वर तिच्या अवती-भवती फिरू लागला. त्याला इथं पकडू का तिथं या पळापळीच्या खेळात जनी विठ्ठलात केव्हा विठ्ठलरूप झाली ते तिलाही कळले नाही. बाकीचे संत विठ्ठलचरणी केव्हाच भजन करत विसावले होते. एक जनीची तिथे जागा शिल्लक होती. ती आता भरली. विठ्ठलाचा दरबार विठ्ठलनामात दुमदुमून गेला.

जीवन

जीवन म्हणजे काय असते.....?

कधी लखलखत्या प्रकाशाची ज्योत तर,
कधी अमावस्येचा चंद्र असते.

जीवन म्हणजे.....

कधी पावसाच्या सळसळणाऱ्या जलधारा,
कधी दुष्काळात धरणीला पडलेल्या चिरा असते.

जीवन म्हणजे.....

कधी उमलणारे कोमल फूल असते तर,
कधी वाळलेले झाडाचे पानही असते.

जीवन म्हणजे.....

कधी आनंदाचा पाझर असते तर,
कधी दुःखाचा डोंगरही असते.

जीवन म्हणजे.....

कधी नात्यांचा सहवास तर,
कधी एकटेपणाचा भास असते.

जीवन म्हणजे.....

कधी आपुलकीचा आधार असते तर,
कधी तिरस्काराचा वारा असते.

जीवन म्हणजे.....

कधी मायेने डोक्यावर ठेवलेला हात असते,
कधी खाद्याने पाठीवर मारलेली लाथ असते.

जीवन म्हणजे.....

कधी आसमंतातील वाहणारा वारा असते तर,
कधी जीवन उद्ध्वस्त करणाऱ्या गारा असते.

जीवन म्हणजे.....

एकट्याने जन्माला येणे अन् शेवटी,
एकट्याने या जगाचा निरोप घेणे असते.

सीमा निकम
तृतीय वर्ष विज्ञान

बाबा मीही लेख तुमचीच !

बाबा माझे म्हणतात; लेकी तू शिक माझ्यासाठी
मालाचं घमेलं जेव्हा असतं हातात;

पाडावर पाय त्यांचे लटपटतात ।

पण लाडक्या लेकीसाठी उन्हातान्हात

बाबा राव राव रावतात ।

सकाळी उठल्यावर आधी हाक मला देतात,

होईल कॉलेजला उशीर म्हणून

उठण्यासाठी तगादा लावतात ।

मारली कॉलेजला दांडी चुकून,

तर आळशी म्हणून ओरडतात ।

बाबा माझे लाडक्या लेकीसाठी हळहळतात

स्वतःसाठी कधी काही घेणार नाहीत;

पण शालेय साहित्यासाठी कधी

नाही म्हणणार नाहीत ।

मागणी केली नाही; तर खरेदीची भलतीच घाई ।

लाडक्या लेकीसाठी वाप माझा खरेदीला जाई ।

आईची संसारासाठी असते काटकसर;

पण बावांना लपून पैसे देण्यात येते लहर ।

बाबा माझ्या खुशीसाठी काय-काय करता?

लेख माझी शिकत आहे म्हणून, अभिमानाने सांगता ।

शिकून मी मोठं व्हावं, एवढंच स्वप्न

तुमच्या डोक्यात ।

मीही ते साकार करण्यासाठी करीन

संकटाशी दोन हात ।

बाबा तुमच्या नावासाठी घेईन गरूड झेप;

मी जगेन स्वाभिमानाने बाबा तुमच्यासाठी;

करेन कर्म नेक ।

जिजाऊ, सावित्री, रमाईचा आदर्श ठेऊन

शिकत राहील ।

बाबा मी ही लेख तुमचीच; गुरुजनांचा

आदर ठेऊन नेहमी विद्येच्या रत्नांनी

चमकत राहिल ।

पूजा राजत, द्वितीय वर्ष कला

जंक फूड दुष्परिणाम मार्गदर्शन करताना
मा.सुनिल अडसुळे

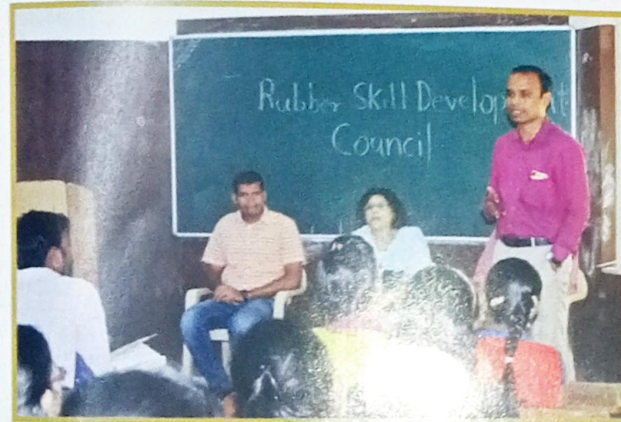
पालक मेळाव्यात मार्गदर्शन करताना
मा.प्रा.चार्मय डॉ.मंजुश्री बोबडे

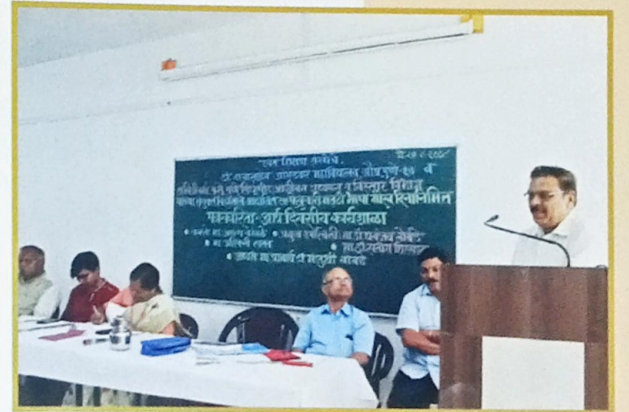
आविष्कार कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना
मा.डॉ.रवींद्र जायभाय

कॅम्पस टू कार्पोरेट प्रशिक्षण कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना
मा.प्रा.एकनाथ झावरे

रबर स्किल डेव्हलपमेंट कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना
मा.डॉ.धनंजय लोखंडे

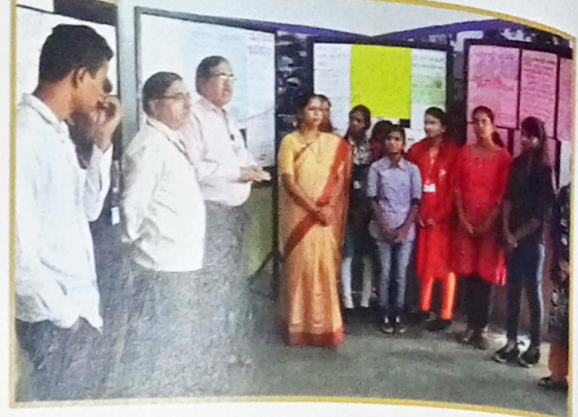

पत्रकारिता कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना
मा.डॉ.धनंजय लोखंडे

संविधान दिन भितीपत्रक उद्घाटन
मा.सचिव प्राचार्य डॉ.भाऊसाहेब कराळे व मान्यवर

घोषवाक्य स्पर्धा भितीपत्रक उद्घाटन समारंभ
मा.प्राचार्य डॉ.मंजुश्री वोवडे

ऐतिहासिक वस्तू व पुस्तकांचे प्रदर्शन

वाणिज्य विश्व अंकाचे प्रकाशन करताना
मा.अॅड.राम कांडगे

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर वस्तू
संग्रहालयास इतिहास विभागाची भेट

रयत सेवक को-ऑप.बँक लि. शाखा
औंध भेट

महाविद्यालयाचा
सिनिअर विभाग
प्राध्यापक वृंद

महाविद्यालयाचा
ज्युनिअर विभाग
प्राध्यापक वृंद

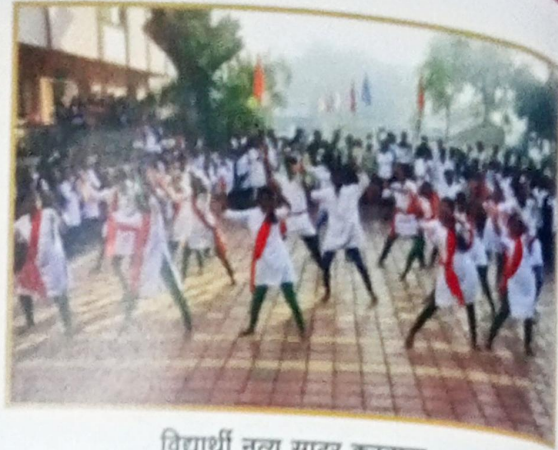

महाविद्यालयाचा
प्रशासकीय सेवकवर्ग

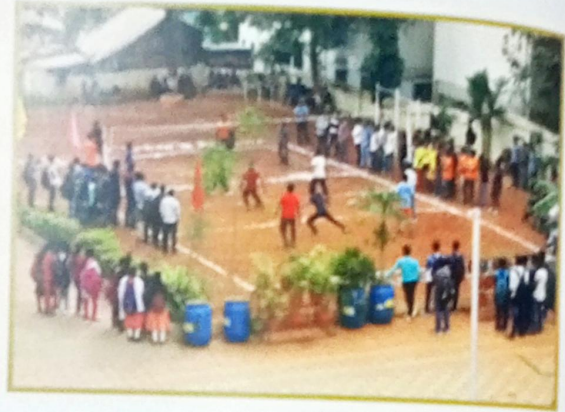
मा. शरदचंद्रजी पवार साहेबांच्या वाढदिवसानिमित्त मेरेथॉन स्पर्धा प्रारंभ करताना मा. निवृत्ती कलापुरे

विद्यार्थी नृत्य सादर करताना

कबड्डी क्षणचित्र

हॉलीबॉल क्षणचित्र

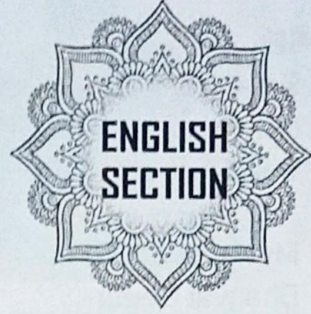

मेहंदी स्पर्धा

नवरात्रोत्सव भोंडला

अक्षरकिमया

*We look before and after,
And pine for what is not;
Our Sincerest laughter
With some pain is fraught;
Our sweetest songs are
Those that tea saddest thought.
To a skylark*

- P.B.Shelley

Section Editor

Prof. Mrunalini Shekhar

INDEX

PROSE

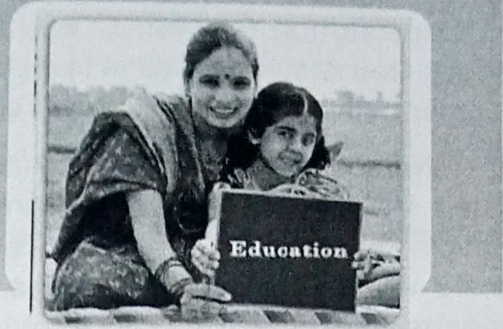
1) Educational Empowerment For Women Leads to Social Development	Mohsin R. Shaikh	T.Y.B.A.	35
2) My Favourite Book - Bhagvat Geeta	Hemalata Arjun Jadhav	S.Y.B.A.	37
3) Harmful Effect of Plastic Bags	Vidya Vitthal Chavan	T.Y.B.A.	39
4) Disintegration Of Rural Families In The Old Stone Mansion	Yugandhara Suresh Jadhav	S.Y.B.A.	41
5) Journey To Forests of Literature	Vikas Ghadge	T.Y.B.A.	44

POETRY :

1) Nature	Manisha	F.Y.B.A.	38
2) What is Love ?	Manish Sasar	T.Y.B.A.	40
3) My Love	Gaurav		43
4) Our College	Rohit	S.Y.B.A.	43

Educational Empowerment For Women Leads to Social Development

Mohsin R. Shaikh
T.Y.B.A.

The Society is made of (male & female) human being. The male & female both play important role in Society. As from countries we have seen development of each & everything as time passes change is head of time we can made change in our cloths, closing the house in our life style because its head of this era. Co-education is also allowed to childrean ie both girl & boy but in ancient day's girl (female) are not allowed to take education its thinking of people which is made by me our self (i.e. Scolour of that time). This is the real fight to educate the girl child but in that contury olden days. No one is ready to take this step then our National Hero as well as Hidden fighter understand this concept the wants to make Society more powerful, so we must educate to Girl Child. For this "The first step towards progress of society is- taken joy Mr. Jotiba Phule, that is to educate girl child Savitribai Phule is the first women which come's out from her house for girl eduation she fight with the Cultural Schlolars for it.

"This is her first step towards the progress of society and mankind in India.

"If one man get educated then the himself become literate low if one women get education whole family will be educated."

This is the phrase given by Hon.Dr. Babasahebe Ambedkar. He shows work on the moral value and ethical values for woman as she play important role in our Society.

Because of her education she handle both the house (family) and also work out side that is in Society. The women empowerment help them to take correct decisions and help them to understand their responsibilities for handling with care because of empowerment of women the progress in futures can be seen.

"Social development can be seen by the participation of women in different corners such as Arummy, Navey, Airforce Medical & health Science, Engineering, data science, UPSC, MPSC, IS Examnes etc.

"The government has passed bill in Consitution for woman's 1/3rd seats. One seat in Loksabha to make women activity involve in euey area.

"Women play great role in euary one's like without when we cannot imagine the success of life. They are more responsible than man involsess means like child bearing & child caring.

"If we compare todays consequent status of women within ancient issue we can say that condition are improving gratually.

"Women's are being professional head earness for their families. Women are more skilled and compitent in many field's.

The Indian government has also given support for women to show them their responsibilities and role in Society. However, her main role is take mother & wife in family but for society both the male & female's are responsible for country's development. We can see women's are at different possibal is such as Principales, Industrial. M.D., users the women are working at great position and earning more than males. Women got an education because of era which she can teach

her family and also balance there life.

"As we can see more motivational movies for women empowerment, just to make then aware of these power and responsibilities towards the society for example Dangal, Marry Cam, Tejaswini, Mumbai ki Kiran Bedi etc.

"Thus in short we can say today India is at third top most fast developing country, this is because empowerment of women is "That is education made this thing possible.

Women is half power of country. So in order to make this country fully powerful women empowerment in necessary. It helps to understand there city and to be idependend in each and every field. Women gives tries to the baby means future of the nation. So, only they can better involve in making the bright future of the Nation throught the prepare growth and development.

Women empowerment is better treatment of any big our small problem selected to human beings, economy or equipment finally they are getting their hights to go ahead on the right track.

My Favourite Book - Bhagvat Geeta

Hemalata Arjun Jadhav
S.Y.B.A.

There are many books in the world, libraries are full of books. But there is no book like the Bhagvat Geeta. It is the book which has influenced me the most. It has moulded my character and determined the career of my life. The Bhagvat Geeta gives us the true philosophy of life. It tells us how we should live in the world in conformity with the greatest ideals of life in a day to day activities.

The Bhagavat Gita tells us that we should do our duty at all times whatever the duty is at the moment and forget everything else. When we do our duty, we should not look for any kind of reward. When our duty is done properly, it is its own reward. We should not do anything for our profits and we should not be afraid of losses. Whatever we do, it should be done out of a high sense of duty.

In order to do our duties properly, the Bhagvat Geeta tells us, we should rise above the pains of opposites. Neither cold nor heat should disturb us. We should not care for gains and

losses, pleasures and pains. We should keep our minds steady like a flame in a hurricane lamp which is not disturbed by the wind outside.

The Bhagvat Geeta embodies a message of Lord Krishna to Arjun in the battle of Mahabharat. Arjuna was unwilling to fight because he would not like to kill his kith and kin. But Lord Krishna told him that was his duty at the moment because they were responsible for much wickedness in the world. Beside the people whom he was to kill were already killed by good. He was only to lift his sword and they would fall. He was not the killer. True killer was god. The time for the death of kurus had come. He was only an agent of the will of god.

I have a big collection of books because I am fond of reading. So my aunt presented to me one book on my birthday. This book is my most favourite book.

Books are the best food for our mind. They give us a peculiar joy and we forget all the cares and worries of life. The serious books are intended

for sober and thoughtful minds. They mold our thought and give us a proper direction. They are the best guides and philosophers. I am myself greatly influenced by Bhagvat Geeta, the greatest book which India has produced so far. It has no rival. It teaches us the secrets of ideal life and duty.

Bhagvat Geeta tells us that we should do our duty at all times whatever the duty is at the moment and forget everything else. When we do our duty, we should not look for any kind of reward. When our duty is done properly, it is its own reward. We should not do anything for our profits and we should not be afraid of losses. Whatever we do, it should be done out of a high sense of duty.

Bhagvat Geeta does not tell us to renounce the world for Godly pursuits but instructs to be more active in the worldly affairs but not be involved himself in the love of this world. The life here is all temporary and as such being attached to the world is the biggest blunder. We have to live this life temporarily and prepare for a larger life beyond this world. Love of the people is the all temporary and as such being attached to the world is the biggest blunder. We have to live this life temporarily and prepare for a larger life beyond this world. Love of the people is the actual love of God is what Bhagvat Geeta teaches.

Nature

Manisha
F.Y.B.A.

The beauty of the sunrise
Tells us something new is raised.
The beauty of the sunset
Tells us forget the past.
The blowing wind
Tells us life is a running race.
The smiling flower
Tells us make happy to other
The singing bird
Tells us that life is song, sing it.
The running water
Tells us go and go ahead.
The glowing stars
Tells us go and go ahead.
The glowing stars
Tells us to shine brightly.
So get inspired by nature each day
To make your way.

Harmful Effect of Plastic Bags

Vidya Vitthal Chavan
T.Y.B.A.

Plastic is one of the most important things in the modern life of human being. It can be molded into any desired shape. It is cheap as compared to other materials and has more strength. It is a part of our day-to-day life. But, plastic also carries a lot of disadvantages. It is harmful to the environment. It can not be quickly degraded and damages the atmosphere if burnt. It can prevent seeping of water into the soil, reaching sunlight into water.

The toxic chemical redused during the production of plastic is another demerit. Plastic has given numerous benefits to human life but it is also a cause of global warming and pollution in our surrounding. Let's take a look at the negative effects of plastic in detail as below -

Plastic Pollutes Soil :

Plastic bured in soil can release a toxic chemical which mixes into the ground making it harmful for agriculture and human use, it can also seep into the ground and human use, it can also mix with ground water. This makes the water unhealthy for human

consumption and agricultural use. Sometimes plastic such as polythene bags, get buried under the soil, this makes the soil toxic.

Plastic Pollutes Ocean :

Plastic objects are left over into the ocean for biodegrading it. Plastic degrades faster in the sea; but it also leaves the harmful chemical into it, making it even more dengerous to the life on the earth. It increases the chance of Global Warming. The garbage thrown into the sea such as plastic utensils, Plolythene etc. Keeps floating into the sea. This prevents the sunlights from reaching the ground level of the sea.

As a result, the life in the ocean doesn't get enough sunlight. This prevents them from developing and stops their growth.

Plastic releases toxic when burned; In many rural and even urban areas, people set old plastic objects on fire in hope to get rid of it. Plastic contains a lot of chemicals which gets released into the atmosphere and mixes with the natural air. This makes

the air we breath is not pure and contains many types of hazardous chemical. When we breath contaminated air, it hurts our lungs and overall health in the long run.

Some ways to stop pollution due to plastic are as follows -

Use Jute bag instead of polythene :

Polythene bags contribute a significant percentage to the usage of plastic. We use polythene bags most of the time. From buying vegetables from market to carry in carrying goods. Polythene bags are very hazardous to the environment. They are non - biodegradable, and it is hard to get rid of this material. It can also cause harm to water life, human beings, and the environment. So try to use jute bags when you go shopping.

Reuse reusable plastic bottle :

Nowadays, reusable plastic is used, which means you can refill these bottles with water and use them again. However, make sure that bottle

is reusable otherwise toxic from the bottle may mix with the water.

Avoid the use of CD's :

Mostly CDs are made of poly - carbonate plastic. Every year, millions of CDs are sold. We can use pen drives or portable hard disks for carrying data as they can carry a large amount of data compared to CDs and are reusable too.

Apart from this, government needs to take some serious action as well to stop the plastic usage where alternatives are available. It's high time that the world understands the negative impact of plastic on nature. So that's why According to me we should be aware about plastic bags usage. Do not use them, use only clothing bags and save to environment.

"Save the Environment !"

"Save the Earth !"

Save the Human Life !"

What is Love ?

Manish Sasar
T.Y.B.A.

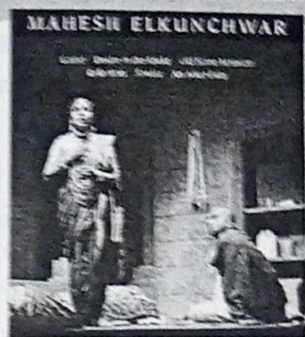

Love is,
Not Jealous
Not boastful
Not rude
Not demand
Not Insult
Not hope
Not scrow
Not selfish

But love is
patient,
kind,
justice,
happiness,
sacrifies
at last
Love is Life

Disintegration Of Rural Families In The Old Stone Mansion

Yugandhara Suresh Jadhav
S.Y.B.A.

Introduction :

Mahesh Elkunchwar is a leading dramatist of Maharashtra. He is known for writing realistic dramas. The old stone Mansion is one of his favourite dramas. The drama is originally written in Marathi under the title, "Wada Chirebandi". It is translated in English as the old Stone House. The play is the story of the decline of the Brahmins and destruction of their stone house. The story in the play stands for any story of the poor Brahmins who were once rich land-owners. The play appeared first in 1982. The play is different from the earlier dramas of the author. The author calls it the play of his "blood and flesh". However, this does not mean that the play is auto-biographical. Only the 'ethos' in the play is of the writer. The theme of the play, thus is the downfall of Brahmin family, especially in the rural area. The old order changes yielding place to the new. However, the selfishness as well as goodness of people find expression. People are careful about their selfishness. At the same time,

they feel worried about each other. There is thus is thus clean humanity under all the emotions. The play reveals this valuable truth.

The old stone Mansion is a simple but highly meaningful drama. It is quite symbolic without having and symbols as such. The Mansion and the Deshpande family of Dharangaon are used as representatives of the degeneration and destruction of such mansions in India. The play deals with various themes can which can be stated as follows.

There has been tremendous economic development in the urban areas. However the development has thrown the rural areas in the margin. Industrilization has made our economy strong. But at the same time it has sowed the poisonolis seeds of capitalism. It has widened the gap between the rich and the poor. It is fact that caste and social hond play an important role in determining the individuals place in society. As a result, many families lose their past wealth and glory in order to maintain in their social status. They are forced

to continue their traditional familiar cults and practices. The falsified practice of the traditions lead to socio-cultural degradation. The same thing happens with the Deshpande family in the play. The Deshpandes of Dharangaon in Amravati District hold a rich feudal history and name. However, now they are completely buried under the pile of discrimination and degeneration. The financial condition of the family is under disaster. The family also suffers from fragmentation. The rats have dug holes in the walls of the mansion. The roof of the 'wada' also sheds dust. This symbolises the fallen states of human existence in general and of the Deshpande's in particular.

There is the rural urban conflict in the play too. Bhaskar and his family say that Sudhir does not keep connection with his people. Sudhir agrees that they cannot live in a village after living in a big city. Then the varieties of Indian traditions are revealed through ritualistic practices made by Bhaskar and his family. Capitalism attacks the 'wada' and this is shown by the fact that the backpart of the "wada" is also has added to the reasons for the downfall of the "mansion". Then, the family jewellery stand for the honour of the family. However they are stolen by Ranju's teacher. Finally the death of Venkatesh foretells the gradual disintegration of the Brahmin families

represented by the Deshpande's of Dharangaon.

All the above points can now be supported by the events in the play. The head of the family, Tatyaji is dead and the family is waiting for the brother's family in Mumbai. When they come, all forget the seriousness of the occasion. They reveal their selfish desires i.e. personal benefits. Vahini wants sudhir to help themselves economically. Anjali and Sudhir want their shares in gold and land. Prabha wants her share for her education and career. Parag dreams of to Mumbai and Ranju wants to join cinema. They cannot fulfill their desires but possess them.

The overall condition of the 'wada' households is really very bad. The past glory of them has gone. The downfall is in process also. Dadi is unsatisfied. Aai is helpless. She has lost her husband and has depend on her sons. Vahini is worried about her son drinks and Ranju who has failed in 10th. She also has to face money problems. Bhaskar too is broken. His behaviour only makes show of his hollow prestige. Prabha is the victim of the customs. Chandu too the victim of social and cultural tradition. They are about 30 and have not yet got married. Sudhir and Anjali have gone all from the 'wada' under destruction. However he too is not rich but a middle class man. Above all the

'wada' has decayed. All the parts of it have become old and weak.

Finally, the play deals with theme of atination and distintegration. The family the past was unique. But now all have scattered away. Sudhir, Anjali and Abhay have shifted to Mumbai. They hardly come to Dharangaon. Ranju also run away though she is brought back. The cook has gone away now works in the hotel at the bus stand. Other servants too have left the family.

My Love

Just wish to say I love you.
never dare enough.
I have said it so many times
But you didn't understand
What I really mean

How much feelings,
How much attraction,
How much adoranor
Possible fit into
Those true little words.

I said it again and again.
No matter how many times I said,
'I love you' - but
- you don't understand

Don't take it lightly, for you are my life,
and my only love,
I love you more than ever before.

Gaurav

So, Chandu has to work hard. Didi is deaf and blind. So, she broken contact from others. Bansilal does not give things on credit.

Thus the play has many themes but the downfall and decay of human beings is the central theme. It is expressed through the decay of the wada, the poverty of the family and the old tractor outside the wada.

Our College

Oh ! how wonderful is our college.
Where we do hard work
for knowledge.

Oh ! how beautiful is our building
Which inspire us for a chreving.

Oh ! how intelligents are
our teachers

who are our maners.

Oh ! how innovate is our principal
We get from her life principle,

Oh ! how beautiful are our student
They are like lotus in the water.

Oh ! how apt the name of our college.
It is

Dr. Babasaheb Ambedkar college.

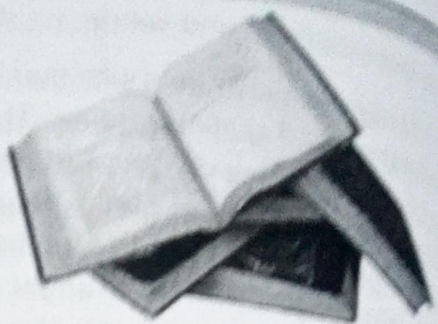
We salute her by heart and

Proud to be the students this college.

Rohit
S.Y.B.A.

Journey To Forests of Literature

Vikas Ghadge
T.Y.B.A.

"Woods are lovely, dark and deep have promises to sleep and miles to go before I sleep. Whenever I read these lines, they fill my mind with deep darkness. The sense of darkness covers my mind and makes me serious. I start to think over the life and literature more and more seriously. I reach within a moment to the tropical forests of South Africa. My imagination soars high and takes me to the 'Heart of darkness' described by Joseph Conrad. I truly realise the words of Plato. When I travel in the kingdom of literature. According to him 'poets are divine, inspired and winged.' They have got the wings of imagination. Their poems inspire me to imagine the landscape described in them. When I wonder with Wordsworth and see the dancing Daffodils, I come to know the fact that 'poetry is not just speaking picture'. John Keats takes me to the kingdom of literature which is realm of gold. At that time I forget this brassy world of gold and escape to the golden world of poetry.

"What relief literature gives me ! It feels my heart with joy and drives

away the sorrow of mind. Still the majority portion of this kingdom is unknown and my spirits to me. I wanted to travel through it like a pilgrim. Then how should I forget Shakespeare's 'The King of Drama', 'The Prince of Poetry and Ocean of Literature'. His plays and sonnets make me to understand the meaning of life and lore. The spirits and fairies, witches, and albatross, the painted chip. On painted ocean they all take me to the land of equipment and

"Heart starts to beat with rapidity. Willing suspension of disbelief created by S.T. Coleridge destroys the line between reality and imagination the lines of Aquilifer Mariper'. 'Water water everywhere nor any drop to drink make me feel thirsty in the vast ocean of life.

'I would like to call this golden world as the forests of literature.' I have travelled each lovely, dark, deep and my stories forests of literature till I hope miles to go before I sleep because these forests convey me the meaning of my life.

अक्षरक्रिमया

विभागीय संपादक

प्रा.डॉ.शशी कराळे

INDEX

PROSE

1) GST - Goods and Services Tax (India)	Baliram Eknath Londhe	T.Y.B.Com.	47
2) Goods and Service Tax in India	Yogesh Dilip Gadhave	T.Y.B.Com.	48
3) GST - An Overview	Prajakta E. Zaware	S.Y.B.Com.	50
4) Goods and Service Tax (GST)	Minal Swapnil Patil	M.Com. - 1	51

GST - Goods and Services Tax (India)

Baliram Eknath Londhe
T.Y.B.Com.

Goods and services Tax (GST) is an indirect tax levied in India. On the sale of goods and services. Goods and services are divided into five tax slabs for collection of tax - 0%, 5%, 12%, 18% and 28%.

The tax come into effect from July 1, 2017 through the implementation of one hundred and First Amendment of the constitution of India by the Modi Government. The tax replaced existing multiple cascading tax levied by the central and state governments. The tax rates, rules and regulation are governed by the goods and service tax council, which comprises Finance minister of central and all the states. GST simplified a slew of indirect taxes with a unified tax and is therefore expected to dramatically reshape the country's 2.4 trillion dollar economy.

History :

The reform process of Indirect tax regime was started in 1986 by Vishwanath Pratap Singh. Finance Minister in Rajiv Gandhi's government, with the introduction of the modified Value Added Tax

(MODVAT). Subsequently prime Minister P.V.Narasimha Roa and his Finance Minister Manmohan Singh, initiated early discussions on a Value Added Tax (VAT) at the state level. A single common Goods and services Tax (GST) was praposed and given a go-ahead in 1999 during a meeting between the prime minister Atal Finance Minister of West Bengal. Asim Dasgupta to decision a GST Model.

Launch :

The Goods and Service Tax was launched at midnight on 1 July 2017 by then president of India. Pranav Mukherjee and prime minister of Narendra Modi. The launch was marked by a historic midnight (30 - June 1 - July) session of both the houses of parliament convened at centrail Hall of the parliment. Though the section was' attended by high profile guests from the business and the entertainment industry including Ratan Tata. It was boycotted by the opposition due to the predicted problems that it is bound to lead to for the middle and class Indians.

Taxes subsumed :

The single GST (goods and service taxes) replace former taxes and leived which included : Central excise duty, service tax, additional customs duty, surcharges state level value added tax and octroi. Other levie which were applicable on inter state transport of good have also been done away with in GST regime. GST is levied on all transaction such as sales, transfer, purchase, barter, lease or import of goods and or service. India adopted a dual GST model meaning that taxation in administered by both the union and

state governments. Transaction made within a single state are levied with central GST is levied by the central government. GST is a consumption based tax / destination - based tax before, taxes are paid to the state where the goods or services are consumed not the state in which they are produced. IGST complicates tax collection for state Government by disabling them from collecting the tax owned to them directly from the central government. Under the previous system a state would only have to deal with a single government in order to collect tax revenue.

Goods and Service Tax in India

Yogesh Dilip Gadhave
T.Y.B.Com.

GST is an indirect tax which has replaced many indirect taxes in India. The Goods and Service Tax Act was passed in the parliament on 29th March 2017. The Act came into effect on 1st July 2017.

In this article, we take a closer look at what is GST and the reason

why it is making business and taxes simpler and easier.

What is GST ?

Goods and service tax law in India is a comprehensive, multistage, destination based tax that is levied on every value addition. In simple words, Goods and Service Tax is an

indirect tax levied on the supply of goods and services. GST law has replaced many indirect tax laws that previously existed in India. GST is one indirect tax for the entire country. Under the GST regime, the tax will be levied at every point of sale. In case of interstate sales, central GST & State GST will be charged. Intra-state sales will be chargeable to Intergrated GST.

Advantages of GST

- 1) GST is a transparent tax and also reduce number of indirect tax.
- 2) GST will not be cost to registered retailers before there will be no hidden taxes and the cost of during buisness will be lower.
- 3) Benfit people as prices will come down which in turn will help companies as consumption will increase.
- 4) GST also help to build a transparent and curruption free tax administration.

Disadvantages of GST :

- 1) Some economist say that GST in India would impact negatively on the real estate mark. It would add

up to 8 percent to the cost of new homes and reduce demand by about 12 percent.

- 2) Some experts says that external GST and state GST are nothing but new names for central excise/ service tax, VAT and CST. Hence there is no major reduction the number of tax layers.

Rates

The GST is imposed at variable on variable items. The rate of GST is 2.5% for soaps and 28% on washing detergent. GST on movie tickets is based on slabs. with the expectation that in due ource with 18% GST for tickets that cost less than Rs100 and 28% GST. On tickets costing more than Rs100 and 5% on ready made clothes. The rate on under construction property booking is 12%. Some Industries and products were exempted by the government and remain untaxed under GST. Such as dairy products, products of milling industries, fresh vegetables and fruits, meat products, and other groceries and necessities.

GST - An Overview

Prajakta E. Zaware
S.Y.B.Com.

Genius of GST in India :

- 1) It has been more than a decade since the idea of GST was mooted by Kelkar Task force in 2004.
- 2) Subsequently, Shri P.Chindambaram the Union Finance Minister has presented in his central budget of 2007-08 that GST would be introduced from April 1, 2010.
- 3) Since then, GST missed several deadlines & continued to be shrouded by the clouds of uncertainty.
- 4) The talks of ushering in GST however, gained momentum in the year of 2014 when the NDA government tabled the constitution (122nd Amendment) Bill, 2014 on GST in the parliament on 19th Dec, 2014.
- 5) The Lok Sabha passed the bill on 6th May 2015 & Rajya Sabha on 3rd Aug, 2016.
- 6) In the following year on 27th March, 2017 the general GST legislation-

- 1) Central Goods & service tax Bill, 2017

- 2) Integrated Goods & Service tax Bill, 2017
- 3) Union Territory Goods & service tax Bill, 2017 &
- 4) Goods & services tax (compensation to states) Bill, 2017 were introduced in Lok Sabha & was passed on 29 March 2017 and the President assents on 12th April 2017, the bill was enacted.

Concept of GST :

GST is a value added tax levied on manufacture, sale & consumption of goods & services.

GST offers comprehensive & continuous chain of tax credits from the producer's point/service provider's point upto the retailer's level/consumer's level thereby & taxing only the value added at each stage of supply chain.

The supplier at each stage is permitted to avail credit of GST paid on purchase of goods / or services & can set off this credit against the GST payable on the supply of goods & services to be made by him. Thus

only the final consumer bears the GST charged by the last supplier in the supply chain, with set off benefits at all the previous stages.

Since the value added at each stage is taxed under GST, there is no tax on tax or cascading of taxes under GST system. GST does not differentiate between goods & services & thus, the two are taxed at a single rate.

Need for GST in India :

Goods and Service Tax (GST)

Minal Swapnil Patil
M.Com. - 1

Goods and Service Tax (GST) is an indirect tax levied in India on the sale of goods and services.

Goods and services are divided into five tax slabs for collection of tax 0%, 5%, 12%, 18%, 28%. The tax replaced existing multiple cascading taxes levied by the central and state governments.

GST is introduced in the parliament as the Constitution Amendment Act 2016 and it is regulated by the Union Finance Ministry of India.

GST will transform India economy turning it into one common market based on a uniform taxation system. It will enhance the ease of doing business in India. Some companies will benefit more as the GST rate will be lower than the current taxation. On the other hand few sectors will have to pay more tax as GST will replace to pay more tax as GST increase the current taxation.

The overall impact of GST on India's economy is expected to be positive.

GST is applied from July 2017. Government has joined hands with the National Securities Depository Limited (NSDL) and together they have created Goods and Service Tax Network (GSTN) it's a non-government firm which provides IT (Income Tax) infrastructure services to the Central and State governments, shareholders and tax-payers for proper implementation and regulation of GST.

Types of GST :

1) Central Goods and Services Tax (CGST) :

As per the Central Goods and Service Tax Act 2016, CGST is the centralized part of GST that subsumes the present central taxations and levies- Central Service Tax, Central Excise Duty, Service Tax, Excise duty under Medical & Toiletries preparation Act, Additional Excise Duties, Countervailing Duty (CVD). Additional custom duty and other centralized taxations.

The revenue collected under (GST) belongs to the Central Government.

2) State Goods and Service Tax (SGST)

State Goods and Service Tax is an important part of GST. It stands as per the 2016 bill. Various taxations and levies under the state authority are subsumed by SGST as one uniform taxation. It includes state sales tax, Luxury Tax, Entertainment Tax, Octroi, and other taxations, related to the movement of commodities and services under state authority through one uniform taxation - SGST.

Revenue collected under SGST belongs to the State Government.

3) Integrated Goods and Service Tax (IGST)

Integrated Goods and Service Tax stands for IGST in GST which is charged on the supply of commodities and services from one state to another state.

Under Article 269A the Indian Constitution, the interstate trade and commerce activities that involve the movement of commodities and services shall be levied with an Integrated Tax (IGST) under the GST regime.

4) Union Territory Goods and Services Tax (UTGST)

The union territories in India are accounted under a specialized taxation called UTGST as per GST regime 2016. It will subsume the various taxations, levies and duties with one uniform taxation in union territory as well.

Conclusion :

GST will surely boost the country's economic growth and ease of doing business in overall industrial sectors.

The significant types - CGST, SGST, IGST and UTGST will provide a smooth mechanism of tax collection for the respective Central, State and Union Territory Governments of India.

It will begin a new phase in India's economy by providing logistics and supply chain efficiency and state based party that the country requires the most.

प्राध्यापक प्रबोधिनीत मार्गदर्शन करताना
मा.प्राचार्य डॉ.नंदकुमार निकम

गरीब विद्यार्थ्यांना आर्थिक मदत
उपक्रम मा.नारायण प्रसाद

अर्थशास्त्र विभाग तज्ञ व्याख्यानमालेत मार्गदर्शन
करताना मा.प्रा.संकेत वामन

जयकर व्याख्यानमाला मार्गदर्शक मा.प्रतिभा वाले

जयकर व्याख्यानमाला मार्गदर्शक
मा.झुंबरराव खराडे

जयकर व्याख्यानमाला अंधश्रद्धा निर्मूलन प्रात्यक्षिक
दाखविताना मा.नवनाथ लोढे

कार्यालयीन अधीक्षक मा. रवींद्र डिगे सेवानिवृत्ती शुभेच्छा समारंभ

स्मार्ट गर्ल उपक्रम

पंतप्रधान मा. नरेंद्र मोदी यांचे ऑनलाईन भाषण पाहताना विद्यार्थी

जागतिक योगदिन

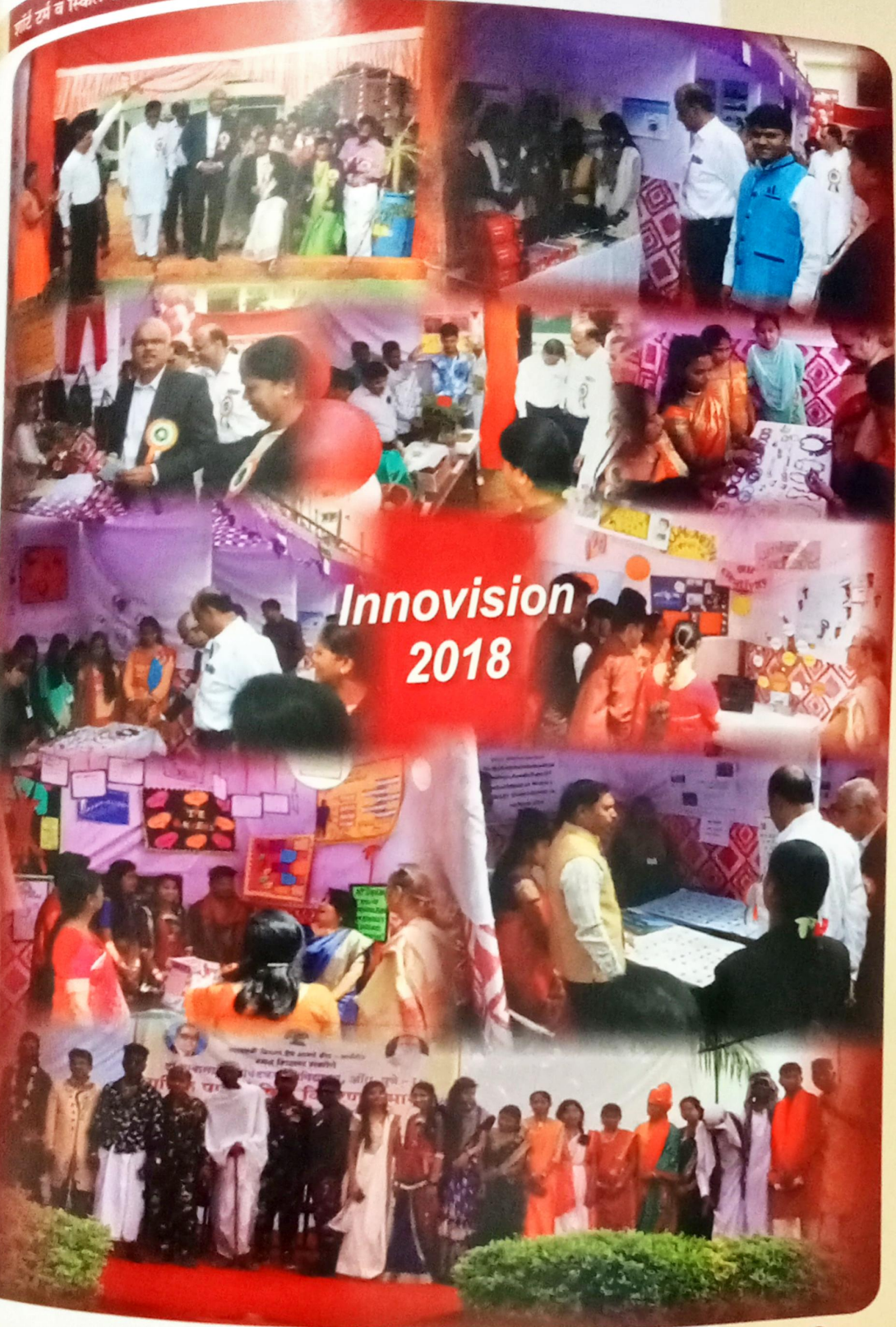

व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना मा. दिनेश अनंतवार

बँकींग स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन करताना मा. व्यवस्थापक सुनिल साहू

हॉल टर्म व स्किल डेव्हलपमेंट कोर्सेस प्रदर्शन

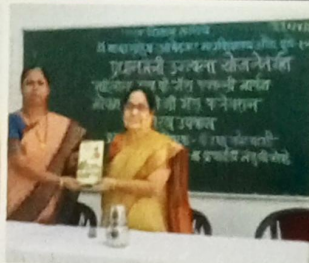
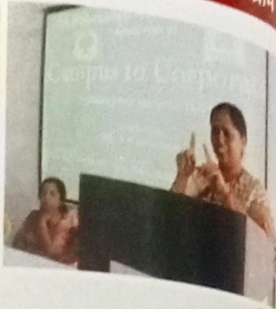

Innovision 2018

रघुत शिक्षण संस्थेचे
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय औंध (पुणे)

अक्षरकिमया
2018
2019

विभाग अहवाल सन २०१७-२०१८

Department of English

Prof. M. V. Shekhar
H.O.D.

Department of English organised various activities during the academic year 2017-18 for the all round development of the students. The list of activities duration and no. of participants is as below

Sr.	Activity	No. of Participants
1	Elementary Course in Spoken English with the collaboration of Symbiosis Skill Development Open University of 3 months duration	20
2	Course in Personality Development in Collaboration of Symbiosis Skill Development Open University of 3 months duration	20
3	Research Paper Presentation	18
4	Elocution Competition	21
5	Essay Competition	27
6	Poetry Reciting	27
7	Role playing	14
8	Group discussion	21
9	Practical Phonology of 4 days duration	20
10	Panti Making of One day duration	10
11	Cloth bag making Sticking of One Day Duration	10

मराठी विभाग

प्रा.डॉ.सुभाष आहेर
विभाग प्रमुख

अ. क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	प्रमुख वक्ते / पाहुणे	दिनांक	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	काव्यवाचन उपक्रम-२२ विद्यार्थ्यांनी काव्यवाचन केले	अध्यक्ष-प्राचार्य डॉ.मंजुश्री वोवडे	१२.०७.२०१७	८४
२	लायब्ररी युजर ओरिएंटेशन उपक्रम आयोजन	वक्ते-प्रा.एकनाथ झावरे	१५.०७.२०१७	५०
३	उपक्रम-मला आवडलेले पुस्तक	चार विद्यार्थ्यांची मनोगते	२६.०७.२०१७	५०
४	उपक्रम-मला आवडलेले पुस्तक	तीन विद्यार्थ्यांची मनोगते	१६.०८.२०१७	४२
५	कार्यशाळा-मुलाखत तंत्र आणि मंत्र	वक्ते-प्रा.डॉ.सुभाष आहेर; प्रा.डॉ.पांडुरंग भोसले विद्यार्थी रवींद्र जाधव याने डॉ.सुभाष आहेर यांची मुलाखत घेतली	०५.१२.२०१७	४६
६	पर्यावरण विषयावर स्पर्धा आयोजन-घोषवाक्य स्पर्धा -मुखपृष्ठ स्पर्धा	२२ विद्यार्थी सहभागी ०५ विद्यार्थी सहभागी	१३.१२.२०१७	प्रदर्शन
७	मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा अ) व्याख्यान : प्रसार- माध्यमांसाठी बातमीलेखन ब) बँक अभ्यासभेट : रयत सेवक को-ऑप.बँक औंध शाखा क) काव्यवाचन : ड) परिसंवाद आयोजन : विषय 'मराठी भाषा आजची स्थिती'	मा.महादेव मासाळ (पत्रकार दै.लोकमत) अध्यक्ष-प्राचार्य डॉ.मंजुश्री वोवडे बँकेतील सर्व कर्मचारी १० विद्यार्थ्यांनी काव्यवाचन केले द्वितीय व तृतीय वर्ष वर्गातील विद्यार्थी; डॉ.सुभाष आहेर; डॉ.पांडुरंग भोसले	०८.०९.२०१८ ०९.०९.२०१८ १०.०९.२०१८ १५.०९.२०१८	५२ ३५ ३१ ३६
८	लेखक आपल्या भेटिला	डॉ.चंद्रकांत पोतदार (हलकर्णी,कोल्हापूर); प्रा.अशोक अलगुंडी (वेळगाव)	२०.०९.२०१८	७६

Department of Commerce

Dr. Suhas Nimbalkar
H.O.D.

Departmental Activities 2017-18

Date	Activity	Name of resource person	Participation Student No.
30 th Aug. 2017	Guest Lecture on Banking Exam Awareness	Mr. Suraj Madhale (Unique Academy)	83
6 th Sept. 2017	Personality Development	Dr. Vaishali Nalk & Prof. Anjali Bhide	69
28 th Sept. 2017	Visit to DY Patil College for Avishkar Orientation	Dr Prabhakar Desai	20
4 th Oct. 2017	Orientation Programme for Avishkar	Dr. Ravindra Jaybhaye	43
4 th Nov. 2017	Career Opportunity	Santosh Pasalkar (Satyam Computers)	45
2 nd Dec. 2017	गणना GST च्या	CA Nilya Mehta (Nilya Academy)	48
4 th Jan. 2018	Workshop on Computerised Accounting	Shradhha Kapure (CCA)	62
10 th Jan. 2018	Career in Commerce	Dr. Meena Sharma & Prof. Kritika Sinha	53
13 th Jan. 2018	Workshop on state level banking exam guidance	Mr. Sunil Sahu (Chief Manager, BOM), Mr. Anjali Gavahne (PO, Bank of India), Mr. Abhishek Rathod (Mahindra Pride School)	50

अर्थशास्त्र विभाग

प्रा.एन.व्ही.पाचणे
विभाग प्रमुख

अ. क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	दिनांक	प्रमुख वक्ते / पाहुणे	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	शॉर्ट टर्म कोर्स- उद्योजकता विकास अंतर्गत तज्ञ व्याख्यात्यांचे आयोजन	२२.०९.२०१७	मा.सुनिता पाटसकर, संचालक, धर्मवैक्स ग्रुप ऑफ इंडस्ट्री, भोसरी, पुणे 'उद्योगक्षेत्रातील संधी'	३७
		२३.०९.२०१७	मा.श्री.राजेंद्र टिळेकर; यशस्वी उद्योजक, पुणे - 'उद्योजकांसाठी संप्रेरण'	४८
२	गुणवत्ता सुधार अंतर्गत व्याख्यानांचे आयोजन	२७.१२.२०१७	मा.प्रा.डॉ.श्रीकांत फुलसुंदर 'भारतीय अर्थव्यवस्थेपुढील आव्हाने आणि भवितव्य'	७७
		२७.१२.२०१७	मा.प्रा.श्री.संकेत वामन 'जी.एस.टी.करपध्दती'	
		२२.०१.२०१८	मा.प्रा.डॉ.मंजुषा मुसमाडे 'स्टार्टअप इंडिया, मेक इन इंडिया'	६७
३	Credit Course Skill Development अंतर्गत योगा प्रशिक्षण	१७.१०.२०१७	Hon.Vilas Bobade Yoga Teacher, Pune	२५
		१८.१०.२०१७		
४	पुस्तक प्रदर्शनाला भेट दिली	१३.१२.२०१७	भिमसेन जोशी सभागृह	२२

इतिहास विभाग

प्रा.एस.एस.पवार
विभाग प्रमुख

इतिहास विभागाने शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये पुढील उपक्रम पूर्ण केले.

- ऐतिहासिक वस्तूंच्या प्रदर्शनाचे आयोजन दि. १५.८.२०१७ रोजी करण्यात आले. सदर प्रदर्शनाचे

उद्घाटन मा.अॅड.राम कांडगे यांनी केले. हे प्रदर्शन १७.८.२०१७ पर्यंत खुले होते. या प्रदर्शनाचा लाभ परिसरातील विविध शाळा व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी घेतला.

- दि. १५.८.२०१७ रोजी इतिहास विभागाने भिक्तीपत्रक क्रांतिपर्व अंतर्गत भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीतील महिलांचे योगदान याचे प्रकाशन मा.अॅड.राम कांडगे यांच्या हस्ते केले.

- दि. १५ ऑक्टोबर वाचन प्रेरणा दिनानिमित्त लितावक क्रांतिपर्व अंतर्गत डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांचे जीवन व कार्य या भितीपत्रकाचे प्रकाशन
- दि. १२ सप्टेंबर २०१७ रोजी इतिहास अभ्यास मंडळ अंतर्गत 'तिसरी आज्ञादी' या लघुपटाचे जायोजन केले होते.
- दि. ७.१२.२०१७ रोजी "माझे महाविद्यालय" या विषयावर निबंध स्पर्धेचे आयोजन केले होते.
- दि. ३८ जानेवारी २०१८ रोजी इतिहास विभागाची अभ्यास सहल 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्युझियम' पुणे येथे आयोजित केली होती.
- दि. २२ जानेवारी २०१८ रोजी इतिहास अभ्यास मंडळ अंतर्गत 'दंट डे अप्टर एव्हरी डे' या माहितीपटाचे जायोजन केले.
- दि. २४ जानेवारी २०१८ रोजी गांधी रिसर्च फाऊंडेशन गांधी विचार संस्कार परीक्षा घेण्यात आली.
- दि. १० फेब्रुवारी २०१८ रोजी इतिहास विभागातील विद्यार्थ्यांनी ऐतिहासिक बातम्यांचा कात्रण प्रकल्प पूर्ण केला.
- दि. १७ फेब्रुवारी २०१८ रोजी इतिहास विभागाची अभ्यास सहल बालगंधर्व येथे शिवकालीन शस्त्र प्रदर्शन पाहण्यासाठी आयोजित केली.
- दि. १२ मार्च २०१८ रोजी महिला दिनानिमित्त महिलांचे सामाजिक प्रश्न संबंधित यावर पोस्टर प्रदर्शनाचे आयोजन.

चितळे-तुळपुळे ग्रंथालय

प्रा. एकनाथ झावरे
ग्रंथपाल

यत शिक्षण संस्थेच्या भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयाला भाई विष्णुपंत

चितळे व भाई बसंतराव तुळपुळे या पुण्यातील दोन नामवंत समाजसुधारकांच्या नावाने ओळखले जाते.

महाविद्यालयाचे ग्रंथालय हे केवळ ग्रंथ देव-घेवीचे केंद्र नसून नवीन तंत्रज्ञानाच्या सहाय्याने ज्ञानाचे वितरण करण्याचे एक केंद्र म्हणून वाटचाल करित आहे. यासाठी पारंपारिक पद्धतीबरोबरच इंटरनेट, ग्रंथालय आज्ञावली व आंतरराष्ट्रीय माहितीजालातील माहिती शोधण्यासाठी केंद्रिय माहिती जालाबरोबर करार अशा नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर आपले ग्रंथालय करित आहे. आपल्या महाविद्यालयाची होत असलेली सर्वांगीण प्रगती आपल्या ग्रंथालयाच्या आरश्यामध्ये प्रतिबिंबित होताना आपल्याला स्पष्ट दिसू शकते. विद्यार्थ्यांना व सर्व वाचकांना सर्वोच्च सुविधा व सेवा देण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्रशासन व ग्रंथालयीन सेवकवर्ग सतत प्रयत्नशील असतात.

- ग्रंथालयातील एकूण ग्रंथसंख्या ही २६,३४१ इतकी झाली असून सन १७-१८ या शैक्षणिक वर्षात रुपये १,१९,५२०.०० इतक्या रकमेच्या ५१८ नवीन ग्रंथांची भर पडली आहे.
- वाचकांना अद्ययावत माहिती व संशोधनासाठी ग्रंथालयातर्फे रुपये ४०,०००.०० खर्च करून ३८ नियतकालिके, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संशोधन मासिके व ०८ वर्तमानपत्रे मागविली जातात.
- १,५०,००० हून जास्त डिजिटल ग्रंथ व ६००० हून अधिक ऑनलाइन नियतकालिके एन-लिस्टमध्ये अंतर्भूत असून हा सर्व माहितीचा खजिना आपल्या वाचकांसाठी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.
- ग्रंथालयाचे संगणकीकरण ९०% पूर्ण झाले असून सर्व देव-घेव ही बारकोडने संगणकावर केली जाते.
- ग्रंथालयाने स्वतःची वेबसाईट तयार केली असून विद्यार्थी www.bdbalibrary.weebly.com या

- ग्रंथालयाची तसेच ऑनलाईन नियतकालिक पाहू शकतात. या वेबसाईटवर मराठी व इंग्रजी भाषेतील हजारो ग्रंथ उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. याशिवाय या वेबसाईटवर मागील प्रश्नपत्रिका व अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत.
- ग्रंथालयातील सर्व ग्रंथ हे इंटरनेटवर Library OPAC च्या माध्यमातून विद्यार्थी शोधू शकतात.
 - ग्रंथालयातर्फे ३० गरजू विद्यार्थ्यांना ग्रंथ-पेढीतून विनामोबदला पुस्तके वर्षभरासाठी दिली जातात.
 - सर्व विद्यार्थ्यांना व शिक्षकांना विनामोबदला इंटरनेटची सुविधा पुरविली जाते.
 - नवीन दाखल झालेले ग्रंथ प्रदर्शित करून वाचकांना माहित करून दिले जातात.
 - ग्रंथालयामार्फत वाचन कक्ष उपलब्ध करून देण्यात आला असून विद्यार्थी त्याचा लाभ घेत आहेत.
 - जे ग्रंथ आपल्या ग्रंथालयात उपलब्ध नाहीत त्यासाठी ग्रंथालयाने जवळच्या कॉलेज ग्रंथालयाबरोबर ग्रंथ उसनवारीचे करार केले आहेत.
 - ग्रंथालयाच्या चांगल्या वापरासाठी वाचकांचे उद्बोधन केले जाते. तसेच त्यांना हवी ती मदत पुरविली जाते.
 - अशा रीतीने विद्यार्थ्यांना व सर्व वाचकांना सर्वोच्च सुविधा व सेवा देण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्रशासन व ग्रंथालयीन सेवकवर्ग सतत प्रयत्नशील असतात.

Department of Political Science

Dr. V. D. Sadaphal
HOD

No.	Name of Activity	Date	No. of Participant Student
1	Constitutional Day	26/11/2017	32
2	State Level Workshop on Indian Constitution	28/12/2017	52
3	Voter Day	25/01/2018	45

Political Science Committee Report

No.	Name of Programme	Subject	No. of Participant Student
1	Short Term Course	Human Rights	12
2	Soft Skill Course	Language Skills	80

BBA Department

Activity and Winner Name		Winner Name	
Date	Competition Name	Class Name	
07/02/2018	Group Discussion	F.Y.BBA	1.GAJBHARE PRASHANT RAMESH 2.MHASKE MEGHA KISHOR 3.MHASKE PRADNYA KISHOR 4.SATHE ANKITA SHRIRAM 5.KASBE TEJASWINI PANDIT 6.BHALKE SHUBHAM HULLAJI
		S.Y.BBA	1.Thorat Rahul Suresh 2.Hirawade Pooja Panchappa 3.Kale Ashok Bhalerao 4.Waghmaitar Vivek Vikram 5.Bawane Pradum Vishnu
07/02/2018	Coding Test	F.Y.BBA	1.GAJBHARE PRASHANT RAMESH 2.KOLTE PRIYANKA SHASHIKANT 3.LAGAD RUSHIKESH SHANKAR
		S.Y.BBA	1.Kamble Manisha Narsing 2.Kadam Kartiki Raju 3.Thokal Dipak Dhondu
08/02/2018	Quiz Competition	F.Y.BBA	1.MHASKE MEGHA KISHOR 2.KAMBLE SUSHMA GAUTAM 3.SHIRSATH POOJA SHANKAR
		S.Y.BBA	1.Kadam Kartiki Raju 2.Salunke Pooja Baliram 3.Shirsat Avinash Bhaskar
		T.Y.BBA	1.Barde Vaibhav Shashikant 2.Bharti Mukeshkumar Rajkumar 3.Kamble Vyankatesh Rajaram
04/01/2018	PPT Presentation	F.Y.BBA	1.Tembhurnikar Simran Nuradas
		S.Y.BBA	1.Thakre Archana Ajit

Workshop on Android

Date	Name Of Guest	Topic Name	Number of student attended
2/02/2018	Prof.Kamalesh Meshram	Workshop on "Android"	90

मानसशास्त्र विभाग

डॉ.तानाजी हातेकर
चेअरमन

अ. क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	प्रमुख वक्ते / पाहुणे	दिनांक	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	दोन दिवसीय समुपदेशन कार्यशाळा	मा.डॉ.आशा बोकील मा.मुद्गल स्मिता मा.पाटील-वळसंगकर स्मिता	८ व ९ सप्टेंबर २०१७	८५
२	राज्यस्तरीय व्यक्तिमत्त्व विकास	मा.मनोहर सासणे मा.प्रा.अपेक्षा जाधव मा.सुनिता पाटसकर	मा.मिनलताई सासणे मा.प्रा.माधुरी देशमुख ०९.०९. २०१८	१००
३	तीन दिवसीय समुपदेशन कार्यशाळा	'मैत्रीचे इंद्रधनुष्य' - डॉ.मोहन देस सौ.अनिता आणि सहकारी (एन.जी.ओ.)	२६ ते २८ फेब्रुवारी २०१८	७०

राज्यशास्त्र विभाग

डॉ.विलास सदाफळ
विभागप्रमुख

महाविद्यालयात सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षापासून राज्यशास्त्र हा विषय विशेष स्तरावर सुरू करण्यात आला. राज्यशास्त्र विभागामार्फत सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात पुढीलप्रमाणे उपक्रम राबविण्यात आले.

- १) राज्यशास्त्र विभागामार्फत चालू शैक्षणिक वर्षात यु.जी.सी.चा 'Human Rights' सर्टिफिकेट कोर्स राबविण्यात आला. या कोर्समध्ये ३३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. हा कोर्स यशस्वीपणे पूर्ण झाला.
- २) विभागामार्फत कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी अंतर्गत तृतीय वर्ष कला या वर्गासाठी सॉफ्ट स्किल डेव्हलपमेंट कोर्स हा शॉर्ट टर्म कोर्स राबविण्यात आला. या कोर्समध्ये एकूण ५३ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. हा कोर्स यशस्वीपणे पूर्ण झाला.
- ३) विभागामार्फत २६ नोव्हेंबर रोजी भारतीय संविधान दिनानिमित्त भितीपत्रक (Wall Paper) प्रदर्शित करण्यात आले. त्यानिमित्ताने भारतीय संविधानाच्या सरनाम्याचे वाचन घेण्यात आले.

भा.वा.सा.हे.व. आंबेडकर महाविद्यालय, पुणे
 १६ डिसेंबर रोजी भारतीय घटनेचे शिल्पकार भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचा महापरिनिर्वाण दिन साजरा करण्यात आला.

२५ जानेवारी 'राष्ट्रीय मतदार' दिनानिमित्त प्रा.मनोज मते यांचे 'भारतीय संविधान व मताधिकार' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

१) अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक सहल (Study Tour) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर स्मारक - विमोसिस टेकडी परिसर, सेनापती वापट रोड, पुणे येथे आयोजित करण्यात आली होती. त्यात १५ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

७) दि. २८ डिसेंबर २०१७ रोजी भारतीय संविधान या विषयावर एक दिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळा सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाच्या सहकार्याने आयोजित केले होते. त्यात विविध महाविद्यालयातील ५५ विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

जिमखाना विभाग

डॉ.हर्षद जाधव
 विभाग प्रमुख

क्र.	खेळाडूचे नाव	वर्ग	स्पर्धा	स्तर
१	चोरो अक्षय	एस.वाय.बी.ए.	कुस्ती (अखिल भारतीय आंतरविद्यापीठ)	राष्ट्रीय स्तर
२	वज्या पाडवी	एफ.वाय.बी.ए.	रयत मॅरैथॉन, आंतर विभागीय अॅथलेटिक्स	राज्यस्तरीय
३	शुभम चव्हाण	एफ.वाय.बी.ए.	रनिंग आंतर विभागीय अॅथलेटीक्स	राज्यस्तरीय
४	आरती शिंदे	११वी कला	रयत मॅरैथॉन, ५००० मी. स्टुडंट ऑलिंपिक असोसिएशन	राज्यस्तरीय
५	प्रतिक सातव	एफ.वाय.बी.ए.	कुस्ती (आंतर विभागीय)	आंतर विभागीय
६	गणेश साळुंखे	एस.वाय.बी.ए.	कुस्ती (आंतर विभागीय)	आंतर विभागीय
७	शुभम रणपिसे	एफ.वाय.बी.ए.	कुस्ती (आंतर विभागीय)	आंतर विभागीय
८	शाह फैसर कुरेश	एफ.वाय.बी.ए.	कुस्ती (आंतर विभागीय)	आंतर विभागीय
९	सुरज पाचकुडवे	टी.वाय.बी.ए.	कबड्डी (आंतर विभागीय)	आंतर विभागीय
१०	शुभम वायकर	एफ.वाय.बी.ए.	बॉडी शो	राज्यस्तरीय

वज्या पाडवी एफ.वाय.बी.ए. रयत मॅरैथॉन, राज्यस्तरीय दुसरा क्रमांक, आंतर विभागीय अॅथलेटिक्स निवड, कॉलेज मॅरैथॉन प्रथम, १०० मी. व ४०० मी. द्वितीय

शुभम चव्हाण एफ.वाय.बी.ए. रनिंग आंतर विभागीय अॅथलेटिक्स निवड, १०० व ४०० मी. प्रथम

समिती अहवाल सन २०१७-२०१८

IQAC

Mrs.M.V. Shekhar
Co-ordinator

The College Internal Quality Assurance Cell (IQAC) was established in Feb. 2004. The Cell has been functioning actively for Quality Education. 'Quality Policy' and 'Environment Policy' and 'Women Empowerment Policy' are the major objectives of our IQAC through continuous monitoring. We are committed to provide excellent quality education to the educationally, economically and socially downtrodden students. Academic year 2017-18 was really very important for IQAC. NAAC Peer Team visited College for assessment and accreditation for 3rd cycle of NAAC. The visit took place during 28 and 29 July 2017. Peer Team observed academic, social, cultural, research activities performed by the College. Interaction with students, Alumni, parents and Management. NAAC Peer Team was satisfied with the development and progress of the College. It appreciates good results, earn while learn scheme and students centric activities. College received B++ grade with 2.76 CGPA.

Guidance of Hon.Dr.Anil Patil,
Chairman Rayat Shikshan Sanstha,

contributed lot for the success. All faculty members, administrative staff, students, alumni, parents played vital role in the process of NAAC. Thanks to all for very constructive contribution.

राष्ट्रीय सेवा योजना

डॉ.सुहास निंबाळकर
कार्यक्रम अधिकारी

नियमित कार्यक्रम अहवाल

- २१ जून योगदिनानिमित्त योगासन शिविराचे आयोजन केले.
- १ जुलै २०१७ महाविद्यालयामध्ये वृक्षारोपण केले.
- १ ते १५ ऑगस्ट २०१७ स्वच्छ व स्वस्थ भारत अभियान पंधरवडा घेण्यात आला. यामध्ये महाविद्यालय, परिसर व विट्टल मंदिर स्वच्छता, औंध.
- ९ ऑगस्ट २०१७ क्रांती दिन निमित्त स्वच्छतेची शपथ घेण्यात आली.
- २९ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाअवयवदान निमित्त अवयवदान याचे फॉर्म भरून घेण्यात आले.
- ३१ ऑगस्ट २०१७ रोजी श्री.नारायण प्रसाद यांच्या हस्ते उद्घाटन संपन्न झाले.
- २६ सप्टेंबर २०१७ रोजी स्वच्छ हात धुणे उपक्रम घेण्यात आला.
- १५ ऑक्टोबर २०१७ वाचन प्रेरणा दिन साजरा.
- ३१ ऑक्टोबर २०१७ रोजी सरदार वल्लभभाई पटेल जयंती निमित्त राष्ट्रीय एकता रॅलीचे आयोजन केले.
- २६ नोव्हेंबर २०१७ रोजी राज्यघटनेची उद्देशिका यांचे वाटप वाचन केले.
- ७ डिसेंबर २०१७ रोजी औंध येथे स्मार्ट सीटी उपक्रम अंतर्गत सायकल अवेअरनेस कार्यक्रमात सहभाग.

- १२ जानेवारी २०१८ युवा दिनानिमित्त रक्तदान शिबीर आयोजित केले.
- २९ जानेवारी ते २ फेब्रुवारी या कालावधीत पिंपरी चिंचवड महानगरपालिकेच्या पल्स पोलिओ लसीकरण मोहिमेत एकूण १३ विद्यार्थी सहभागी झाले.
- कचरा व्यवस्थापन सहभाग

हिवाळी शिबीर अहवाल

मु.पो. दारुंब्रे, ता.मावळ, जि.पुणे
दि. १५.१२.२०१७ ते २१.१२.२०१७

दि. १५.१२.२०१७ विशेष श्रमसंस्कार शिबिराचे उद्घाटन समारंभ प्रमुख पाहुणे व अध्यक्ष मा.प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोबडे

१६ डिसेंबर २०१७ रोजी स्वच्छता अभियान :

गावातील रस्ते, मंदिर परिसर, शाळा परिसर स्वच्छता, रस्ता दुरूस्ती, गवत काढणे, प्लॅस्टिक कचरा मुक्त गाव करण्याचा प्रयत्न.

बंधारा बांधणी :

दारुंब्रे ग्रामस्थांच्या मागणीनुसार एन.एस.एस. स्वयंसेवकांनी श्रमदानातून एक मोठा बंधारा बांधून दिला.

प्रबोधनपर व्याख्याने :

शिबीर काळामध्ये व्याख्यानांचे आयोजन

मा.दिनकर मुस्कटे यांनी 'महात्मा फुले व पर्यावरण' या विषयावर व्याख्यान दिले. मा.संजय जगताप यांनी 'पाणी व्यवस्थापन' या विषयावर व्याख्यान दिले.

ग्रामसर्वेक्षण :

एन.एस.एस. स्वयंसेवकांनी घराघरात जाऊन स्वच्छता महत्त्व, कुटुंबाचे आरोग्य, महिला सबलीकरणेचे महत्त्व, स्त्री-पुरुष समानता, समानहक्काचे महत्त्व पटवून देत प्रश्नावल्या भरून घेण्यात आल्या. प्राथमिक शाळेमधील मुलांचे खेळ घेऊन त्यांना स्वच्छतेचे संदेश देणारे कार्यक्रम घेण्यात आले.

सहभागी विद्यार्थी :

- १) २४ सप्टेंबर २०१७ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ येथे कचरा व्यवस्थापन कार्यशाळेसाठी २ विद्यार्थी सहभागी.
- २) विद्यापीठस्तरीय सात दिवसीय शिबीर निफाड, नाशिक येथे २ विद्यार्थ्यांचा सहभाग.
- ३) कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नारायणगाव आयोजित गडसंवर्धन व स्वच्छता अभियान शिबिरात २ विद्यार्थी सहभागी.
- ४) AISSM इंजिनिअर कॉलेज आयोजित महिला सबलीकरण या कार्यशाळेसाठी २ विद्यार्थिनी सहभागी.

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती (INTERNAL COMPLAINT COMMITTEE)

प्रा.नलिनी पाचर्णे, समन्वयक

क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	दिनांक	वक्त्याचे नाव, विषय	संख्या
१	कायदेविषयक जाणीवजागृती कार्यक्रम	१६.१२.२०१७	अॅड.राजश्री करे विषय : महिलाविषयक कायदे	३५
२	स्वसंरक्षण प्रशिक्षण कार्यक्रम	१८.१२.२०१७ २२.१२.२०१७ १६.०१.२०१८	स्वसंरक्षणासाठी कराटे प्रशिक्षण प्रशिक्षक : सुमैया शेख	४३

क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	दिनांक	वक्त्याचे नाव, विषय	संख्या
३	निर्भया पथक मार्गदर्शन कार्यक्रम	०३.०२.२०१८	मा.प्राचार्य मंजुश्री बोवडे विषय : निर्भया पथकाची भूमिका	१५
४	जाणीव जागृती कार्यक्रम	०५.०२.२०१८	दामिनी पथक-महिला पोलीस कक्ष, गुन्हे शाखा, पुणे शहर. कराटे प्रशिक्षकांचे मार्गदर्शन	७६
५	भित्तिपत्रक सादरीकरण	०५.०२.२०१८	राज्य महिला आयोग, मुंबई यांचेकडून उपलब्ध छेडछाड प्रतिबंधक कायदा माहिती (२०१३) नोटीस बोर्डावरती सादरीकरण	

कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी समिती

डॉ.सुभाष आहरे
समिती प्रमुख

स्यत शिक्षण संस्थेच्या कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी-
मार्फत विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अनेक
उपक्रम राबविले जातात. शै.वर्ष २०१७-१८ मध्ये
पुढील उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

- १) सामान्यज्ञान प्रमाणपत्र १ व २ च्या तयारीसाठी
दि. ११.१२.२०१७ ते २८.१२.२०१७
दरम्यान मार्गदर्शन वर्गाचे आयोजन करण्यात आले
होते. महाविद्यालयातील प्राध्यापकांनी संबंधित
अभ्यासघटकांसंदर्भात मार्गदर्शन केले.
- २) सामान्यज्ञान प्रमाणपत्र परीक्षा १ व २ चे दि.
६.१.२०१८ रोजी आयोजन केले. वरील
परीक्षेसाठी ३३९ विद्यार्थी प्रवेशित झालेले होते.
- ३) कर्मवीर जीवन परिचय परीक्षेचे इ.११वी च्या विद्यार्थ्यां-
साठी दि. ६.१.२०१८ रोजी आयोजन केले. या
परीक्षेसाठी १३२ विद्यार्थी प्रवेशित झालेले होते.
- ४) माध्यमिक शाळांच्या पश्चिम विभागीय पातळीवरील
प्रश्नमंजुषा स्पर्धेचे दि. ७.१२.२०१७ रोजी
आयोजन केले. ३३ संघांनी सहभाग घेतला होता.

५) कर्मवीर विद्या प्रबोधिनीच्या वक्तृत्व स्पर्धा गट क्र.
३ मध्ये कोमल जावीर (१२ वी कला) व निशिगंधा
शिंदे (१२ वी कला) यांनी सहभाग घेतला. या
स्पर्धा साधना विद्यालय, हडपसर येथे झाल्या.

६) स्यत शिक्षण संस्थेच्या कर्मवीर विद्या प्रबोधिनीमार्फत
सातारा येथे आयोजित राज्यस्तरीय प्रश्नमंजुषा
स्पर्धेत रवींद्र जाधव (बी.ए.भाग-३) व सुदेश
भालेराव (बी.ए.भाग-२) या विद्यार्थ्यांनी
उल्लेखनीय सहभाग नोंदविला. दि. ११ ते १३
जानेवारी २०१८

७) स्यत शिक्षण संस्थेच्या कर्मवीर विद्या प्रबोधिनीमार्फत
सातारा येथे आयोजित राज्यस्तरीय वक्तृत्व स्पर्धेत
रवींद्र जाधव (बी.ए.भाग-३) व मनिषा हाळकर
(बी.ए.भाग-१) या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.
दि. २२ ते २४ जानेवारी २०१८.

८) स्यत विज्ञान प्रकल्प अंतर्गत विभागीय पातळीवरील
वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन दि. १०.२.२०१८ रोजी
महाविद्यालयात करण्यात आले.

विद्यार्थी दत्तक-पालक समिती

डॉ.सुभाष आहरे, समिती प्रमुख

विद्यार्थ्यांचे वर्तन, अभ्यासातील प्रगती व अभ्यास
यासंदर्भातील अडचणी सोडविण्यासाठी व

विद्यार्थीहितासाठी ही समिती कार्यरत आहे. प्रवेशप्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर प्रत्येक वर्गाची विद्यार्थी संख्या लक्षात घेऊन वर्गवार दत्तक-पालक म्हणून शिक्षकांचे नियोजन करण्यात आले. विद्यार्थी दत्तक-पालक योजनेत प्रत्येक प्राध्यापक आपल्या गटातील विद्यार्थ्यांकडे वैयक्तिक लक्ष देतात. परीक्षा अर्ज भरणे, विद्यार्थ्यांचे वर्तन, अभ्यासातील प्रगती, अभ्यासातील अडचणी, शिस्त या संदर्भात प्रत्येक शिक्षक विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करतात. वैयक्तिक मार्गदर्शन विद्यार्थ्यांना मिळाल्यामुळे विद्यार्थ्यांचे विद्यापीठ परीक्षेचे

अर्ज, शिष्यवृत्ती अर्ज वेळेत भरले जातात. नियोजनाप्रमाणे प्रत्येक प्राध्यापक आपल्या विद्यार्थ्यांची सभा घेतात. त्यामाध्यमातून विद्यार्थ्यांना वैयक्तिक मार्गदर्शन मिळते. दि. २८ व २९ जुलै २०१७ रोजी महाविद्यालयाचे नॅक मूल्यमापन झाले. त्याची पूर्वतयारी म्हणून आजी विद्यार्थ्यांच्या सभांचे आयोजन समितीमार्फत करण्यात आले होते. प्रत्येक विभागामार्फत प्रगत व अप्रगत विद्यार्थ्यांना स्वतंत्रपणे मार्गदर्शन करण्यात आले.

विवेकवाहिनी समिती

डॉ.सुभाष आहरे
समिती प्रमुख

अंधश्रद्धामुक्त समाजाची निर्मिती होणे ही काळाची गरज आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोन व विवेकवाद निर्माण करण्याच्या हेतूने ही समिती कार्यरत आहे. या समितीने पुढील उपक्रमांचे आयोजन केले.

अ. क्र	कार्यक्रमाचे नाव	दिनांक	प्रमुख पाहुणे - विषय	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	शॉर्ट फिल्म शो व विद्यार्थी चर्चा फिल्म - अंधविश्वास	२०.०९.१७	प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोवडे अंधविश्वास व मानवी प्रगती	८५
२	फटाकेमुक्त दिवाळी	८.१० ते १२.१०.१७	वर्गावर्गात फटाकेमुक्तीचे आवाहन	४६३
३	फटाकेमुक्त दिवाळी या विषयावर व्याख्यान, रयत शिक्षण संस्थेचे प्राथमिक विद्यालय, औंध	१२.१०.१७	वक्ते - प्रा.डॉ.सुभाष आहरे विषय - फटाकेमुक्त दिवाळी	७०
४	व्याख्यान उपक्रम	३१.०९.१८	वक्ते - प्रा.डॉ.सुभाष आहरे विषय - विवेक व वर्तन	२९
५	कर्मवीर जयंती - व्याख्यान उपक्रम	२२.९ ते २९.०९.१७	कर्मवीरांचे जीवन व कार्य महाविद्यालयातील प्राध्यापक	प्रत्येक वर्ग

भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,औंध
स्पर्धा; ४. रांगोळी स्पर्धा; ५. पुष्परचना स्पर्धा घेण्यात
आल्या.

सांस्कृतिक समिती

प्रा.सुहास निंबाळकर
समिती प्रमुख

महाविद्यालयामध्ये विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक गुणवत्ता वाढीबरोबर त्यांच्या कलागुणांना वाव मिळावा या हेतूने महाविद्यालयातील सांस्कृतिक विभाग कार्यरत आहे. महाविद्यालयात या वर्षी ५ सप्टेंबर हा दिवस शिक्षक दिन मोठ्या उत्साहात साजरा झाला. तसेच २२ सप्टेंबर हा दिवस कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचा जन्मदिवस कर्मवीर जयंती सप्ताह म्हणून साजरा करण्यात आला. या सप्ताहात विविध स्पर्धा आयोजित करण्यात आल्या. त्यामध्ये १. निबंध स्पर्धा; २. वक्तृत्व स्पर्धा; ३. मेहंदी

तसेच महाविद्यालयात १२ डिसेंबर हा दिवस लोकनेते खासदार शरदचंद्रजी पवार साहेब यांचा जन्मदिवस मोठ्या उत्साहात महाविद्यालयात साजरा करण्यात आला व त्यांच्या वाढदिवसानिमित्त महाविद्यालयात मॅरथॉन स्पर्धा व रक्तदान शिबीर घेण्यात आले. त्याचप्रमाणे महाविद्यालयात अनेक महापुरुषांच्या जयंती उत्साहात साजऱ्या केल्या जातात. तसेच पुण्यतिथीदेखील होत असतात. आमच्या महाविद्यालयातील सांस्कृतिक विभागाची विद्यार्थिनी प्रेरणा सहाणे ही राज्य पातळीवर भरतनाट्यम् विशेष प्राविण्य दाखवत आहे.

बॉकिंग स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

डॉ.शशी कराळे, समिती प्रमुख

अ. क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	दिनांक	प्रमुख पाहुणे - विषय	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	करिअर इन बॉकिंग व स्पर्धा परीक्षा	१६.०९.१७	सुरज मथाळे	७८
२	बॉकिंग क्षेत्रातील संधी	१२.१०.१७	दिलीप परब	५५
३	IBPS मिटींग - रयत शिक्षण संस्था, सातारा	०५.१२.१७	मा.श्री.कराळे वी.के. सचिव, र.शि.सं.,सातारा	

विद्यार्थी विकास मंडळ

अ. क्र.	कार्यक्रमाचे नाव	दिनांक	प्रमुख पाहुणे - विषय	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	कमवा व शिका योजना	१७.७ ते २८.२.१८	--	१५
२	विद्यार्थी व्यक्तिमत्त्व विकास कार्यशाळा	०६.०९.१७	मा.डॉ.वैशाली नाईक, मा.सौ.अंजली भिडे, 'समुपदेशन एक काळाची गरज'	६८

क्र. सं.	कार्यक्रम/कार्यक्रम का नाम	दिनांक	प्रमुख पाठ्यक्रम - विषय	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	EX-1000 विद्यार्थी/विद्यार्थी कार्यक्रम	११.०१.१८	डा. अमर कावकरवार, डा. अश्विनी शिंदे डा. सी. विमलकांत साठवे	८०
२	सोशल मीडिया परियोजना कार्यक्रम एक दिवसीय कार्यवाही कार्यक्रम	१२.०१.१८	डा. सुनील साठु, सीक प्रबंधक, सीक ऑफ़ मलबार, पुणे डा. सी. अंजली मराठे IBPS-PO, सीक ऑफ़ इंडिया, पुणे डा. अश्विनीक साठवे	७५

क) शैक्षणिक कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम/कार्यक्रम का नाम	दिनांक	प्रमुख पाठ्यक्रम - विषय	सहभागी विद्यार्थी संख्या
१	सी. सी. भाग-१, सी. सी. भाग-२	१६, १७ सप्टे. १७	डॉ. विक्रान्त इंगळे	५९५
२	सी. सी. भाग-१, सोरसेस	२०, २१, १७ ०१, ०२, १७	डॉ. कमलेश्वरी इंगळे	

Women Development Cell

Date	Activity	Name of the Guest/ Expert/Trainer	No. of Student Participated
६ th , ९ th Dec. 17	1. Personality Development Smart Girl Workshop	1. Jayashree Shendge 2. Swati Patil 3. Bhagyashree Jagtap	53
18 th Dec. 17	2. Self Defence Training Self Defence Orientation	Sumaya Shaikh	11
22 nd Dec. 17	Self Defence Orientation	Sumaya Shaikh	20
16 th Dec. 2017	3. Legal Awareness Activity Lecture Organised on Legal Provisions for Women	Adv. Rajashree Kare	35

Date	Activity	Name of the Guest/ Expert/Trainer	No.of Student Participated
9 th Jan. 18	4.Handwritten Wall Paper: On occasion of Savitribai Phule Birth Aniversary Wall Paper Disply on The Theam "Her Poems"	-	11
12 th Mar. 18	International Women's Day Programme Sub : Stress Management	Prin.Dr.Shushama Bhosale, Dr.Dhananjay Lokhande	82 Mother Parents of Girl Students

विद्यार्थिनी विकास मंच

प्रा.एन.व्ही. पाचर्णे
समन्वयक

महाविद्यालयामध्ये विद्यार्थिनींचा सर्वांगीण विकास हा उद्देश पुढे ठेवून 'विद्यार्थिनी विकास मंच' कार्यरत आहे. विद्यार्थिनींचा व्यक्तिमत्त्व विकास आणि त्यांच्यात आहार, आरोग्य, स्वच्छता, शिस्त, स्वसंरक्षण, कौशल्य विकास इ. बाबत जाणिवजागृती करण्याचे दृष्टीने विविध कार्यक्रम घेण्यात आले.

१. जाणिव जागृती कार्यक्रम :

१४ ऑगस्ट २०१७ रोजी प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोवडे यांनी विद्यार्थिनींशी संतुलित आहार, आरोग्य, व्यायामाचे महत्त्व इ. विषयांवर संवाद साधला.

२. आरोग्य मार्गदर्शन शिबीर आयोजन :

१३ सप्टेंबर २०१७ रोजी जिल्हा रुग्णालय, औंध यांचे सहकार्यातून मुलींसाठी हिमोग्लोबिन तपासणी आणि आरोग्य मार्गदर्शन शिबीर घेण्यात आले. हिमोग्लोबिन कमतरता असणाऱ्या मुलींना फॉलिक अॅसीड टॅबलेट वाटप करण्यात आले.

३. मेहंदी, रांगोळी स्पर्धा आयोजन :

कर्मवीर जयंती सोहळ्याच्या निमित्ताने मेहंदी, रांगोळी

स्पर्धा घेण्यात आल्या. यामध्ये विद्यार्थिनींनी उत्स्फूर्तपणे सहभाग घेतला. (दि.२२ ते २८ सप्टेंबर २०१७)

४. सांस्कृतिक कार्यक्रम आयोजन :

नवरात्र उत्सवानिमित्त २८ सप्टेंबर २०१७ रोजी 'भोंडला' आयोजन करण्यात आला.

५. स्मार्ट गर्ल वर्कशॉप आयोजन :

विद्यार्थिनींमध्ये स्वओळख, आत्मनिर्भरता, स्वसंरक्षण, आत्मसन्मान, पालकांशी सुसंवाद, मैत्रभाव इ. बाबत मूल्यांची ओळख करून देणेबाबतच्या कार्यशाळेचे आयोजन दि.८,९ डिसेंबर २०१७ रोजी करण्यात आले.

६. स्वसंरक्षण प्रशिक्षण कार्यक्रम :

मुलींसाठी स्वसंरक्षणाचे प्रशिक्षण देण्यासाठी (कराटे प्रशिक्षण) कार्यक्रम घेतला जातो.

७. कायदेविषयक जाणीवजागृती :

व्याख्यानाचे आयोजन दि. १६ डिसेंबर २०१७ रोजी अॅड.राजश्री करे यांनी विद्यार्थिनी व विद्यार्थ्यांना 'महिलांविषयक कायदे' या विषयासाठी मार्गदर्शन केले.

८. भितीपत्रक सादरीकरण :

दि. ९ जानेवारी २०१८ रोजी 'तिच्या कविता' या विषयासाठी स्त्रीजीवनावर आधारित कवितांचे भितीपत्रकाचे उद्घाटन करण्यात आले.

विद्यार्थी विकास विभाग

डॉ.शशी कराळे

समन्वयक

कमवा व शिका योजना स्यत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक पद्मश्री डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या प्रेरणेने सुरू झाली. सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या विद्यार्थी विकास विभागातर्फे ही योजना राबविण्यात येते. आपल्या महाविद्यालयात ही योजना गेल्या कित्येक वर्षांपासून सुरू आहे. महाविद्यालयात गरीब होतकरू विद्यार्थ्यांनी शिक्षणासाठी हातभार लावला म्हणून वेगवेगळ्या विभागात काम करतात. कमीतकमी दोन तास व जास्तीत जास्त तीन तास काम करू शकतात.

१) कार्यालयीन काम :

प्रशासकीय विभाग, महाविद्यालयीन ग्रंथालय, सहायक विभागीय कामकाज.

२) तांत्रिक कामे :

संगणकावरील कामे, टंकलेखन, झेरॉक्स मशीन.

३) फिल्ड वरील काम :

महाविद्यालयातील बागेमधील निगा राखणे, खेळाचे मैदान तयार करणे, महाविद्यालयातील स्वच्छता करणे. लोकसहभाग वाढविण्यासाठी ग्रामस्थांशी चर्चा करणे.

फेब्रुवारी २०१७ पासून प्रती तास ४५ रु. प्रमाणे विद्यार्थ्यांना मोबदला देण्यात येतो. प्रत्येकी विभागात ३ तासच काम करता येते. मानधन बँक ऑफ महाराष्ट्र मध्ये जमा करण्यात येते. या योजनेत एकूण १४ विद्यार्थी काम करतात. त्यापैकी १० मुले व ४ मुली आहेत. यावर्षी 'कमवा व शिका' या योजनेवर एकूण खर्च रु. २,०७,५४० एवढा झाला.

सदर योजना ही अतिशय चांगली असल्याने मुलांनी प्रतिक्रिया दिली. ही योजना यशस्वीपणे राबविण्यासाठी

मा.प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोबडे यांनी वेळावेळी मार्गदर्शन व सहकार्य केले.

याशिवाय विविध महाविद्यालयात ३२ विद्यार्थ्यांनी सक्रियपणे सहभाग घेतला. ही योजना यशस्वीपणे पार पाडण्यासाठी महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ.मंजुश्री बोबडे मंडम यांनी सहकार्य व मार्गदर्शन केले व सर्व समिती सदस्यांनी ही योजना यशस्वी होण्यासाठी परिश्रम घेतले.

Event Management

डॉ.शशी कराळे

समन्वयक

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयात औंध, पुणे व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी विकास मंडळ व वाणिज्य विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने एक दिवसीय विद्यापीठस्तरीय कार्यशाळा शुक्रवार दि. १९.०१.२०१८ रोजी सकाळी ९.०० ते ५.०० आयोजित केली होती.

या कार्यशाळेत विविध तज्ञांनी प्रशिक्षण दिले व मार्गदर्शन केले. प्रथम सत्रात, उद्घाटक व प्रमुख वक्ते म्हणून मा.अजय गायकवाड डेकोरेटर, चिंचवड, पुणे यांनी विद्यार्थ्यांना पी.पी.टी.च्या सहाय्याने मार्गदर्शन केले. दूरदृष्टी व संयम व स्वतःवर विश्वास हे असणे गरजेचे आहे व त्यांच्या सोबत असलेले दुसरे वक्ते अनिकेत शिंदे, इव्हेंट मॅनेजर, चिंचवड यांनी प्रत्यक्ष विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले.

दुसऱ्या सत्रात अजय गायकवाड व अनिकेत शिंदे या दोघांनीही सर्व विद्यार्थ्यांना गुप करून प्रत्यक्ष डेकोरेशनचे प्रशिक्षण दिले व सर्व विद्यार्थ्यांकडून सर्व प्रकारचे डेकोरेशन करून घेतले. फुलांचे, बलून, स्टेज व्यवस्था, परिसर विविध प्रकारची लाईटिंग करून दाखवली. विद्यार्थ्यांमध्ये व्यवसायाची प्रेरणा जागृत केली. विद्यार्थ्यांच्या प्रतिक्रिया कार्यशाळेबद्दल खूपच चांगल्या

हेत्या. आम्ही यशस्वी उद्योजक होऊ शकतो असा विश्वास त्यांच्यात निर्माण झाला हेच या कार्यशाळेचे यश होय.

निरोप समारंभाचे प्रमुख वक्त्या मा.सौ.मिनलताई सासणे सामाजिक कार्यकर्त्या, पुणे यांनी आपल्या भाषणात सकारात्मक विचार, कुठलेही काम छोटे नाही व जागृकता व संधीचा फायदा घेणे आवश्यक आहे. अध्यक्षीय मनोगतात मा.प्राचार्य डॉ. मंजुश्री बोवडे यांनी मोठी आव्हाने स्वीकारणे, आपले सकारात्मक विचारच यशाकडे घेवून जातात असे त्या म्हणाल्या.

या कार्यशाळेत विविध महाविद्यालयातून ८० विद्यार्थी उपस्थित होते. सर्व विद्यार्थ्यांना चहा, नाश्ता, प्रमाणपत्र भोजन देण्यात आले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ.सुहास निंबाळकर तर आभार डॉ.शशी कराळे यांनी मानले.

समुपदेशन एक काळाची गरज

डॉ.शशी कराळे
विकास अधिकारी

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे व सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी विकास मंडळ यांच्या संयुक्त विद्यमाने एक दिवसीय कार्यशाळा दि.६-९-२०१७ रोजी सकाळी ९.०० ते ५.०० या वेळेत आयोजित केली होती.

या कार्यशाळेत विविध समुपदेशकांनी मार्गदर्शन केले. प्रथम सत्रात उद्घाटक व प्रमुख वक्ते मा.श्री.दिनेश अनंतवार आंतरराष्ट्रीय समुपदेशक, पुणे यांनी करिअर विषयक समुपदेशन केले. मोठ्या संख्येने विद्यार्थ्यांनी चर्चेत सहभाग घेतला. आपले प्रश्न विचारले. शंकांचे त्यांनी निरसन केले.

दुसऱ्या व तिसऱ्या सत्रात एकत्रितपणे डॉ.वैशाली नाईक, उपप्राचार्य, बी.आर.घोलप कॉलेज व सौ.अंजली

भिडे, विवाह समुपदेशक यांनी विवाहपूर्व व विवाहानंतरचे समुपदेशन व मार्गदर्शन केले. विविध रोल प्ले केले. प्रत्यक्ष विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. विविध कायद्यांबद्दल जाणीव करून दिली. त्यांच्या समस्यांचे समाधान केले. सर्व विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्तपणे या कार्यशाळेत सक्रीय सहभाग घेतला.

तिसऱ्या सत्रात डॉ.तानाजी हातेकर यांनी घरातील प्रत्यक्ष विवाह, त्याचे फायदे तोटे, समस्या, गरज याबद्दल चालते-बोलते उदाहरण दिले. विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोवडे यांनी अध्यक्षीय मनोगतात समुपदेशन ही एक काळाची गरज आहे असे त्या म्हणाल्या व समारोप करण्यात आला. या वेळी ६८ विद्यार्थी-विद्यार्थिनी विविध महाविद्यालयातून उपस्थित होत्या. सर्व विद्यार्थ्यांना चहा, नाश्ता, प्रमाणपत्र, भोजन देण्यात आले.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ.शशी कराळे यांनी केले, तर आभार प्रा.किरण कुंभार यांनी मानले. कार्यशाळा यशस्वी होण्याकरीता समिती सदस्यांनी सहकार्य केले.

बँकिंग व इतर स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन

डॉ.शशी कराळे
विकास अधिकारी

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालयात, औंध, पुणे व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यार्थी विकास मंडळ व वाणिज्य विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने एक दिवस राज्यस्तरीय कार्यशाळा शनिवार दिनांक-१३-१-२०१८ रोजी आयोजित केली होती.

या कार्यशाळेत विविध तज्ञांनी मार्गदर्शन केले. प्रथम सत्रात उद्घाटक व प्रमुख वक्ते म्हणून मा.श्री.सुनिल साहू, मुख्य प्रबंधक, बँक ऑफ महाराष्ट्र यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. स्वतःला कमी लेखू

नका, आत्मविश्वास, चिकाटी व जिद्द आवश्यक आहे, अपयशातून यश प्राप्त होते.

दुसऱ्या सत्रात अंजली गव्हाणे, प्रोवेशनल ऑफिसर, बँक ऑफ इंडिया, खेड, पुणे यांनी विद्यार्थ्यांना सर्व बँकिंग व इतर स्पर्धा परीक्षेची तयारी व अभ्यासक्रम, पुस्तके याबद्दल मार्गदर्शन केले.

तिसऱ्या सत्रात अभिषेक राठोड यांनी बँकिंग व इतर वित्त क्षेत्रातील संधी व आव्हाने याबद्दल मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांशी संवाद साधून मॉक इन्टरव्ह्यू व गट चर्चा करण्यात आली व विद्यार्थ्यांना बोलते केले. विद्यार्थ्यांचा आत्मविश्वास वाढवण्याचा प्रयत्न केला.

अध्यक्षीय मनोगत मा.प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोवडे यांनी केले. सकारात्मक विचार व स्वतःवर विश्वास व दाम निर्णय व उत्तम आरोग्य यामुळे यश निश्चितच आहे असे मनोगतात सांगितले.

कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक डॉ.सुहास निंबाळकर, सूत्रसंचालन प्रा.युगंधरा पाटील तर पाहुण्यांचे आभार डॉ.शशी कराळे यांनी मानले. कार्यशाळेत विविध महाविद्यालयातून ७५ विद्यार्थी उपस्थित होते. सर्व विद्यार्थ्यांना चहा, नाश्ता, जेवण व प्रमाणपत्र देण्यात आले.

विशेष मार्गदर्शन योजना

डॉ.शशी कराळे
विकास अधिकारी

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी विकास मंडळ व डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात शै.वर्ष २०१७-१८ मध्ये वेळापत्रकाप्रमाणे ११.०० ते १.०० या वेळेत तास घेण्यात आले. एकूण ३० तास गणित, A/C, इंग्रजी आणि अर्थशास्त्र या विषयाचे घेण्यात आले.

- दि. ४-९-२०१७ रोजी डॉ.निंबाळकर एस.ए. यांनी कॉम्प्युटर, A/C हा विषय F.Y.B.Com.ला घेतला.
- दि.५-९-२०१७ रोजी डॉ.निंबाळकर एस.ए. यांनी CONVERSION हा विषय घेतला.
- दि.७-९-२०१७ रोजी डॉ.एस.एस.कराळे यांनी CORRELATION AND REGRESSION हा विषय घेतला. दि.८-९-२०१७ रोजी डॉ.एस.एस.कराळे यांनी CORRELATION AND REGRESSION ह्या विषयाचा तास घेतला.
- दि.९-९-२०१७ रोजी प्रा.शेखर एम.व्ही. यांनी इंग्रजी ग्रामर चे तास घेतले. दि.१०-९-२०१७ रोजी प्रा.शेखर एम.व्ही. यांनी ग्रामर चे तास घेतले.
- दि.१२-९-२०१७ रोजी प्रा.पाचर्णे एन.व्ही. यांनी SUPPLY AND DEMAND चे तास घेतला. दि.१८-९-२०१७ रोजी पाचर्णे एन.व्ही. यांनी SUPPLY AND DEMAND चे तास घेतले.
- दि.१९-९-२०१७ रोजी डॉ.कराळे एस.एस. यांनी INDEX NO चे तास घेण्यात आले. दि.२-१०-२०१७ रोजी डॉ.कराळे एस.एस. यांनी INDEX NO चे तास घेण्यात आले.
- दि.३-१०-२०१७ रोजी डॉ.निंबाळकर एस.ए. यांनी PIECEMEAL DISTRIBUTION हा TOPIC घेतला. दि.४-१०-२०१७ रोजी डॉ.निंबाळकर यांनी PIECEMEAL DISTRIBUTION हा TOPIC घेतला.
- दि.८-१०-२०१८ रोजी डॉ.शेखर एम.व्ही. यांनी इंग्रजी कम्युनिकेशन चे तास घेतले. दि.११-१०-२०१७ रोजी प्रा.शेखर एम.व्ही. यांनी इंग्रजी कम्युनिकेशन चे तास घेतले.
- दि.१४-१०-२०१७ रोजी प्रा.पाचर्णे एन.व्ही. यांनी POPULATION चे तास घेतले.

Training Program for Placement in Collaboration with Mahindra Pride School

Dr. Harshad Jadhav
Co-ordinator

We are very pleased to inform you that the above said course for the students has been completed successfully for this year. The course took place for 1 months from 19th December, 2017 to 18th March, 2018, at 12:30 am to 03:30 pm, in college premises, on regular mode. 26 students were in this course. The course has been completed with theory and practice.

We are extremely grateful to Rayat Shikshan Sanstha, Satara, for its all way support to this course. We are further grateful to our Principal for her kind motivation and support for this course. We are equally thankful to Mahindran Pride School, Kharadi, Pune, for initiating this course. A special thanks goes to Mr. Abhishek Rathod for his leadership and guidance throughout the course. Also thanks are due to Chief Course Coordinator of our college Mrs. Mrinalini Shekhar, for her part in ensuring all ran smoothly. At last, but not the least, we would also like to express our sincere appreciation to all the enrolled students for attending this course. As always, we would like to congratulate all the students who attended the course, for their

exceptional work ethic and positive attitude throughout. Big thanks to all.

Training Program for C2C (Campus to Corporate) in Collaboration with TATA Consultancy Services

Dr. Harshad Jadhav
Co-ordinator

We are very pleased to inform you that the above said course for the students has been completed successfully for this year. The course took place for 70 Hours from 15th January, 2018 to 26th February, 2018, at 12:30 am to 03:30 pm, in college premises, on regular mode. 24 students were in this course. The course has been completed with theory and practice.

We are extremely grateful to Rayat Shikshan Sanstha, Satara, for its all way support to this course. We are further grateful to our Principal for her kind motivation and support for this course. Also thanks are due to Chief Course Coordinator of our college Mrs. Mrinalini Shekhar, for her part in ensuring all ran smoothly. At last, but not the least, we would also nice to express our sincere appreciation to all the enrolled students for attending this course. As always, we would like to congratulate all the students who attended the course, for their exceptional work ethic and positive attitude throughout. Big thanks to all.

Prof. Kushal Pakhale
Co-ordinator

We are pleased to inform you that students of our Rayat Shikshan Stha's Dr. Babasaheb Ambedkar College enthusiastically participated in research activity named AVISHKAR in the academic year 2017-18.

The "AVISHKAR" research activity was arranged by Rayat Shikshan Stha's Dr. Babasaheb Ambedkar College had their 7 teams and total students participated in this competition we are very happy to inform that our student received 1st prize in this competition.

AVISHKAR research activity was organized by Zonal level we had 8 teams and total 15 students participated. Our two teams of the college were awarded Second prize at Zonal level this research activity was also organized at university level with two team of students.

We are further grateful to inform that our post-graduation student participated in Research Competition in Babasaheb Garware College. Research Paper was published in Journal and was presented at International Conference organized by Modern College by our student.

At last, we would like to congratulate all the participants and

students who participated and worked hard for their exceptional work and positive attitude throughout. A special thanks to all.

स्पर्धा परीक्षा

प्रा.एस.एस.पवार,
विभागप्रमुख

- १) शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ या वर्षी राज्यसेवा स्पर्धा परीक्षा केंद्र स्थापन करण्यात आले.
- २) स्पर्धा परीक्षा केंद्रासाठी ७ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला.
- ३) स्पर्धा परीक्षा फाऊंडेशन कोर्स यशस्वीरित्या पूर्ण केला.
- ४) दि. ३१.८.२०१७ रोजी प्रा.अमोल गव्हाणे यांनी सर्व T.Y.B.S., B.Com. या वर्गातील विद्यार्थी-विद्यार्थिनींसाठी 'स्पर्धा परीक्षा ओळख' या विषयावर व्याख्यान दिले.
- ५) दि. ८.९.२०१७ रोजी स्पर्धा परीक्षा केंद्र उद्घाटन व एक दिवसीय कार्यशाळा घेण्यात आली. यामध्ये श्री.पंजावराव वानखेडे (आयुक्त, नागपूर विभाग) व श्री.अमोल गव्हाणे यांनी व्याख्यान दिले.
- ६) दि. ४.१०.२०१७ रोजी मा.कु.क्रांती खोब्रागडे (आयुक्त, आयकर विभाग, पुणे) व मा.प्रशांत वाघमारे (शहर अभियंता, पुणे महानगर पालिका, पुणे) यांनी स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केले व पुस्तक भेट समारंभ आयोजित करून १०० पुस्तकांचे मोफत वितरण विद्यार्थ्यांना करण्यात आले.

सदर उपक्रमासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोबडे यांचे मार्गदर्शन लाभले.

बहिःशाल समिती

भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, अहमदनगर

अ.क्र.	विषय	वक्ते	दिनांक	सहभाग प्रतिनिधी
१	मी दाभोलकर बोलतोय !	मा.प्रतिभा वाले	२७.१२.२०१७	५०
२	व्याख्यानातून व्यसनमुक्ती	प्रा.खराडे झुंबरराव	२८.१२.२०१७	५०
३	अंधश्रद्धा निर्मूलन	प्रा.नवनाथ लोंढे	२९.१२.२०१७	५०

आजीवन अध्ययन व विस्तार समिती

कार्यक्रमाचे नाव	प्रमुख पाहुणे/विषय	दिनांक	सहभागी विद्यार्थी
राज्यस्तरीय व्यक्तिमत्त्व विकास	मा.मनोहर सासणे मा.मिनलताई सासणे मा.प्रा.अपेक्षा जाधव मा.प्रा.माधुरी देशमुख मा.सुनिता पाटसकर	०९.०९.२०१८	१००
असंघटीत कामगार आणि उद्योजकता	मा.अॅड.राजेश्री करे मा.शहाजी रानवडे	१०.०९.२०१८	५०
आर्थिक साक्षरता कार्यशाळा	मा.दिनेश अनंतवार मा.सुहास गार्डे (सी.ए.)	२७.०२.२०१८	५०

संलग्नीकरण समिती

डॉ.तानाजी हातेकर
चेअरमन

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ साठी संलग्नीकरणाचे नूतनीकरण पुढील विषयाचे केले गेले.

बी.ए.भाग १, २ व ३ इंग्रजी स्पेशल	बी.ए.भाग २ व ३, अर्थशास्त्र स्पेशल
बी.ए.भाग २ व ३ राज्यशास्त्र स्पेशल	बी.सी.ए.भाग १, २ व ३
एम.कॉम. भाग १ व २	एम.ए. (मराठी) भाग १ व २
एम.ए. (अर्थशास्त्र) भाग १ व २ विषयाचे नूतनीकरण करण्यात आले.	

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ साठी कायम संलग्नीकरण पुढील विषयाचे केले गेले.

बी.ए. भाग १ व २ अतिरिक्त तुकडी

वी.ए. भाग १ इंग्रजी

बी.कॉम. भाग १ व २ अतिरिक्त तुकडी

शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ मध्ये

बी.ए. भाग तिसरी अतिरिक्त तुकडी

वी.ए. भाग १ साठी हिंदी, समाजशास्त्र

बी.ए. भाग २ भूगोल विशेष स्तर

बी.कॉम. भाग तिसरी अतिरिक्त तुकडी

बी.कॉम. भाग साठी हिंदी

एम.कॉम. ची दुसरी तुकडी

२०१८-१९ मध्ये वरील प्रमाणे सुरु करण्यास विद्यापीठास प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे.

परीक्षा विभाग

डॉ. तानाजी हातेकर
चेअरमन

दि. २०.०७.२०१७ रोजी सन २०१७-१८

या शैक्षणिक वर्षामध्ये परीक्षा विभागासाठी
मा. प्राचार्यांच्या मार्गदर्शनाखाली पहिली मिटिंग आयोजित
करण्यात आली. मा. प्राचार्यांच्या मार्गदर्शनानुसार परीक्षा
विभागाचे वार्षिक नियोजन करण्यात आले व त्यानुसार
Backlog सत्रांत परीक्षेची तारीख १०.०९.२०१७
ते २१.०९.२०१७ निश्चित करण्यात आली. या
नियोजनानुसार सदर परीक्षा घेण्यात आली. सर्व
प्राध्यापकांनी वेळेत पेपर तपासून दिले. त्या परीक्षांचे
गुणपत्रक वेळेत विद्यापीठाला पाठविण्यात आले.

तसेच वार्षिक नियोजनानुसार दि. २०.०९.२०१७
रोजी सत्रांत परीक्षा नियोजनाबाबत दुसरी मिटिंग
आयोजित करण्यात आली. त्या मिटिंगमध्ये Backlog
सत्रांत परीक्षांचा अहवाल वाचून दाखविण्यात आला व
रेग्युलर सत्रांत परीक्षांबाबत चर्चा करण्यात आली व दि.
७.१० ते १८.१०.२०१७ या कालावधीमध्ये रेग्युलर
सत्रांत परीक्षा घेण्याचा ठराव करण्यात आला. त्यानुसार
नियोजन करण्यात आले व रेग्युलर सत्रांत परीक्षा घेण्यात
आल्या. सदर परीक्षेसाठी खालीलप्रमाणे विद्यार्थी संख्या
उपस्थित होती.

अ. क्र.	वर्ग	एकूण विद्यार्थी	उपस्थित विद्यार्थी
१	बी.ए. भाग १	२८७	२८७
२	बी.ए. भाग २	१५७	१५७
३	बी.ए. भाग ३	११५	११५
४	बी.कॉम. भाग १	२८८	२८८
५	बी.कॉम. भाग २	१६७	१६७
६	बी.कॉम. भाग ३	९४	९४
७	एम.ए. भाग १ (अर्थशास्त्र)	३६	३६
८	एम.ए. भाग २ (अर्थशास्त्र)	१८	१८
९	बी.सी.ए. भाग १	७०	७०
१०	बी.सी.ए. भाग २	४५	४५
११	बी.सी.ए. भाग ३	१४	१४
१२	एम.ए. भाग १ (मराठी)	१७	१७
१३	एम.ए. भाग २ (मराठी)	०६	०६
१४	एम.कॉम. भाग १	५९	५९
१५	एम.कॉम. भाग २	४५	४५
	एकूण		१४२१

तसेच या वर्षी T.Y.B.A./T.Y.B.Com. या दोन वर्गांची वार्षिक परीक्षांच्या अगोदर पूर्वपरीक्षा घेण्याचे ठरविले. त्यानुसार ०५ते १४.०३.२०१८ या कालखंडात पूर्व परीक्षा घेण्यात आली. तसेच एम.ए. मराठी, एम.ए. अर्थशास्त्र, M.Com., F.Y./S.Y./T.Y. B.B.A. द्वितीय सत्र परीक्षा घेण्यात आली.

परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिका प्राध्यापकांना वेळेत तयार करून दिल्या. तसेच परीक्षा झाल्यावर उत्तरपत्रिका सर्व प्राध्यापकांनी वेळेत तपासून दिल्या. तसेच विद्यापीठाच्या परीपत्रकानुसार वेळेत एस.वाय./टी.वाय. बी.ए./बी.कॉम. गुणपत्रक विद्यापीठाला पाठविण्यात आले. सदर परीक्षा कमिटीच्या सर्व सदस्यांचे सहकार्य मिळाले. तसेच या कमिटीचे काम यशस्वी होण्यासाठी आमच्या महाविद्यालयाच्या प्राचार्या मा.बोबडे एम.व्ही. यांचे बहुमोलाचे सहकार्य मिळाले.

प्रवेश समिती

डॉ.तानाजी हातेकर
चेअरमन

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची प्रवेश प्रक्रिया सुरळीत व्हावी या उद्देशाने महाविद्यालयाची ठळक वैशिष्ट्ये व इतर सर्व माहिती विद्यार्थ्यांना आकलन व्हावी यासाठी कनिष्ठ व वरिष्ठ विभागाचे स्वतंत्र माहितीपत्रक बनविण्यात आले. महाविद्यालयातील विविध विभाग, समिती शॉर्ट टर्म कोर्स, उपक्रम इत्यादी संदर्भात पुरेशी माहिती माहितीपत्रकात छापण्यात आली. विद्यार्थ्यांचे वर्तन व उपस्थिती आदी संदर्भात नियमावली माहितीपत्रकात दिली. प्रवेशप्रक्रिया सुलभ व्हावी म्हणून वर्गनिहाय प्रवेश समिती तयार केली. महाविद्यालयाची विद्यार्थी संख्या कनिष्ठ विभाग ५६२ व वरिष्ठ विभाग १२४०, पदव्युत्तर विभाग १८१ अशी एकूण २००५ अशी आहे. समितीचे कामकाज

करताना महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ. मंजुश्री बोबडे, समितीतील सर्व सदस्य यांचे बहुमोल मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले.

स्थायी समिती

डॉ.तानाजी हातेकर
चेअरमन

- १) महाविद्यालयात ही समिती अत्यंत सक्रियपणे काम करीत असते. दि. १६ जुलै २०१७ रोजी प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोबडे यांच्या अध्यक्षतेखाली ही समिती स्थापन करण्यात आली व पहिली बैठक संपन्न झाली.
- २) समिती अॅडमिशन घेतेवेळीच विद्यार्थ्यांना स्कॉलरशिपबद्दल माहिती व्यवस्थित कळविण्यात आली.
- ३) ऑन-लाईन स्कॉलरशिप फॉर्म भरण्यासाठी वेबसाईट प्रत्येक वर्गामध्ये जाऊन सांगण्यात आली व त्याची एक प्रत नोटीस बोर्डावर लावण्यात आली.
- ४) शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीपासून स्कॉलरशिप संबंधीत कागदपत्रांची माहिती देण्यात आली व पुर्तता करण्याच्या दृष्टिकोनातून मार्गदर्शन करण्यात आले.
- ५) महाविद्यालयात स्कॉलरशिप रिन्यु (Renew) करण्यासाठी यादी काचफलकात लावून वेळोवेळी विद्यार्थ्यांना सूचना देण्यात आल्या.
- ६) महाविद्यालयामार्फत बुक बँक, रेमेडियल टिचिंग सारख्या सुविधा देण्यात येतात.

मेडीकल चेकअप

डॉ.शशी कराळे
चेअरमन

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, औंध, पुणे-
६७ दरवर्षीप्रमाणे २०१७-१८ मध्ये सावित्रीबाई फुले

पुणे विद्यापीठ अध्यादेशानुसार F.Y.B.A., B.Com. आणि B.C.A. या वर्गांची सक्तीची वैद्यकीय तपासणी करण्यात आली. एकूण ५९५ विद्यार्थ्यांचे मेडीकल चेकअप केले. त्यापैकी ४९३ मुले व १८२ मुलींचे चेकअप डॉ.विक्रान्त इंगोले व सौ.राजलक्ष्मी इंगोले यांनी केले. त्याचप्रमाणे ३२ लेडीज होस्टेलच्या विद्यार्थीनींचे चेकअप महाविद्यालयीन परिसरात करण्यात आले व सर्व मुली Health Card देण्यात आले.

या समितीचे कामकाज यशस्वी होण्याकरिता समिती सदस्य प्रा.किरण कुंभार व प्रा.युगधरा पाटील यांचे सहकार्य लाभले. त्याचप्रमाणे महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ.मंजुश्री बोबडे यांनी सहकार्य केले.

महाविद्यालय विद्यार्थी संसद (परिषद) STUDENT COUNCIL

प्रा.डॉ.व्ही.डी.सदाफळ
चेअरमन, (विद्यार्थी परिषद समिती)

महाविद्यालयामध्ये सन २०१७-१८ या शैक्षणिक वर्षात महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा २०१६ नुसार विद्यार्थी संसदेची स्थापना करण्यात आलेली आहे. या शिवाय महाविद्यालयाने विद्यापीठ कायदानुसार असलेल्या संसदे

व्यतिरीक्त प्रत्येक वर्गातील गुणवंत विद्यार्थ्यांची ९ विद्यार्थी संसद प्रथम सत्रातच स्थापन करून सदर विद्यार्थी संसदेच्या माध्यमातून विद्यार्थी-शिक्षक-प्रशासन यांच्यात समन्वय साधून विद्यार्थ्यांचे प्रश्न सोडविण्याचे दृष्टीने प्रयत्न केलेला आहे. याशिवाय या दोन्ही विद्यार्थी संसदेचे विद्यार्थी प्रतिनिधी यांना महाविद्यालयाच्या एकूण कामकाजाच्या नियोजनासाठी असलेल्या विविध शैक्षणिक, सांस्कृतिक व अनुषंगिक समित्यांमध्ये प्रतिनिधीत्व देऊन त्यांच्या सहकार्याने व सहभागाने एकूण कामकाज करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे.

महाविद्यालयातील या दोन्ही विद्यार्थी संसदेतील विद्यार्थी-प्रतिनिधी हे महाविद्यालयात होणाऱ्या प्रत्येक कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी अत्यंत जाणीवपूर्वक सहभाग घेवून प्रयत्न करतात. त्यांच्या एकूण सहभागातून सांस्कृतिक कार्यक्रम, क्रीडा महोत्सव युनोव्हीजन, शॉर्ट टर्म कोर्स व स्कील डेव्हलपमेंट कोर्सेसचे प्रदर्शन, स्यत मॅरैथॉन, विविध रॅली, राष्ट्रीय सेवा योजना, पर्यावरण संवर्धन असे विविध उपक्रम महाविद्यालयात अत्यंत प्रभावी पणाने राबविण्यात आले.

वैयक्तिक अहवाल सन २०१७-२०१८

PRINCIPAL DR.MANJUSHREE BOBADE

Work as Subject Expert :

No.	Date	Committee	Role	Place
1)	9-3-2018	Pre-Ph.D.Presentation Committee	Subject Expert and Guide	Prof.Ramkrishna More College, Akurdi, Pune
2)	8-1-2018	M.Phil.,Ph.D. Entrance (Interview)	Subject Expert	Prof.Ramkrishna More College, Akurdi, Pune

Research Guide :

- 1) Student doing M.Phil.
- 2) Students Ph.D.-work-ongoing under her guidance.
- 3) Students for Ph.D. - Registered.

Refree - Ph.D. - Thesis

Work as Subject Expert/V.C.Nominee on Selection Committee :

No.	Date	Committee	Member	Place
1)	16-12-17	V.C.Nominee On Selection Committee for the post of Assit. Prof. and Librarian	Member	Modern Law College, Pune
2)	20-1-18	Selection Committee for the post of Assit.Teacher as Subject Expert	Member	Arts, Commerce, Sci. College, Ravalgaon, Dist.Nasik
3)	17-4-18	Nominee as Expert Selection Committee for Post of Principal	Member	Foresight College of Commerce, Pune

L.I.C. - Committee :

Sr. No.	Date	Committee	Member / Chairperson	Place
1)	15-3-18	L.I.C.	ChairPerson-Expert Committee	Hutatma Rajguru Mahavidyalaya, Rajgurunagar, Dist.-Pune

Sr. No.	Date	Committee	Member / ChairPerson	Place
2)	30-3-18	L.I.C.	Member-Expert Committee	Anantrao Pawar College, Pirangut, Tal.-Mulshi, Dist.-Pune
3)	18-11-17	L.I.C.	Member	Vilas Tambe Foundation, Pune
4)	7-1-18	L.I.C.	Member	S.S.P.Shikshan Sanstha, Dapodi, Pune
5)	10-1-18	L.I.C.	Member	The Poona Gujarathi Kelwani Mandal, Kasba Peth, Pune
6)	22-11-17	L.I.C.	Member	Dr.D.Y.Patil Vidya Pratishtan Society, Pune

Lecture Delivered :

No.	Date	Place		Topic / Occassion
1)	28-9-2017	Hutatma Rajgure College, Pandavngar, Pune	Chief Guest	130 th Birth Anniversary of Karmveer Bhaurao Patil
2)	2-2-2018	Annasaheb Awate College, Manchar, Dist.-Pune	Resource Person	One Day Workshop Personality Development
3)	19-1-2018	Mamasaheb Mohol College, Poud Road,Pune	Guest Lecture	My mother in My College One Day Workshop
4)	5-12-2017	R.B.N.B.College, Shrirampur Dist.-Ahmednagar	Guest Lecture	Nirbhya Kanya Abhiyan Programme
5)	5-12-2017	C.D.J.College of Com. Shrirampur	Guest Lecture	'Mee Nirbhya' (मी निर्भया) Programme
6)	8-9-2017	Modern College, Ganesh Khind, Pune	Guest Lecture	International Literacy Day Workshop
7)	6-3-2018	Ramkrishna More College, Akurdi, Pune	Resource Person	Human Right - Workshop
8)	7-11-2017	Annasaheb Awate College, Manchar	Guest Lecture	NAAC

Seminar/Conference/Workshop Attended :

No.	Date	Place	Level	Topic
1)	9-2-2018	S.M.Joshi College Hadapsar, Pune	State Level One Day Seminar	लोकनेते शरदचंद्र पवारसाहेब अखंड सुवर्णमहोत्सवी संसदीय कारकीर्द
2)	29-12-2017 to 30-12-2017	Shri Sahu Mandir Mahavidyalaya Parvati, Pune	National Seminar	Contribution of Sharadchandra Pawar in Developing Modern India
3)	10-3-2018	Hope Foundation & Research Centre Hinjewadi, Pune	Annual Conversation	9 th Higher Education Forum-Annual Conversation

Sanstha Level Contribution :

No.	Date	Committee	Member	Place
1)	22-2-2018	E-Waste Committee	Chair- Person	Annasaheb Awate College, Manchar
2)	24-2-2018	E-Waste Committee	Chair Persons	Mahatma Phule College Pimpri, Pune
3)	12-6-2017	Trancefer Committee	Member	Rayat Shikshan Sanstha, Satara
4)	18-11-2017	Welfare Fund Scrutinee Committee	Member	Karmaveer Vidya Prabodhini, Rayat Shikshan Sanstha, Satara

PROF.MRS.MRINALINI SHEKHAR

Seminar/Workshop attended and Paper Presentation/Other :

No.	Seminar / Workshop	Organised	Level	Date
1)	Attended a One Day Seminar on Cultural Studies in English and Hindi Literature	Mahatma Phule College, Pimpri	State	13 th Jan.2018
2)	Paper Presented in One Day Seminar on Literature Language and Innovation	Modern College, Pune	State	20 th Dec.2017

No.	Seminar / Workshop	Organised	Level	Date
3)	Paper Presented-Two Days Seminar on Contribution of Sharad Pawar in Developing Modern India	Shri Shahu Mandir College, Pune	National	29-30 th Dec. 2017
4)	One Day Seminar on Changing Dimentions of Accreditation	Haribhai Desai College of Arts, Science and Commerce	Univer- sity	6 th Oct.2017
5)	Attended Two Days National Seminar on NAAC	S.N.D.T. College, Pune	National	9 th Feb.2018
6)	Attended One Day Work- shop for Co-ordinators	Modern College, Pune	State	30 th Nov.2017

Research Paper Publication :

No.	Paper	Name of the Journal / Book	Date
1)	Language of Literature	--	20 th Dec.17
2)	Hon.Sharadchandra Pawar's Role in Women Empowerment	International Journal of Multifaceted and Multilingual Studies UGC approved Journal (Sr.47674) Impact Factor-4.205	10-2018
3)	Scientific Integrity in Research	Intellectual Property Rights with ISBN	20 th Jan. 2018

Worked As :

- 1) Member of Gender Audit Committee for C.D.Jain College of Commerce, Shrirampur on 30th Nov.2017
- 2) Member of Gender Audit Committee for R.B.N.B.College, Shrirampur
- 3) Member of Academic and Administrative Audit at M.U.College, Pune
- 4) Delivered Lecture at Nirbhay Kanya Abhiyan at C.D.Jain College, Shrirampur
- 5) Delivered Lecture at Nirbhay Kanya Abhiyan at R.B.N.B. College, Shrirampur
- 6) Member of Mock NAAC Peer Team at Dada Patil College, Karjat 7-9-2017

7) Member of LIC at College of Computer Sciences, Pune

8) Delivered lecture on 'Preparation of NAAC Peer Team Visit' at Shri Shahumandir College, Pune

प्रा.नलिनी पाचर्णे, अर्थशास्त्र विभाग

राष्ट्रीय चर्चासत्र/परिषद सहभाग

- १) २९, ३० डिसेंबर रोजी श्री शाहू मंदिर महाविद्यालय, पर्वती, पुणे आयोजित 'Contribution of Sharadchandra Pawar in Developing Modern India' या राष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये 'Contribution of Sharadchandra Pawar in Women Empowerment' या विषयावर पेपर वाचन.
- २) १२, १३ जाने. २०१८ रोजी एस.एस.जोशी, कॉलेज, हडपसर येथे आयोजित 'Impact of Population on Rural Economical Structure' या राष्ट्रीय परिषदेमध्ये सहभाग.

प्रकाशन :

- १) International Journal of Mulfacted and Multilingual Studies - Vol - IV - XII यामध्ये 'Contribution of Sharadchandra Pawar in Women Empowerment' पेपर प्रकाशित ISSN-2394-207 X, Impact Factor - 4.205
- २) १२, १३ फेब्रुवारी २०१८ रोजी P.V.P.College, Pravranagar, Loni येथे आयोजित 'Challenges before Indian Agriculture - Problems and Prospects' या राष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये प्रकाशित International Journal मध्ये "भारतातील अन्नसुरक्षा समस्या व उपाय" हा पेपर प्रकाशित.

प्रा.डॉ.एस.ए.निंबाळकर

क्र.	चर्चासत्र/सेमिनार	तारीख
1)	International Multidisciplinary Conference on Commerce and Management, Mumbai, International	18 Nov. 2017
2)	Two Days International Conferance on Entrepreneurship and start ups, Pune Annasaheb Majan College, Hadapsar, Pune	19-20 Jan. 2018

Paper :

- 1) Financial Inclusion and Banking in 21st Century Peer Reviewed and Refereed UGC Listed Journal ISSN-2319-8508, Impact Factor 4.361
- 2) Role of Micro Finance in Financial Inclusion of Backward Class, ISSN-2417-7785

क्र.	व्याख्यान	आयोजक	तारीख
१)	उद्योजकता व उद्योजकतेचे महत्त्व	सी.के.गोयल कॉलेज, दापोडी	३०-१२-२०१७
२)	स्वामी विवेकानंद व आजचा युवक	बा.रा.घोलप कॉलेज, सांगवी	१२-१-२०१८
३)	न्यू ट्रेड्स इन मार्केटिंग	बा.रा.घोलप कॉलेज, सांगवी	१५-१-२०१८

प्रा.डॉ.तानाजी हातेकर

अ १)

अ. क्र.	चर्चासत्र/कार्यशाळा/व्याख्यान Resource Person / & Other	आयोजनाचे ठिकाण	आंतरराष्ट्रीय/ राष्ट्रीय	तारीख
१)	Strategy of Psychological	बाबूजी आव्हाड महाविद्यालय, पाथर्डी	राष्ट्रीय	१२ व १३ जाने. २०१८
२)	चर्चासत्रात सहभाग	एल.व्ही.एच.कॉलेज, नाशिक	राष्ट्रीय	६ व ७ फेब्रु. २०१८
३)	चर्चासत्रात सहभाग	एस.एम.जोशी.कॉलेज हडपसर, पुणे-२८	राज्यस्तरीय	९ फेब्रु. २०१८

अ २) Research Paper Publication :

Sr. No.	Paper/Book Publication		Name of the Journal with Impact / ISSN	Date
१)	PRATHMESH PRAKASHAN, Savedi Ahmednagar 414001 www. shodhankan.com	SHODHANKAN STRATEGY of PSYCHOLOGY IMPACT FACTOR -0.421	ISSN-2250-0383 UGC Approved (SL.NO.2630 Journal No. 4899	12 Jan. 2018

दि.०६ जानेवारी २०१८ रोजी कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी सिनिअर सुपरवायझर म्हणून एस.मए.जोशी कॉलेज, हडपसर, पुणे येथे काम पाहिले.

प्रा.डॉ.सुभाष आहरे

क्र.	चर्चासत्र	आयोजक	स्तर	दिनांक
१)	सामाजिक एकात्मतेचे विविध पैलू (सहभाग)	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग	राष्ट्रीय	१३-८-२०१७
२)	सहभाग-Changing Dimensions of Accreditation 'A Paradigm Shift)	H.V.Desai College,पुणे	विद्यापीठ	६-१०-२०१७
३)	शोधनिबंधवाचन- 'साहित्याच्या अभ्यासात माहिती संप्रेषण तंत्रज्ञानाचे ICT चे उपयोजन	Modern College, पुणे	राज्य	२०-१२-१७
४)	सत्राध्यक्ष-वदलते सांस्कृतिक पर्यावरण व मराठी कथा शोधनिबंधवाचन	शंकरराव भेलके महाविद्यालय नसरापूर	राष्ट्रीय	१९-१-२०१८
५)	Resource Person-वाचनकौशल्य व वाचनसंस्कृतीचा विकास	बाबूरावजी घोलप महाविद्यालय, सांगवी, पुणे	राष्ट्रीय	२०-१-२०१८
६)	शोधनिबंधवाचन-ग्रंथालये व वाचन संस्कृतीचा विकास	बाबूरावजी घोलप महाविद्यालय, सांगवी, पुणे	राष्ट्रीय	२०-१-२०१८
७)	शोधनिबंधवाचन-संत तुकारामांच्या अभांगातील बुवाबाजीचे चित्रण	महाराजा जिवाजीराव शिंदे महाविद्यालय, श्रीगोंदा	राष्ट्रीय	२-२-२०१८
८)	शोधनिबंधवाचन-डॉ.भालचंद्र फडके यांच्या साहित्य व समीक्ष लेखनाची वैशिष्ट्ये	आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग पुणे विद्यापीठ	राज्य	१३-५-२०१८

Research Paper Publication in Journal and Books :

अ. क्र.	Paper/Book Publication	Name of the Journal Impact Factor	स्तर	दिनांक
१)	भाषांतरकार आवश्यक गुण व महत्त्व	भाषांतर प्रक्रिया या पुस्तकात ९७८-८१-९२६१४४-९-६	राष्ट्रीय	१० जून २०१७
२)	बहिणाबाई चौधरी यांच्या कवितेतील ग्रामीण आशयविश्व	'मराठी ग्रामीण साहित्य'पुस्तकात लेख ९७८-८१-९३४२४८-६-५	राष्ट्रीय	६ डिसें. २०१७

अ. क्र.	Paper/Book Publication	Name of the Journal Impact Factor	स्तर	दिनांक
३)	सांस्कृतिक पर्यावरण आणि कथा सहसंबंध	आंतरराष्ट्रीय शोधपत्रिकेत निबंध प्रकाशित IRJMS-Volume IV ISSN-2454-8499 I.F. 1.3599	Int.	जाने. २०१८
४)	वाचनकौशल्य व वाचनसंस्कृतीचा विकास	आंतरराष्ट्रीय Journal IJOMM Studies ISSN-2394-207X I.F. 4.205	Int.	जाने. २०१८
५)	ग्रंथालये व वाचनसंस्कृतीचा इतिहास	आंतरराष्ट्रीय Journal IJOMM Studies ISSN-2394-207X I.F. 4.205	Int.	जाने. २०१८
६)	अनुवाद प्रक्रिया व पध्दती	Research Journey ISSN-2348-7143 I.F. 3.452	Int.	डिसें. २०१७

इतर :

- १) कर्मवीर विद्या प्रबोधिनी सातारा आयोजित Two Days Lecture Series on Issues in Higher Education.' D.G.College, सातारा येथे सहभाग. ७ व ८ मे २०१७.
- २) 'लेखणीचं झाड' या कवितासंग्रहात पोरका बाबू ही कविता समाविष्ट. जुलै २०१७
- ३) रयत शिक्षण संस्थेचे प्राथमिक विद्यामंदिर औंध येथे 'फटाकेमुक्त दिवाळी' या विषयावर व्याख्यान दिले. १२ ऑक्टो. २०१७
- ४) प्रश्नमंजूषा स्पर्धा-आयोजन. ७ डिसेंबर २०१७
- ५) महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे व महाराष्ट्र साहित्य पत्रिकेचा आजीव सभासद. जुलै २०१७
- ६) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या 'मराठी विभागाचा इतिहास' या संदर्भ पुस्तकात कवी व लोकसाहित्याचे अभ्यासक म्हणून नोंद. प्रका. डॉ.अविनाश सांगोलेकर. ३१ मे २०१७
- ७) बहिःशाल शिक्षण केंद्रामार्फत वक्ता म्हणून विविध विषयावर व्याख्याने.
 - १) संघवी केसरी महा., चिंचवड, २) डी.जी.वळसे पाटील महा., पाटेगाव
 - ३) शिवाजी महाराज सोसायटीचे लॉ कॉलेज येथे व्याख्याने.
- ८) इंदिरा गांधी प्राथमिक विद्यालयात 'भाषिक कौशल्य विकास' उपक्रमाचे आयोजन. २७ जून २०१७

पुस्तक प्रकाशन :

- १) 'विचारमंथन' या पुस्तकाचे प्रकाशन दि.१३-८-२०१७ रोजी एस.एम.जोशी सभागृह, पुणे येथे मा.संजय पवार (नाटककार) डॉ.बाबा आढाव, मा.अमोल पालेकर, डॉ.धनंजय लोखंडे, डॉ.शमशुद्दीन तांबोळी यांच्या हस्ते झाले. ISBN-978-93-92211-78-2

सहभाग :

- १) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ बहिःशाल शिक्षणमंडळ, ज्येष्ठ नागरिक सहायता कक्ष यांच्यातर्फे आयोजित राज्यस्तरीय चर्चासत्रात सहभाग. 'वाचन : दिशा आणि दृष्टिकोन', १५-१०-२०१७
- २) १५ ऑक्टो. वाचन प्रेरणा दिनानिमित्त रवींद्र जाधव या विद्यार्थ्याने मुलाखत घेतली.
- ३) बहिःशाल शिक्षणमंडळ सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ-निबंध-परीक्षक म्हणून काम.

PROF. EKNATH SHIVAJI ZAWARE, LIBRARIAN

A. Participation in Workshops/Seminars/Conference :

Sr. No.	Name of the Workshops / Seminar / Conference	Name of the Organiser	Level	Date
1)	National Seminar on "Contribution of Sharadchandra Pawar in Developing Modern India	Shri Shahu Mandir Mahavidyalaya, Parvati, Pune-411009	National	29 th , 30 th December 2017
2)	National Conference on "Developing Reading Culture and Changing Role of Libraries"	PDEA's, Baburaoji Gholap College, New Sangvi Pune-411027	National Sangvi,	January 19-20 2018

B. Research Publication :

Sr. No.	Name of the Journal	Name of the Paper	ISBN/ISSN Number	Date
1)	International Journal of Multifaceted and Multilingual Studies, Vol.IV. Issue-XII	महिला सबलीकरणासाठी मा.शरद पवार यांचे योगदान	ISSN-2394-207X (Print) Impact Factor - 4.205	December 2017
2)	International Journal of Multifaceted & Multilingual Studies.Vol.V. Issue-I	ग्रंथालये व वाचन संस्कृतीचा विकास	ISSN-2394-207X(Print)Impact Factor - 4.205	January 2018

C) Other :

- Participated in Special Winter School Programme by Human Resource Development Center, Savitribai Phule, Pune University, Pune at Tuljaram Chaturchand College of Arts, Science and Commerce, Baramati, Dist.Pune and Obtained A grade.

प्रा. किरण कुंभार

क्र.	चर्चासत्र	आयोजक	स्तर	दिनांक
१)	ऑकॅडमीक रायटिंग इन हिस्ट्री	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर	विद्यापीठ	२८ आणि २९ नोव्हेंबर २०१७
२)	नॅशनल टिचर कॉंग्रेस अधिवेशन दुसरे	एम.आय.टी. पुणे	राष्ट्रीय	१० जानेवारी ते १२ जानेवारी २०१८
३)	लोकनेते पद्मविभूषण शरदरावजी पवारसाहेब अखंडित सुवर्णमहोत्सवी संसदीय कारकिर्दीनिमित्त चर्चासत्र	एस.एम.जोशी कॉलेज पुणे	राज्य	९ फेब्रुवारी २०१८

प्रकाशन :

क्र.	पेपर	आयोजक	स्तर
१)	मोगल मराठा संघर्षात सेनापती जुल्फिकारखान याची भूमिका इ.स. १६८८ ते १७०७ एक चिकित्सक अभ्यास	सातारा इतिहास परिषद	राष्ट्रीय
२)	मराठा युद्धतंत्र गनिमी कावा याचा शत्रूवरील मानसशास्त्रीय प्रभाव		राष्ट्रीय
३)	सातारा जिल्ह्याचे भारतीय लष्करी सेवेतील योगदान	महाराज जिवाजीराव शिंदे महाविद्यालय श्रीगोंदा	राज्य

इतर :

- शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांची पीएच.डी. प्रवेश परीक्षा उत्तीर्ण
- राष्ट्रीय पात्रता परीक्षा (नेट) उत्तीर्ण

PROF. SAYALI SITARAM GOSAVI

Research Paper Publication :

Sr. No.	Paper / Book Publication	Name of the Journal with Impact Factor ISBN/ISSN	Date
1)	Representation of Women in Bollywood Songs	Presented the paper in 6 th ICLLC International Conference	6-12-2017
2)	"A Study of Rural Erotic Folk Genre of Maharashtra : 'LAVANI' through Selected Feminist Critical Theories."	Contemporary Research in India (ISSN 2231-2137) Vol.7, Issue 4 December 2017	20-1-2018

Sr. No.	Paper / Book Publication	Name of the Journal with Impact Factor ISBN/ISSN	Date
3)	Loss of Belongingness in V.S.Naipaul's "An Area of Darkness"	Presented the paper in State Level Seminar	22-1-2018
4)	"Postcolonial Critique of Human Rights"	Multi-Disciplinary International Journal "Contemporary Research in India."	December 2016

प्रा.ज्योती आयचळे

अ. क्र.	चचोरात्र/कायेशाळा/ Resource Person	आयोजकाचे नाव व ठिकाण	आंतरराष्ट्रीय राष्ट्रीय/विद्यापीठ	तारीख
1)	"Zonal Level Avishkar 2016 Workshop"	Prof.R.MC. 1) Dr.Nilesh Dangat 2) Dr.Padmavati Ingole	विद्यापीठ	२३-१२-२०१६
2)	Workshop on the Presentation in Net/Set Examination in Commerce Savitribai Phule Pune University Board of Student Welfare	PDEA's Baburaoji G. College, Sangvi-27	विद्यापीठ	६-३-२०१७

Research Paper Presentation :

Sr. No.	Paper / Book Publication	Name of the Journal with	Date
1)	"Research methodology Yog for Stress Management	Prof.R.M.C. Akurdi Pune-44 Dr.Mukund Dongre	6-1-2018 7-1-2018
2)	2020 Waste in Pune City	Dr.Patil College Dr.Ravindra Jaybhaye Dr.Vishwas Gaikwad	7-12-2017
3)	Avishkar University Level Research Project M.Phil	Savitribai Phule University (BCUD) Dr.Ravindra Jaybhaye Dr.Vishwas Gaikwad	10-1-2018 11-1-2018

Sr. No.	Paper / Book Publication	Name of the Journal with	Date
4)	University Level Research Project Avishkar	Savitribai Phule Pune University "University Research Cell"	2-1-2018

DR. V. D. SADAPHAL

Research Paper Publication :

Sr. No.	Paper / Book Publication	Name of the Journal with Impact Factor ISBN/ISSN	Date
1)	India's Foreign Policy Toward 2020	International Multidisciplinary E-Research Journal ISSN-2348-7143	13-1-2018

Participation :

Sr. No.	Seminar/Workshop / Resource Person / Other Participation	Name of Organization & Place	State / National / International Level	Date
1)	Seminar	K.J.S.College, Kopergaon	State Level	13-1-2018

१) ९ फेब्रुवारी २०१८ रोजी हडपसर येथील एस.एम.जोशी महाविद्यालयाने आयोजित केलेल्या 'लोकनेते शरद पवार साहेब अखंडित सुवर्णमहोत्सवी संसदीय कारकीर्दीनिमित्त एकदिवसीय राज्यस्तरीय चर्चासत्रात सहभाग घेतला.

२) दि.१६ व १७ फेब्रुवारी २०१८ रोजी श्रीगोंदा येथील श्री छत्रपती शिवाजी कॉलेजने आयोजित केलेल्या राज्यस्तरीय चर्चासत्रात सहभाग घेतला.

३) दि.२४ फेब्रुवारी २०१८ रोजी सिन्नर, जि.नाशिक येथील जी.एम.डी.आर्ट्स, बी.डब्ल्यू.कॉमर्स आणि सायन्स कॉलेज ने आयोजित केलेल्या राज्यस्तरीय चर्चासत्रात सहभाग घेतला.

४) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या प्राध्यापक निवड समितीवर विषयतज्ञ म्हणून काम केले.

तसेच सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या परीक्षांच्या विविध पॅनलवर पेपर सेटर, मॉडरेटर, वरिष्ठ पर्यवेक्षक म्हणून काम केले.

५) महाविद्यालयाच्या विविध अभ्यासेतर समित्यांचे प्रमुख व समिती सदस्य म्हणून काम केले.

प्रा.सुप्रिया पवार

- १) दि. २३ नोव्हेंबर २०१७ रोजी रयत अविष्कार पोस्टर प्रदर्शन यामध्ये प्रथम क्रमांक मिळाला.
- २) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे आयोजित अविष्कार-२०१७ यामध्ये संशोधन पोस्टर (Zonal Level) ची निवड झाली. (दि.५ डिसेंबर २०१७)
- ३) दि. २ जानेवारी २०१८ रोजी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे आयोजित अविष्कार-२०१७ मध्ये विद्यापीठ स्तर यामध्ये पोस्टरची निवड झाली.
- ४) दि. २ व ३ फेब्रुवारी २०१८ रोजी राज्यस्तरीय चर्चासत्राचे आयोजन केले. चर्चासत्र 'स्थानिक इतिहास लेखन प्रवाह व महत्त्व' या विषयावर आयोजित करण्यात आला.
- ५) दि. १६ व १७ जानेवारी २०१८ सर परशुराम महाविद्यालय यामध्ये आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभाग घेतला.
- ६) दि. ११ मार्च २०१८ रोजी Institute of Business Management and Research and Indo Global Chamber of Commerce Industries and Agriculture आयोजित आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्र यामध्ये सहभाग घेतला.
- ७) दि. १४ व १५ मार्च २०१८ रोजी MES चे आबासाहेब गरवारे आयोजित आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभाग घेतला.
- ८) आंतरराष्ट्रीय शोध निबंध प्रकाशित. (Ajanta Prakashan) With Impact Factor जर्नल.
- ९) आंतरराष्ट्रीय शोध निबंध प्रकाशित. (Historiocity) या जर्नलमध्ये With Impact Factor जर्नल.

PROF. N. M. RATOHD

Sr. No.	Seminar/Workshop/ Resource Person/ Other Participation	Name of Organization & Place	State/National/ International Level	Date
1)	Workshop	Rajarshi Shahu College, Latur	National Level	8-4-2017
2)	Workshop	Dept. of Lifelong Learning & Extension, SPPU, Pune	State Level	9-1-2018
3)	Seminar	Shri Shahu Mandir College,	National Level 30-12-2017 Pune	29 to

महाविद्यालयाचा सेवकवर्ग

सिनिअर विभाग

क्र.	सेवकाचे नाव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१)	प्राचार्य डॉ.बोबडे मंजुश्री	अर्थशास्त्र	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
२)	प्रा.शेखर एम.व्ही.	इंग्रजी	एम.ए., वी.एड.
३)	डॉ.सदाफळ व्ही.डी.	राज्यशास्त्र	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
४)	प्रा.पाचर्णे एन.व्ही.	अर्थशास्त्र	एम.ए., एम.फिल.
५)	डॉ.निबाळकर एस.ए.	वाणिज्य	एम.कॉम., पीएच.डी.
६)	डॉ.भोसले पी.आय.	मराठी	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी. नेट, डी.जे.एम.सी.
७)	डॉ.हातेकर टी.के.	मानसशास्त्र	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
८)	प्रा.झावरे ई.एस.	ग्रंथपाल	एम.ए., एम.फिल.
९)	डॉ.आहेर एस.डी.	मराठी	एम.ए., नेट, सेट, पीएच.डी.
१०)	डॉ.कराळे एस.एस.	वाणिज्य	एम.कॉम., पीएच.डी.
११)	प्रा.पवार एस.एस.	इतिहास	एम.ए., नेट
१२)	प्रा.मोरे पी.जे.	भूगोल	एम.ए.
१३)	प्रा.कुंभार के.जी.	इतिहास	एम.ए., एम.फिल., सेट, नेट
१४)	डॉ.एच.एल.जाधव	अर्थशास्त्र	एम.ए., एम.फिल., पीएच.डी.
१५)	प्रा.के.आर.पाखले	वाणिज्य	एम.कॉम., सेट
१६)	अॅड.करे आर.ए.	वाणिज्य	एल.एल.बी.
१७)	प्रा.राठोड एन.एम.	राज्यशास्त्र	एम.ए., सेट, वी.एड.
१८)	प्रा.भिसे पी.बी.	इंग्रजी	एम.ए., सेट
१९)	प्रा.ऐवळे जे.वाय.	वाणिज्य	एम.कॉम.
२०)	प्रा.गोसावी एस.एस.	इंग्रजी	एम.ए.

बी.बी.ए. विभाग

क्र.	सेवकाचे नाव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१)	प्रा.शेवाळे ए.एस.	वाणिज्य	एम.कॉम.
२)	प्रा.पवार के.बी.	संगणकशास्त्र	एम.सी.एस.
३)	प्रा.गवारे एस.आर.	संगणकशास्त्र	एम.सी.एस.
४)	प्रा.पाटील वाय.आर.	संगणकशास्त्र	एम.सी.ए.

ज्युनिअर विभाग

क्र.	सेवकाचे नाव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१)	प्रा.काकडे एस.एम.	भौतिकशास्त्र	एम.एस्सी., बी.एड.
२)	प्रा.वाघ आर.एम.	भूगोल	एम.ए., बी.एड.
३)	प्रा.पाटोळे बी.डी.	इतिहास	एम.ए., बी.एड.
४)	प्रा.पाटील आर.पी.	मानसशास्त्र	एम.ए., बी.एड.
५)	प्रा.शेंडगे जे.बी.	इंग्रजी	एम.ए., बी.एड.
६)	प्रा.जगताप बी.बी.	जीवशास्त्र	एम.एस्सी., बी.एड.
७)	प्रा.मुजावर ए.आय.	गणित	एम.एस्सी., बी.एड.
८)	प्रा.गायकवाड व्ही.व्ही.	मराठी	एम.ए., बी.एड., सेट
९)	प्रा.पाटील एस.जी.	इंग्रजी	एम.ए., बी.एड.
१०)	प्रा.वारभुवन एस.बी.	रसायनशास्त्र	एम.एस्सी., बी.एड.
११)	प्रा.पाटील एस.एस.	माहिती तंत्रज्ञान	एम.सी.ए.
१२)	प्रा.मोहिते एस.के.	राज्यशास्त्र	एम.ए., बी.एड.
१३)	प्रा.दगडे एस.डी.	अर्थशास्त्र	एम.ए., बी.एड.
१४)	प्रा.सोर पी.पी.	वाणिज्य	एम.कॉम., बी.एड.
१५)	प्रा.साळुंखे एस.एस.	वाणिज्य	एम.कॉम., बी.एड.
१६)	प्रा.शिंदे पी.एस.	मराठी	एम.ए., बी.एड.

प्रशासकीय सेवक

क्र.	सेवकाचे नाव	विषय	शैक्षणिक पात्रता
१)	श्री.शिगाडे एस.के.	अधीक्षक	बी.ए.
२)	सौ.वाणी एस.एस.	वरिष्ठ लिपिक	बी.ए.
३)	श्री.जाधव एस.एल.	कनिष्ठ लिपिक	एम.कॉम., जी.डी.सी. अॅण्ड ए.
४)	श्रीमती गोसावी पी.एस.	हंगामी सेवक	एम.ए.
५)	श्रीमती बेंदारी व्ही.पी.	हंगामी सेवक	एम.ए., बी.एड.
६)	श्री.पालीवाल डी.व्ही.	ग्रंथालय परिचर	एम.ए., एल.टी.सी.
७)	श्री.मते ए.एम.	ग्रंथालय परिचर	एस.एस.सी.
८)	श्री.सावंत एस.डी.	शिपाई	बी.ए.
९)	श्री.कांबळे आर.डी.	ग्रंथालय परिचर	बी.ए.
१०)	श्री.कराडे पी.के.	शिपाई	एस.एस.सी.
११)	श्री.शितोळे बी.एम.	शिपाई	सहावी

भेटी मान्यवरांच्या...

मा.श्री.अजितदादा पवार साहेब
माजी उपमुख्यमंत्री महाराष्ट्र राज्य

मा.श्री.भगिरथ शिंदे साहेब व्हाईस चेअरमन व
मा.श्री.रामशेट ठाकूर साहेब मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य

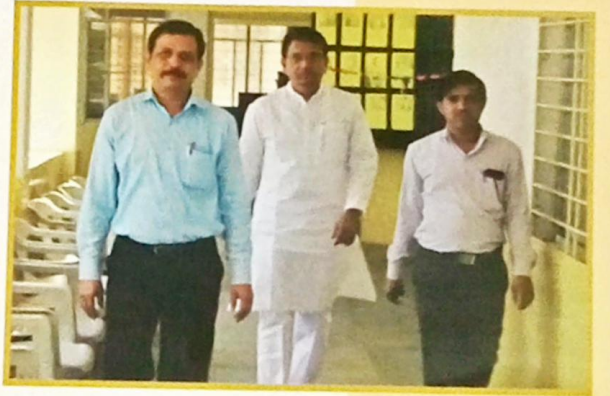
मा.श्री.दिलीप वळसे-पाटील साहेब माजी विधानसभा अध्यक्ष

मा.श्री.वबनराव पाचपुते साहेब मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य

मा.सौ.मीनाताई जगधने मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्या

मा.श्री.राजेंद्र फाळके साहेब मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य

॥ पदवीग्रहण आणि वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ ॥

पदवीग्रहण समारंभात मार्गदर्शन करताना
मा.कुलगुरु डॉ.आर.एस.माळी

विद्यार्थी पदवी स्विकारताना

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मार्गदर्शन करताना
प्र.कुलगुरु मा.डॉ.एन.एस.उमराणी

मा.सचिव डॉ.भाऊसाहेब कराळे क्रीडा
पारितोषिके वितरित करताना

राज्यस्तरीय कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना
मा.सौ.मिनलताई सासणे

शॉर्ट टर्म कोर्स व स्किल डेव्हलपमेंट प्रदर्शन उद्घाटन करताना
प्र-कुलगुरु मा.डॉ.एन.एस.उमराणी, सचिव डॉ.भाऊसाहेब कराळे